بسم الله الرحمٰن الرحيم

سکروټې په ايرو کښې

(شعري ټولګه)

محمد خليل مهجور مسيد

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تړون

د هغـو بـې درکـه پښـتنو پـه نـوم چـې تـر مـودو مـودو پــه خپــل وطــن کښــې بــې درکــه دي- او خویندې، میندې یې د راتلو لارو ته ګوري-

پـه تا بـه بوټـي زرغونه وي
زۀ خواره هیله د راتلو درته لرمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول حقونه دلیکوال سره خوندي دي

دکتاب نوم : سکروټې په ایرو کښې

لیکوال : محمد خلیل مهجور مسید

اول چاپ : ۲۰۲۱م

کمپوزنګ : ریاض ساحل(03412311323)

ټائټل : حمدالله (خوازه خېله بازار، سوات)

شمېر : ۱۰۰۰

بیعه : ۲۵۰ روپۍ

د مېلاوېدو درک:

- یونیورسټي بک ایجنسي پېښور
- اباسین کتاب پلورنځایې (قصبه کالونۍ) کراچۍ
- صاحبزاده سټېشنرزاینډبک سیلرز ډېره اسماعیل خان
- عبدالله بک ایجنسي بولان مارکیټ ټانک-خېبر پښتونخوا

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرلیک

بسم الله الر حمٰن الرحیم

وايي د مشرانو خبرې د کاڼي کرښې وي - متل دای - " د لمر پهٔ وړانګو کښې ډېوې بلؤل کار د حماقت دای" بېشکه ساده توب خو خود دای چې پر آسمان ځلانده لمر وي ،او یو څوک پهٔ ورغوي ډېوه ګی ګرځوي خلکو ته د لمر وړانګې ښايي -- بالکل همدغسې د ادب د یو ادنا وګړکي تاثرات د یو لوړ ادبي شخصیت په باب بې معنا او بې ارزښته وي -

د یو چا په ژوند ، شخصیت،علومیت او چوپړ لیکنې هسې هم مشکل کار دای او بیا چې یو زده کوونکی د ښوونکي په حقله یا مرید د خپل پیر په باب قلم پورته کوي په تور ژمي تخرګونه خولې کوي او بیا چې د هاړ تاودهٔ سبا، بېګا وي او پهٔ هسې تاودشت کښې په ایرو کښې د سکروټو چنؤل وي - خولې څهٔ چې لکه د اهنګر په بټی کښې د اوسپنې ویلوَل دي -

موږ د غرونو خلک یو غرونو کښې ګرځېدل راګرځېدل سره بلد یو- کله کله به چې په چګو غرو ختلو بیا مو اول د لارې تعین کولو چې له کوم لوري به خېژو-

د علیقدر محترم زما پیر او غایبانه استاد محمد خلیل مهجور صېب شخصیت هم هغه لوړ غر دای چې سړای وارخطا کوي چې د شتمن شخصیت يې په کوم اړخ اول خبره پېل کړم -

د عالیقدر محمد خلیل مهجور صېب پېژند ګلوي زموږ و خلکو (وزیرستانیانو) ته څهٔ خاص اړتیا نهٔ لري ځکه چې دې هغه د نوم او نېکنامی سره زموږ وارهٔ زارهٔ بلد دي- البته د وزیرستان نه بهر پښتنو ته د ور پېژندلو په خاطر دې علیقدر له تعارف پېل کؤم -

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عليقدر خېل نوم محمد خليل داى په کلي - ګاونډ کښې د استاد خليل يا ډاکټر خليل په نوم پېژاندۀ شي- او د ادب په نړۍ کښې يې ځان ته د مهجور تخلص خوښ کړاى داى-مهجور صېب په قام مسيد/ ماسيد داى-په ماسيد کښې منزاى داى او بيا پۀ منزي کښې د برومي خېل قبيله سره تعلق لري- د وزيرستان په منځنۍ منطقه ډيلې/ شنکۍ کښې يې د مارچ په 15مه نېټه کال 1951 کښې د نوموړي اروابناد محمد يعقوب خان په ديني کورنۍ کښې سترګې وغړولې- د عاليقدر مهجور صېب نيکۀ چې وزيرستان کښې د" ابا" پۀ نوم پېژندۀ شو يۀ لوى ولي الله تېر شواى داى- همدغه لامل داى چې پۀ ګړده منطقه کښې د عليقدر کورنۍ ته خلک د قدر پۀ نظر ګوري -

استاد مهجور صېب لومړنۍ زده کړې په خپل کلي کښې تر سره کړې بيا تر اتم ټولګي پورې دې کړمه مډل اسکول(منځنۍ ښوونځى) کښې پاتې شو او د هايي سکول (عالي ښوونځى) کانيګرم نه يې په کال (1965-66) کښې د لسم ټولګي سند تر لاسه کړو -

دا رنګ يې د ټانک کالج (پوهنځى) کښې د دولسم ټولګي پورې زده کړې وکړې او بيا کال 1969 کښې يې په واڼۀ کښې د ډسپنسر د ترببې سند واخيست -

د ډسپنسر د تربيه نه پس هغه په کال 1970 کښې جمرود خيبر ايجنسۍ کښې په دارالمعلمين / ايليمنټري کالج کښې داخله واخيسته او په تکميل يې په کال 1971 کښې د نوښار تحصيل اضاخېل کښې په حېث د يو معلم / ښوونکي کار پېل کړ -

بيا د ښوونکي په حېث وزيرستان ته راغے او د خپل کلي سره دوه درې کلوميتره نژدې هايي سکول شنکئ کښې يې د درس او تدريس کار پېل کړو- هغه د تدريس په علومو کښې د سي ټي او بي ايډ سندونه هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخیستي دي - مهجور صیب تر ریټایرمنټ پورې د درس او تدریس مبارکې دندې سره وابسته پاتې شو او بیا په کال 1998 م کښې د کورني مشکلاتو لامله د حکومتي خدماتو نه رخصت/لاس واخیست-

علیقدر مهجور صیب د درس او تدریس نه علاوه په نورو وختونو کښې د طبابت کار هم کاوهٔ - هغه یو تکړه منلے حکیم او طبي ماهر هم دای د کلي په خوا کښې د "ډیلې بازارګوټي" کښې یې تر هغه وخته دغه انساني خدمت کاوهٔ چې نابېره په ګړد وزیرستان یوه توره سیلۍ راغله او وزیرستان ړنګ شو- مهجور صیب هم لکه د نورو کلیوالو په نهٔ زړه له کلي کډه وکړه او اول ټانک - ډېره اسماعیل خان کښې دېره شو چې د وطن د رغېدلو/جوړېدلو امید یې پاتې نهٔ شو د سمندر و غاړه کراچۍ ته یې کډه وکړه او نن سبا د کراچۍ په ستر ښار کې د ژوند پاتې سبا بېګا اړوي - او باوجود د ناروغۍ او زړبوډۍ د خلکو پهٔ کلک اصرار او غوښتنه دارو درمل مریضانو ته ورکوي-خدای متعالﷻ دې صحت ورکړي چې له قبضه یې تر ډېره برخمن و اوسو- آمین

مهجور صیب لا د اتم ټولګي زده کوونکے ؤ چې شاعري یې پېل کړې- علیقدر اولنی نظم د ۱۴ اګست په ورځ کال1964 کښې د ‹د آزادۍ پهٔ ورځ› سرخط لاندې مډل سکول کړمه کښې پېش کړو- دې هغهٔ ډېره شاعري ضایعه شوې ده - علیقدر وایي پهٔ زرهاو اشعار یې د نژدې تېر وختونو ستر زیانمن جنګ او جدل لامله ضایه شؤل- او یوه حصه یې بچ پاتې شوه - چې هغه یې هم ډېره په منت زارۍ او خوارۍ تر لاسه کړه - دا هغه ټوټې ټوټې را ټوله کړې شوې شاعري ده چې د پخوانو وختونو رنګ پرې غالب دای - البته څهٔ مواد داسې هم شته دای پکښې چې د حالاتِ حاضره درک پکښې موندل کېدای شي -

(c) ketabton.com: The Digital Library

پۀ دغه شعري ټولګه "سکروټې په ايرو" کښې د هغو زمانو ليک هم شته داى چې عليقدر د شپږم - اتم ټولګي زده کوونکاى ؤ-د هر زمان يو ځانګړاى خپل انداز وي چې د ګړد ژوندون احاطه کوي-د يوې ټولنې ادبي رنګ هم هرومرو دې هغې طرز يا انداز تر تاثر لاندې رادرومي- استاد مهجور صېب د خپل دور يو تکړه او ځيرک شاعر داى - د عليقدر شعري ټولګه دې خپل دور عکاسي کوي او پۀ ډېر ښکلي انداز کښې يې د خپل دور ترجماني کړې ده -

لکه څنګه د وخت پۀ تېرېدو بدلون يو قدرتي عمل داى همدغسې د ادب انداز هم د زمانې د غوښتنو سره بدلېږي را بدلېږي-

د عليقدر شاعري کښې ډېره سادګي ده د ټکو انتخاب يې خوندور داى عام فهم ليک يې کړاى- مشکل پسندي نۀ خوښوي- د قام، اولس په ژبه کښې شعر يې ليکلاي - ده تر خپله وسه کوشش کړاى چې په شعر کښې د ابهام نه ځان و ژغوري ګونګاى شعر نۀ وليکي - مهجور صېب د قام اصلاح غواړي ظاهره خبره ده قامونو کښې عوام زيات وي د خواصو په پرتله - ځکه ده کوشش کړاى چې ببخي ساده الفاظو کښې خپل پيغام تر اولس ورسي-ځکه چې د ده د شاعرۍ اصل موخه يا هدف د قام اصلاح ده- ځان ښوونه يا داسې شاعري نه ډه کوي چې د قاموسونو له سينو را ايستلي، پور را وړي،ګران او پردو ټکو باندې بار وي - باوجود د دې چې هغه يو معلم پاتې شواى او د پنځو ژبو معياري پښتو ،اردو ، عربي، فارسي او انګليسي ليک لوست کښې پوره مهارت لري -

د عليقدر مهجور صېب په ليک کښې د پخوانۍ املا رنګ غالب داى - پخوا زمانو کښې به د شعر دننه جوړښت پۀ حواله د قيود او حدود پابندي کېدله خو دومره هم نۀ وه څومره چې نننې وختونو کښې لکه د "ينګې" پړاى ترېنه جوړ شواى داى- دا وجه ده چې د عليقدر مهجور صېب

(c) ketabton.com: The Digital Library

په شاعرۍاو هم پۀ املا کښې د کلاسیک دور اثار جوت ښکاري- علیقدر له اویاو بره عمر کښې راهي دای ځکه و سپېڅلو پخوانو پخوانو ته نژدې پاتې شوای- لهذا په کتاب کښې به پخوانی رنګ غالب وي خو د دې دا مطلب هم نۀ دای چې مهجور صېب د نوي انداز سره بلد نۀ دای خدای متعالﭻ دومره استعداد ورکړای چې د منثور او منظوم لیک پۀ هر صنف کښې یې طبع ازمایي کړې حتا چې ازاد نظم او د هایکو غوندې نوي طرزونو کښې هم ساه بندي نۀ محسوسوي- خو متاسفانه چې پۀ وطن راغلې د بدبختۍ سیلۍ د علیقدر رنګا رنګ ګلدستې نۀ وای ماتې کړې-

دلته که زۀ د یوې نۀ هېرېدونکې خاطرې/ یاد ذکر نه وکړم- لوی خیانت به وي زما د خپلو احساساتو سره او هم د علیقدر د عمرونو لیکنو سره چې خاورو کښې خاورې شوې دي- هغه داسې چې،مجهور صېب ټینګار راباندې وکړ-چې وزیرستان ته لاړ شې زما د کور زیارت هم وکړه که زما کوم لیک درته په لاس دراغے هغه درسره خوندي کړه او ما ته یې را ولیږه- خدای توفیق راکړ وراغلم د کور دروازه کښې کولپ ؤ- خلاص مو کړ انګڼ کښې ودرېدم داسې راته محسوس شوه کومه هدیره کښې ولاړ یم د کور دیوالونه غمځپلي وو-تا به ګمان کاوۀ د کور هر کونجای ماتم کوي- د علیقدر د ناستې ځای/ کوټه زنځیر مو خلاص کړ- لکه د خوبونو پۀ دنیا کښې سړای ګډ شي-لکه څوک دې چې دریاب ته ور دیکه کړي او د اوبو پۀ ځرخني کښې راګېر شي- په کټونو بسترې پراتې وې خو لکه د خاورو مخونه/ غلافونه ور واغوندې -د علیقدر لمارۍ له کتابونو ډکې وې خو د واینو/ اینو زور ؤ- زیاتره کتابونه واینو خاورې کړې وو چې و کوم کتاب ته به دې ګوتې وروړې د خړو دوړو سره به پر زمکه راتوی شو - ځینې کتابونو باندې د کوټې چت نه د باران څاڅکي را څڅېدلي او پۀ لمارو کښې داسې ویلې شوو وو چې تا به ګمان کاوه د لمارۍ خپله حصه ده -

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته د جنګ هغه برکات او ثمرات را معلوم شول چې مونږ ته په برخه کښې و رسیدل -

د علیقدر فقط یو نظم چې دۀ 1970ء عشره کښې د حیات اباد/ پېښور په یوه روغتون کښې لیکلای وۀ چې علیقدر د ناروغۍ پر بستر پروت ؤ نور د دومره لویې خزانې څخه زۀ خالي لاسونه را ووتم کومه چې علیقدر مهجور صېب له کال 1965 راهیسې خوندي ساتله او وخت پۀ وخت یې په خپلو زرینو خیالاتو احساساتو پراخوالی ورکاوۀ- نن پکښې پرته له خړو خاورو او دوړو بل څه پۀ لاس نه راغلل- دا هغه لویه سانحه ده چې د یو لیکوال فکرونه او احساسات پکښې وژل شوي دي- جنګونه که یو لورای انسانان وژني - ورانۍ جوړوي بل لورای که انسانان ژوندي هم پاتې شي د هغوي فکرونه ورله و وژني-د علیقدر مهجور صېب د دغې لویې ادبي اثاثې په ضیاع که موږ د هغۀ د لیک هر هر ټکای و ژاړو - ازاله یې ممکنه نۀ ده-

نور دې جنګونه نۀ وي - جنګونه د بربادۍ نوم دای- جنګونه د تباهۍ نوم دای-

د علیقدر مهجور صېب کوم چاپ اثار نشته البته غېر مطبوعه مواد و کښې د "جامدین کاکا لیکونه" د وزیرستان د آزادۍ په زیار او قربانیو یو ناول " زما بې وسي او زما آزادي" او یوه واړه غوندې افسانه "تللي تللي خلک" شامل دي -

د علیقدر شعر او شاعري ډېر اړخیزه ده -د جلا جلا رنګونو یوه شنه سره زرغونه ده- د دینیت ، قامیت، وطنپالۍ،د بې وزلو انسانانو په بدحالۍ د زګیروي - د استبداد په خلاف د سرغړونې او په اوړو کښې د مالګې په مقدار چې د شعر خوند پر خپل ځای وساتي،د رومانیت یوه اعلا مرقع ده-

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دلته د مهجور صېب د هر اړخیزې شاعرۍ نه د حوالو او اشارو په صورت کښې په مثل د "مشت نمونه خروار" را وانخلو ،لوستونکي خوند نۀ شي ترېنه اخیستلای-

علیقدر په نظم - غزل دواړو کښې برلاسي لري او په دواړو صنفونو کښې د مقصدیت او پیامبرۍ صفت څرګند او واضح ساتي - د بېځایه هرزه ګویۍ- مبالغې او صنایع و بدایع نه د قلم نوکه ژغوري او شعر کښې د خوند سره د پند موخه هم نۀ هېروي - علیقدر وایي لا د اتم ټولګي زده کوونکی وم چې د تخیل وړو وړو مېږو نارامه کړم- ظاهره ده چې څوک دومره وړوکوالي کښې د شعر ښاپېرۍ ته په نظر کښېوځي تر زړبوډۍ به څومره تجربات ځان سره خوندي کړي ځکه د یو هسې شاعر په شاعري کښې پاخوالای هم و کوم صناعي توریو کښې ژباړلو ته اړتیا نۀ لري -

ځواني د هر چا میراث دای څوک هم ترېنه بې برخې کیدلای نۀ شي - او د ځوانۍ عمر هغه ښایسته عمر دای چې تر اخره یې هم سړای ارمان کوي -

د مهجور صېب کتاب کښې اولنۍ برخه کښې غزلونو ته دویمه کښې تودو نظمونو او د پای برخه کښې یې قطعات او هایکو ته ځای ورکړای-

ځکه دلته د مهجور صېب د ځوانۍ د غزلونو څخه نمونې را اخلو -

علیقدر غزل هم داسې لیکلي چې په هر بېت یې ځانته مقاله لیکله شي- دې هغۀ په غزل کښې هم د قامیت - وطنپالۍ رنګ غالب دای - زیاتره غزل یې د رومانوي رنګونو نه پاک دي ټکي یې اسان مګر په معنا ترینګلي کارولي دي -ګویا غزل یې هم انقلابي دي -

یوه غزل کښې د خپلو احساساتو ذکر داسې کوي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه خو مې خیال د پاتې شویو ارمانونو ساته
ډېر پوره شوي دي مرګیه بس یو څو پاتې دي

په ګل وطن راغلي د کړکېچن وختونو او یادونو په باب وایي:

یو ښکلے باب شي د تاریخ ترې جوړېدلای اشنا
دومره قیصې د رنګو پنګو هدیرو پاتې دي

د خانانو زامنو ته مخاطب شوای چې تاسو پښتونولي ته کومه تیره و وهله - وایي:

ما ته په کومه خلۀ پېغور د بې ننګۍ را کوې
د خان زامنه تا کښې هم څه د پښتو پاتې دي

بل ځای ورته وایي:

ستا د کوټ او پتلون قدر د خان زویه دلته نشته
چې جامه یې د پښتون وي که شپانۀ دي قدرمن دي

د پښتونخوا د غرونو لوټمارانو/ شوکمارانو څخه مو خبروي - وایي

خزانې د پښتونخوا د غرونو یوسي
د دې دنګو دنګو غرونو غلۀ هم شته دي

کله کله د رومانیت نرای رنګ پرې غالب شوای چې ببخي په پړدو کښې خوندي دای لکه وایي:

روغ سړای یمه په څه نۀ یم دلبره
خو په زړۀ د ننه ښه نۀ یم دلبره

چې مهجور دې لټوي تۀ نۀ موندېږې
چې مې غواړې بیا به زۀ نۀ یم دلبره

د رقیب تنګ نظري یې په ګوته کړې وایي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

رقیب ژاړي چې مهجور او جانان یو ځای
دۀ په ستر کو دي لیدلي سره ګرځي

بل ځای د محبوب بې نیازي او سر زوري ته اشاره کوي :

ما چې زلفې یادې کړې سپین مخي راته وویل
بیا ګوره په سپینه ورځ د شپې خبره و نۀ کړې

د وخت د مذهبي خلکو نه هم پوښتنه کوي ورته وایي:

وژل چې د مېږي ملا صاحبه ګناه بولې
روا شو قتلولسستا پۀ تقریر د هغو خلکو

د وخت تېري زیاتي ته مخاطب دای وایي:

د ګلونو لـو مې ګډ شو ځکه ژاړم
خپل پردي چې دا پۀ ما کوي دا څۀ دي؟

له غاصبانو پوښتنه کوي -او وایي :

غریب بنیان کښې هم خولې دای تۀ خپل کوټ وګوره
دا پۀ ګرمۍ کښې پۀ غریب پورې خندا نۀ ده څۀ ؟

ستاد پنځوستورو هوټل کښې شته شراب او کباب
وچه ډوډۍ ما له تنبو کښې هم روا نه ده څه ؟

د پښتنې خورکۍ پۀ بې سترۍ او بې مهاره آزادۍ باندې ژړا کوي
او داسې منت زارۍ کوي-

خورې پښتنې بې ستره مه ګرځه پېدا کړه
کومه غیرتي جذبه چې وه ملالـه ترور کښې

بل ځای بیا و پښتنو پېغلو ته مخاطب شوای:

څه خو ګرم یو خپل څه د حالاتو پۀ قصور کښې
ورو شوه حیا ختمه د پښتون په لور او خور کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وزيرستان تاريخي حماسي وختونو ته يې هم اشاره کړې او خپل اتلان يې نازولي دي- وايي:

خونـد ؤ د غـزا د تېـرو تـورو پـۀ پړکـار کښـې
پـروت چې شـهيدان وو سـرې سيورې د پرېغـل کښـې

د وزيرستان پۀ ورانولو بې کچې خفه داى او غالباً د هر غزل په يو نيم بيت کښې يې ذکر کړاى داى - وايي:

چې کـوم کـوډګر پـۀ ګران وزيرسـتان وکړلـې کـوډې
کـوم ځـاى چې بـه ګلونـه ټوکېـدل هلتـه مورچـه ده

د وطن پۀ تنکو ګلالو پسې ژړا کوي او ظالم ته منت کوي چې دا د تنکو ګلونو لو پرېږدي -وايي:

زړۀ دې کـاڼى داى ظالمـه څه بې وختـه دې تيـار کـړو
دا تنکـىِ ځـواني يـې ګـوره دا زلمـى د مرګـي نـۀ داى

د پښتون په وېش يې زړۀ آرې داى- وېش کوونکي ته داسې وايي:

د پښـتون پـۀ لـر او بـر کښـې چې وېش پـوخ شـي
شـابه زور ورکـړه تورمخيـه خپـل دېـوال تـه

د پښتو ژبې په ناقدرىِ د باباګانو ژړا خوبونو کښېويني- وايي:

مـا خـوب ليـدو چې څـوک پښـتو د دوزخ ژبـه بـولي
پـۀ دا خبـره سمدسـتي روح د حمـزه و ژړل

د پښـتونخوا پـه بدحالىِ لـه واکدارانو پوښـتنې کوي او پېغـور ورکوي- وايي:

د کشـمير ظلـم دې لمحـه لمحـه پـۀ خلـۀ داى جـاري
پـه پښـتونخوا چې کـوي ظلـم بې زبـان يـې کـه نـه؟

او بل ځاى بيا د پښتونخوا و بدبختىِ ته اشاره کوي او وايي چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا کړې د دين په نامه بڅه چا د دنيا پۀ هيله
چا نه دي و ژغورو د ګرانې پښتونخوا ګرېوانه

د کلي وطن و لباسي غمخور خلکو ته داسې ګويان دای چې:

غم د خېټې دای د قام پۀ نوم اخستی
د وطن هر يو واکدار ته فکر وکړه

د وطن غنم پلوري جېبونه ډک کړي
ووټ دې ورکړو اوس دا پلار ته فکر وکړه

د عليقدر په غزلو کښې پند او نصيحت هم شته دے- هغه د شعر د لارې د وعظ کار هم تر سره کړای - وايي:

احترام د هر سړي کوه مهجوره
خو د هر سړي نه پلار مه جوړوه

بل ځای د راز خوندي نۀ ساتلو په باب وايي:

د راز ورغومي به دې شي ټول د لېوانو خوراک
د زړۀ له شپول دې د رازونو که رمې و ايستې

بل ځای د دنيا بې ثباتي ته اشاره کوي او لاروي ته وايي -

رنګ څلي چې ګورې نو بيا دومره فکر هم کوه
دا هم د چا ښکلي وجودونه وو چې خاورې شؤل

د وخت پاخه متلونه يې هم د شعر په جامه ښکلي کړي دي يو ځای کښې ليکي:

چې ژنهای مشر شي د کلي تباهي له بس دای
ژنې د کلي شؤل مشران اورونه ولګېدل

د نننۍ دور خودغرضۍ او ځانځانۍ ته يې ډېر عجيبه توري موندلي دي ته به وايې په آب زر نويسته دي- وايي :

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقـــدس د هـــر تـــړون دومـــره خیـــرن شـــو
چـــا تـــه "خپـــل" وئـــیلے نـــهٔ شـــمه شـــرمېږم

د پشتون روایاتو او اقدارو بې قدري په کلکه غندي -یو شعر کښې وایي:

پښـــتنې شـــملې مـــې داســـې راتـــه اووې
"مـــه مـــې بږده پـــه داســـې سـر چـې ټیټـوي مـې"

علیقدر مهجور صیب په خپلو غزلو او نظمونو کښې د خپل وطن ذکر فکر د شعر لازمه برخه ګڼي وایي:

چې ویـر د وران وزیرسـتان مـې پـهٔ غـزل کښـې نـهٔ وي
لکـــه چـــې ذکـــر د جانـــان مـــې پـــهٔ غـــزل نـــهٔ وي

بل ځای بیا په لوستونکي ټینګارکوي چې زما لیک و نورو ته هم ورسوه- وایي:

خپـــل یـــې و لـــولئ او بـــل تـــه یـــې هـــم ورســـوئ
قیصـه د قـام چـې د نقصـان مـې پـهٔ غزل کښـې نـه وي

او بیا همدغه غزل کښې د ګرد افغانیت په باب لیکي او ذکر یې پر ځان فرض ګڼي-

ردي ټـــوکرۍ تـــه یـــې ور واچـــوئ او مـــه یـــې لـــولئ
چې درد او غـم د خپـل افغـان مـې پـهٔ غـزل کښـې نـهٔ وي

د نـام نهـاد خونـدي چالبـاز غمخورګربـوان تـه لاس اچـوي د ګـړدې بدبختۍ سرغنه یې نوموي او ورته وایي:

لاړل ســـتا بچـــي ســـبلونو د لنـــدن تـــه
شـــاګردان دي پـــه ســـرو وینـــو لامبـــل غـــواړي

د خپل کلي وطن نه د مهاجرت پـه بـاب ښخـي زیـات خفـه دای او ځان ته پېغورجنې وایي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپـل "بـوړي" ټوپـک پـه خـوا کښـې مـړۀ وای
خـــو مـــونږ لـــه توپـــو تښـــتېدلي نـــه وای

زړې جـــــــــامې او دا زړه لوپټـــــــــــه
خــوريې خــورزۀ خــور مـــې ليـــدلي نـــۀ وای

و خپل قام ته مشورې ورکوي چې له بدبختيو رابهر شي لاره ورته ښايي او ورته وايي:

يـا خـو د وخـت د سـامري د غـوا بچـای مـه پرېـږده
او يـا ګيلــه پـۀ خپلـو څښـو هــاروني مــه کــوه

په وزيرستانۍ لهجه کښې يې طبع ازمايي کړې او ښۀ خوندور نظم غزل يې ليکلي دي:

د وزيرستانۍ لهجې دې يوه غزل مقطع کښې وايي:

ميـدون دې مينـې کشـې بـې خوفـه بـې خطـره ګرځـي
مهجــوره تــل کــوي بــې تيــرې ننګيــولي مشــقينه

مهجور صيب په پښتو ميئن شاعر دای هغه د پښتو په باب کار کول غواړي او ملګري غواړي:

يـــو جماعـــت راتـــه پکـــار دای د پښـــتو د تبليـــغ
يـــو څـــو کســـانو ارادې د ســـه روزې کـــړې دي

بل ځای بيا وايي:

زيـاتوب د علـم غــواړي نـورې ژبــې زده کـول هــم
ليکــو، لولــو او وايــو پــۀ پښـــتو کارونــه کيــږي

پښتون د ځان احتساب ته مراجعه کوي چې خپل ګوګل کښې سر د ننه کړي- وايي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتون دې خپل کتاب د عمل و لولي څه وايي
فرقې فرقې پښتون دای عذابونه دي وريږي

د وزيرستان د راتلونکي په حواله خوشبين نۀ دای بلکې خدای مه کا څه بل رنګ پېشنګويي کوي:

پۀ ګران وزيرستان کښې لا پاسته نوي ازغي دي
مهجوره خلک وايي سرۀ ګلونه دي وريږي

کله کله شاعر د ځان سره پۀ ترمو ترمو ژاړي ځکه چې د حالاتو نزاکت ويني د قام بربادۍ ويني د راتلونکي په باب يې علامې ځوروي دا ځکه چې شاعر سترګور وي-هغه ، هغه څه ويني چې ډېر کم يې بل څوک ويني-مهجور صېب داسې په زړه بار درانه ساعتونه داسې بيانوي- وايي:

چې زړۀ له غمه شين شي نو له سترګو اوښکې څاڅي
په شين آسمان چې وربځ نه شي باران کله وريږي

او بل ځای د خپل ترلي کور دروازه ويني چې يوچا ماته کړه او په خندا خالي انګڼ ته ګډ سو:

چې په يو ګوزار د بوټ يې ور زما د کوټې مات کړو
سپاهي وخندل چې ياره دروازه خو داسې نۀ وي

د مهجور صېب غزلې د پند او خوند نه ډک دي مګر د نظم انداز يې ډېر جارحانه او زوراور دای- د هغه يو يو نظم د ګړد کتاب مخای دای ځکه چې دومره په لوی پېغام ترينګلي دي -که د ليک د اوږدوالي نه نۀ وېرېدلای ما به له هر نظم نمونه درته وړاندې کړې وای خو يرېږم لوستونکي به ووايي چې بيا د کتاب و لوستلو ته کوم حاجت پاتې شو-

په لنډ ټکو کښې د عنوان / سرخط لاندې د هر يو نظم په حواله يو دوه تمهيدي ټکي ليکم نور يې تاسو پخپله ولولۍ -

(c) ketabton.com: The Digital Library

نظم "تېره ورځ" کښې مهجور صېب د تېرې ورځې نه روداد پوښتي او اخر کښې د پښتون او د غلام خلکو د راتلونکي لپاره ارادې او ولولې پوښتنه کوي -

دا رنګ د مهجور صېب يو بل نظم "پوښتنې" کښې هم د مزدور او مقهور خلکو د سپېرۀ نصيب په باب پوښتنې شوې دي چې کله به له بدبختيو برات ومومي -

"اوس مه راځه لاليه" سرخط لاندې نظم کښې هم د پښتون بې وزله ژوند ته اشاره ده چې يو پښتون خپل محبوب ته ټينګار کوي چې زۀ خو هسې هم د حالاتو ښکار يم تۀ مه راځه تۀ راسره ځان په بدبختيو کښې مه شريکوه-

د مهجور صېب يو اوږد او شاهکار نظم " د پربغل پۀ تناظر کښې جنوبي وزيرستان ته"هم پۀ لولو ارزي -

"اې مسکنه د غازيانو اې مورچې د باتورانو" کښې وزيرستان ته مخاطب شواى داى - تاريخي حوالې دي پکښې او د پربغل د جګوالي په تناظر کښې د قام د ارادو جګوالاى غواړي - او له پردو يې آزادي مطلوب ده-

دا رنګ يو بل تود خوندور نظم

" جنوبي وزيرستان ته دعا او خواستونه " چې پخوانى نظم داى چې هغه وخت وزيرستان د بدبختيو تورې سيلۍ نه و ځبولاى- دغه نظم کښې مهجور صېب و خپلو خلکو ته خواستونه کړي دي د جوړښت او يووالي خبره يې کړې ده- بلا مبالغه يو اعلا نظم داى -

"د آزادۍ په ورځ " سرخط لاندې نظم کښې د يوې بورې مور روداد بيانوي چې د آزادۍ په ورځ په خپل شهيد زوى پسې ژړا کوي- داسې تورې يې کارولي چې د کاڼي زړه هم نرموَلاى شي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو بل تود نظم چې بیخي یې هر ټکای ناري وهي" بلنه" دای - دغه نظم کښې علیقدر مزدور او محنت کش خلکو ته بلنه ورکوي- او بیا غټانو غاصبانو ته غږ کوي خپل حساب کتاب راوړئ-

اې خوارانو غریبانو راشئ راشئ - هغه بلنه ده چې د ډېرو خوبونه تښتوي-

د "راشه" سرخط لاندې لیکلای نظم یې بلا ارزوګانې لري- هر بند یې جدا جدا غوشتنه کوي- ډېر تود او خوندور نظم دای-

مهجور صېب تل د خوارانو ملنګانو او بې کسو خلکو طرفدار پاتې شوای دای شعر کښې د دغو طبقو ذکر د ده د کلام خاصه ده-

د "راپک"سرخط لاندې نظم کښې علیقدر د یوګړدبون روداد بیانوي چې له خلکو خېرات غواړي- دا کردار ربښتونی دای او دا ملنګ زمونږ ډېرو خلکو پېژندلو- علیقدر وایي چې راپک که جېب کښې کلدارې لرلئ راپک نه خلکو به ورته راپاخان وېیل- ډېر ترخه احساسات دي دغه ذکر شوي نظم کښې-

د علیقدر یو بل نظم دای چې عنوان یې دای - "زخمي ګوته " -دغه نظم کښې مهجور صېب د یو غریب اشپز / پاختني روداد بیان کړای چې ګوته یې غوڅه شوې وه او په تنور یې د غوڅې ګوتې سره روټۍ پخولې- ترخه او زړه سواند احساسات یې راجمع کړي دي-

"څوک دے؟ " سرخط لاندې نظم یې ډېر مشهور نظم دای چې په کال 1970 کښې "روزنامه شهباز " کښې هم خپور شوای ؤ -

یو بل خوندور نظم " د کاروان منځې په سر" کښې د یو مزدور په ژوند او کړاوونو خبره کوي دا هغه زمانه ده چې د کوټکي او کانیګرم سړک نوای نوای جوړ شوای ؤ خلک د سړک په جوړښت خوشحاله وو او مهجور

(c) ketabton.com: The Digital Library

صېب ته هغه مزدور سترګو کښې وړاندې وړاندې کېده چې دغه تور سړک یې د تارکول په تودو فوارو کښې ورته جوړ کړای-

د خپل کلي یو لېوني په مرګ یې نظم لیکلای دای "د لېوني پۀ مرګ"- دا دومره تریخ او خوږمن نظم دای چې زړه سواند خلک د اوښکو په نذرانه او فاتحه مجبوروي- دا د هغو زمانو یادونه دي چې علیقدر وانه کښې د ډسپنسر ټرېننګ کوي او کلي ته په رخصتي راغلای-

"د خان جېل" د طنز یوه نمونه نظم دای چې مهجور صېب ځان ته همدغسې جېل خوښ کړای-

یو بل نظم "غمژن اختر" کښې علیقدر د غمجنو کورنیو په باب لیکنې کړې دي دا هغه زمانه ده چې د پاکستان نوي زره پوځیان انډیا زنداني کړي وو- د زندانیانو د ژوند مرګ په حواله د دوی کورنۍ غمجنې وې او غېر یقیني صورت حال جوړ ؤ-د دغې وختونو اختر دوي ځنګه لمانځلای نظم کښې ثبت شوای دای-

"یو شاعر ملګري ته وصیت" کښې علیقدر د خپلې شاعرۍ خوندي او ژوندۍ ساتلو په باب یو شاګرد ته لیک کړای - چې زما په حال ځان خبر ساته او شاید هغه ملګرای یا شاګرد یې اخته دای او دغه کتاب یې د عملي کړنو ژوندای ثبوت دای ي- ان شاءالله

یو بل سپېکي سپېکي نظم. "بغاوت "چې دغه مهجور صېب هغه زمانه کښې لیکلای چې ذوالفقار علي بهټو د پښتونخوا او بلوچستان حکومتونه مات کړي وو-

"د پرېغل د ځوکې بازه " سرخط لاندې لیکلای نظم اوږد دای او ډېر عجیبه انداز کښې یې د وزیرستان خلک مخاطب کړای - د یو دومره خوندور او سبق اموز نظم دای چې قاري تر پایه پورې سترګې نۀ شي ترېنه اړولای واقعي د صفت وړ نظم دای-

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما اول هم ذکر کړای چې عليقدر غريب يار دای مظلوميار دای ځکه يې د ليک زياتره برخه د غريب او بې وزله خلکو متعلق ده او د غاصبانو پر ضد قوي ضرب دای -

"دهقان ته " نظم کښې هم مهجور صبب د يو کروندګر په خولې خولې ژوند خبره کړې او د دۀ له خولو مستفيد غاصب يې غندلای -

د مهجور صبب اخيرنے خو پۀ اصل کښې اولنے اوږد او ژوندای نظم "پښتون ته " تر عنوان لاندې ليکلای شوای دای دغه نظم کښې عليقدر پښتنو زلمو ته تېرې هېرې خاطرې ور يادې کړې دي او لکه آيينه يې ورته مخامخ کړې چې پښتون پکښې خپل ځان و ويني-

دا ډېر ګټور او خوندور ليک دای بايد هر پښتون ته و رسي او د زړه پۀ سترګو يې ولولي- مبالغه نه ده- د خوند او حېرانتيا خبره خو دا ده چې دغه نظم عليقدر کال ۱۹۶۶م کښې ليکلی چې د ے د اتم ټولګي طالبعلم ؤ-

د "سکروټې په ايرو کښې" اخري باب په قطعاتو او هايکو پېرلای چې لکه د منګيز په لمن په زرزري تيلو ګلدوزي وشي-

قطعات يې هم بې پنده يا بېخونده نۀ دي لنډي بېتونه دي چې اوږده تمهيدونه لري-

عليقدر په يوه قطعه کښې د خپلې زړبوډۍ وير په داسې ټکو کښې کړای-

پوی د ژوند پۀ نه بيګا نۀ پۀ سبا شؤم
ان تر دې چې کم و بېش زۀ د اويا شؤم

د ځوانۍ ارمان سلګۍ وهي پۀ زړۀ کښې
د ځوانۍ ارمان کؤمه چې بوډا شؤم

بل ځای کښې ډېر حکيمانه انداز کښې سياستمدارانو ته وايي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

مــــورې تـــه لالـــچ د دولـــت مـــه راكـــوئ
زمـــــورې دا خپلـــــه غريبـــــي ښـــــه ده

نـــور مـــو لـــه كـــاره پـــهٔ جلســـو مـــه باســـئ
زمـــــونږ دا خپلـــــه مـــــزدوري ښـــــه ده

عليقدر ډېر تېز او تُند طنز كوي چې مدمقابل يې ځواب نهٔ مومي-
د وزيرستان د كړكېچنو حالاتو په وخت په كډه كښې يو كليوال سره خبره سپينوي-

يـــو تربـــور مـــې پـــهٔ" تورمانـــدي " كښـــې خبـــره وكـــړه
كور كښې دې مړهٔ واى خو چې دومره لرې تللي نهٔ واى
مـــا ورتـــه اووې چـــې لا اوس هـــم ډېـــر راغلـــي نـــهٔ يـــو
وې يې چې كـور د مرګي رنګ كړې چې ښاغلي نهٔ واى
بل ځاى بيا پېغورجنه كښې وايي-

چـــې پښـــتو د كليوالـــو پـــهٔ شـــان نـــهٔ كـــړې
بيـــا پښـــتون چـــې ځـــان تـــه و نـــهٔ وايـــې ګـوره

د" ترلـــې" مـــې د كمخـــو ســـره ســـم نـــهٔ دي
ســـــتا دا ښـــــكته للېـــــدلي بريـــــت تربـــــوره
كله كله د زلميتوب تبجنې ولولې په قطعه كښې للو كوي- وايي:
پـــلار تـــه دې وايـــه چـــې انكـــار و نـــهٔ كـــړي
پښــــتون زلمــــے يمــــه زهٔ مــــړې كــــؤم

خـــو زهٔ هغـــه پښـــتون هـــم نـــهٔ يمـــه چـــې؛
پـــهٔ ســـرو منګؤلـــو پـــهٔ تـــا پـــړې كـــؤم
كله كله قطعاتو كښې شوخي خوندي كړې لكه يو ځاى وايي -

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما ورته وي چې ښهٔ د کار خلک دي
د ښهٔ کردار، د ښه ګفتار خلک دي
جانان مې رو غوندې پهٔ غور کښې ووې
"دا شاعران هم ښهٔ وزګار خلک دي"

قطعات دې دومره بس وي ځکه چې ما پېل کښې د مشت نمونه خروار وعده کړې وه -

هايکو يو ښېځي نواى انداز داى د منظوم ليکنو- پوهان وايي د جاپان تخليق داى-

عليقدر مهجور صېب په دغي نوي انداز کښې هم د خپل قلم زور ازمېيلاى داى او پکښې برلاسے شوے دے-

د نمونې په حېث يوه هايکو راوړم نورې ستاسو په حواله کؤم-

کوشليي ځووني زيېره پګړې دې پهٔ سر
داسي کشيژي لکه ولېږدې چې
پهٔ دواکي جېنګ دې مني زيېړې ګېډي

په پاى کښې به دومره ووايم چې د روغ بادشاه خيال صېب د نظم يو بيت داى " کاش چې ويجاړه پښتونخوا کښې مې زېږون نهٔ واى "کاش چې پښتون نهٔ واى"

زهٔ وايم کاش چې د مهجور صېب په وزيرستان کښې او بيا پهٔ منځني وزيرستان کښې زېږون نهٔ واى ځکه چې- دا د ادب په حواله هغه سپېره شاړه خاوره ده چې د بلا ناوره، بېخونده، بې رنګه دودونو پهٔ والکه کښې ده دا هغه ترخه خاوره ده چې شاعر اديب پکښې د ما في الضمير اظهار نهٔ شي کولاى دا هغه منطقه ده چې شعروشاعري يا ادبي هلو ځلو ته د ډمتوب نوم ورکوي زموږ دغو بيخونده تربتو رسمونو رواجونو زموږ د مهجور صېب غوندې ډېرې قيمتي ملغلرې ضايعه کړې - د احساساتو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرګونه پکښې کیږي او ډیر لیکوالان لا نن هم په خپل لیک/ تخلیق پورې داسې پۀ وېره ترهه ګرځي ته به ګمان کوې کوم لوی مجرم دای یا یې غلا کړې ده-

خدای متعال ج دې وکړي نور زموږ تکره د تخلیق خاوندان راځخه ضایعه نۀ شي د شاعرانو/ لیکوالانو ضیاع د یو قام د شعوري اثاثې ضیاع ده دا هغه سترګور او ځیرک خلک دي ، چې د زمان او مکان معمولي خوځښت هم ډیر پۀ شدت محسوسوي او قام ته اګاهو پېغام او خبرتیا ورکوي دا بېله خبرې ده چې اوریدونکي- لوستونکي لا ورته بابولالې وایي لا د خیالي دنیا خبرې-

په هر صورت موږ له راتلونکي کهول څخه هیله لرو چې دوی په دغه حواله پامته دار و اوسي او دومره ځنډ نۀ کړي چې د لعلونو خزانو ته تورې پنجې و رسي-

د ادب یۀ ادنا زده کوونکي پۀ حېث خو زما وړاندیز دا دای چې پۀ مرګ د یو بل کالیزې یا تلین لمانځلو نه به دا خبره سل وارې غوره او بهتره وي چې پۀ ژوند یو بل سره و پېژنو- یو بل سره و نازؤو او یو بل ته مینه او احترام سره ورکړو- ځکه چې:

دا جهـــــان دخپلـــــوی کــــــور دای
ځانځــــــانی لــــــره خــــو ګــــور دای

په سوچه او توده پښتونواله مینه
سره د ټولو ادابو او احتراماتو
مظلومیار ماسید
ډیره اسماعیل خان/ پښتونخوا
28م جولایي ۲۰۲۱م
د هاړ ۱۵مه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهجور صاحب چې زۀ څومره پېژانۀ

بسم الله الرحمن الرحیم

دا دې 89-1988 خبره دو چې کله دې مو په پي - ټي - سي پوسټ اړډر وشۀ- هغه هن دې مهجور صاحب و کلي ته نژدې هایي سکول شنکۍ بندې- دغه وخت دې شنکۍ هایي سکول هېډماسټر دې مو ساکه نیېیۀ/ماما قدرمن او ګرون محمد دین صاحب وۀ چې په قوم نظر خېل دای - زه نوای نوای وۀ او دا علاقه شې هن بالات نۀ وۀ - ایستوذون بندې مې نظر اچووۀ- چې پۀ محترم مهجور صاحب مې سترګې ولاګېدې یو غایبونۀ خوشبویي او پیژندګلي احساس روته کېدۀ ماما مې تعارف ورته کووۀ چې دا نورعالم دای دا هن یو شۀ شاعر دای- هغه ریځې نه ووم پیژندګلي سره وشوه او بیا دې سفر او پرادې کلي وطن واختیري مې په دۀ پورې په خوند بداله شوه ځکه چې داسې ملګرای مې میندلي چې زه دې دۀ او دای دې مو په ژاغېدو سره پېدلي - د شعر و شاعرۍ خووژۀ تروۀ ووم سره وېشل- دۀ مو ته اول وور دې "راپک" خدای بخشلي بندې لیکلای نظم تېر که چې په دغه کیتوبۀ شې هن شته دای- ډېر زیوت ځینې متاثر شوۀ او ډېر زیوت خوند یې روکۀ -

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دې مهجور صاحب په شخصيت بندې ليکل کاوۀ- اول خو داسې مناسب ټکي نه ميندا وۀ او بيا که ميندل هن شي پته نشته دای -دای ووی قبيل کوو که نۀ-

د مهجور صاحب شخصيت رڼا ربځ دو کيمه سيوره - تياره يې په شخصيت نشته ،سپين ، صادق، همدرد ، زړسوبيان ، دې خور غريب يور ملګرای ۀ دې خپل پردی غمخورای، دې خپلې زمه ووری پابند ، پرهېزګار ، او سخي سړای وۀ، تل انصاف خواشَوينکای وۀ- مو په سکول شې دای يادګېرنه کړای وۀ چې سنيئر/جونئير ايستوذونې وې ډېر قدر کووۀ- تعليمي تکړاوولای خدای ډېر وير وۀ په سکول شې وو چې چا ته هن د سبق په حواله څه مشکل پېش شۀ مهجور صاحب ته ووی وشولي- دې سکول بچيون بندې يې ډېر قدر وۀ او خدای داسې رعب وير کړای وۀ چې دې سکول په ګېټ وو رو نناوتلي يوه خاموشې وو جوړه شوه يوۀ بل وو سره وېل خليل صېب روغای ،سنبال شئ- دا رعب او درانشت وو ويلې نۀ وي چې دا پوس ټولې خوبې خدای وير نصيب کړيې وې -

ډېر محنتي او مخلص ايستوذ وۀ دۀ کله هن په سکول شې د خپل پردي پيرډ ايسوب نۀ دای کړای چې کلاس شې وو ايستوذ نه وۀ په خپل مخ وو وير نناوتلي او سبق وې بچيون ته ويلي-

مهجور صاحب د هر مظلوم طرفدار شخصيت لري-

دې سکول نه علاوه دې دۀ پرايوېټ کلېنک هن وۀ چې موسپېشين نه بعد وو يې خلوصاولي- خو دای مو چېرې نه دای ليدلای چې سکول ټايم شي کلېنک ته تللای وي حالانکې دې سکول ټايم شې وو هن بيمورون دې سکول په چاردېواري رو بدال وي انتظار ووی کووۀ خو دۀ کله هن پېرډ نه پربياش- البته که چېرې وې داس موقع ميندله چې فارغ وو وۀ ايستوذون وو موجود وي بيا وو کله کله بيمورون ته پۀ ګېټ وېر و ووت -

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر دې لرې لرې نۀ وو خلک ورته روتۀ خدای یې لوس شې شفاء اچولیې وه- دې میډیکل پریکټس نه علاوه دای یو ډېر مشهور حکیم هن دای چې دې حکمت دې شهرت نه یې ډېر لرې لرې خلق خبر دای-

جامې ډېرې دي چې قلم یې بیان پسې نۀ رسي ، ژبه / نوکه یې وچیژي-

دې مهجور صاحب کورنۍ یوه لویه دیني کورنۍ دو- دې دۀ نیکه خدای بخشلای یو بزرګ وۀ دې خپل وخت ځکه په ټوله علاقه شې خلک دۀ ته او دې دۀ کورنۍ ته دې قدر په نظر کسي-

دیاته وو دې یوې خبرې وضاحت وکۀ چې دې دۀ شاعري تر وېسه پورې خوندي سوتلې وجه دا دو چې دای دې یوې دیني کورنۍ سره تعلق لري او دې میژ خلک په پټې سترګې شاعري په بده مني- حالانکې دې مهجور صاحب شاعري شې خو دې ګل او دې بلبل قیصه هن ډېره کمه دو لیا دې نشت باروباره دو - هغه یو قومي ملي پاشتین او مذهبي شاعر دای- خو بیا هن دې شاعرۍ بدنومي ټکي دای دامره و ځانډووۀ چې نن پنځه پنځوس کوله نه بعد دې دۀ کیتوب چاپ کیژي- خو بیا هن شه دو چې کیمه شاعري یې پوتې دو هغه محفوظ شي او د ژوند په زړېبدې شې یې ارموند پیره شي - البته داغه ظلم نور مناسب نۀ دای-

دې مهجور صاحب شاعري هن داسې خوندور خوانای دای چې هر قسم شیریني پکشې شته دای- لیک یې ډېر پوخ او مطلبي دای- دې قافیه ردیف شاعر نۀ دای بلکې هر شعر هر غزل هر نظم یې د مقصد نه ډک دای - لهجه یې بیخي ساده دو خو شعر یې ډېر زورآور دای-

په پیره غزل شې یې یو هن داسې شعر نۀ میندیژي چې په قافیه ردیف یې ځون خلوص کړای وي- او دې شعر دې مطلب خیال یې نۀ وي سوتلای-

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې زړې زمونې شاعر دای- په هغه زمونه شې چې خدای بخښلي حمزه بابا او نورې درانې تکړه شاعرونې وو ادبي غونډې جوړولې دۀ هن په شې شرکت کولي- او دې غزل ستر بابا حمزه علیه رحمه هن شاباسي ویر کړي دي دغې نه دا پته لګي چې دې وزیرستان په ادبي دنیو شې چې لیا تیاره وه هغه تیارې شې مهجور صاحب یو جاوات ستورای دای-

دې دۀ دې شاعرۍ دې معیار اندازه دغې نه هن لاګیدله شي چې دې حمزه بابا په دور شې دې دۀ کلامینه په روزنامه شهباز پېښور او نورې مشهورې رسالې شې روتلل-

خو افسوس دا دای چې دې میژ وطن شې او بیا په ټول پاشتونۀ شې دا بدبختي شته دای چې شاعر سره یې بدي دو- زۀ یایۀ که مهجور صاحب غوندې شاعر په بل قوم شې وای نن وې دې ادب پۀ تاریخ شې یو باب وای او یو نوم وې وای- خو وزیرستان دای او پشتونستان دای چې ژوندي یې بې قدره دي خو مړي یې قدرمن دي-

میژ ژوندي نۀ سره پرېژدي خو پۀ مړینیې شۀ پاله نازیژي- دا دې قدر او مینې یو بې مطلبه انداز دای-

مهجور صاحب نن سابو لژ بیمور دای خدای دا وکوو دا کیتوب یې دې خواشولۍ او صحت سبب وګرځي- آمین

په غونډه مینه
نورعالم ماسید
ډېره، پښتونخوا
یکم جولایي 2021م

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمد خلیل مهجور صیب غائبانه پېژنم

ادب یوه داسې دنیا ده چې څوک ور داخل شي نو تاریخ یې ملګرے شي تل یې یاد ساتي- داسې خلق دمرګ نه وروستو هم لکه ژوندي یادیږي-

ډېر محترم مهجور صیب پۀ وزیرستان کښې یو ځلانده ستورے دے- هسې هم دغه خاوره ډېره ځربه ده د ادب په حواله ، لیکن متاسفانه مونږ ځخه خپل تاریخ خوندي ساتلے شوے دے، لکه پیر روشان چې لوی لیکوونکے،ستر مبارز او لوی قهرمان تېر شوای دای، هم د دغې خاورے نه ؤ- د ټول پښتون اولس پۀ سر یې ننګ کړے دے- تر دې حده چې خپل زامن او خپلوان یې قربان کړل ، خو د مغلو پۀ خلاف یې د پښتون قام د ساتنې هڅه جاري وساتله -

دغه شان ملا پېونده هم د دې خاورې ځوان ؤ چې د انګرېز پۀ شان دښمن یې هم مېړانه منلې ده-

محترم مهجور صیب هم د دغه زنځیر یوه کړۍ ده- مهجور صیب زۀ غائبانه پېژنم- د هغه شاګردانو او نورو نژدې ملګرو ځخه مې د هغه د شخصیت پۀ حقله ډېر څۀ اورېدلي دي، لکه محترم مظلومیار صیب، نورعالم مسید صیب او داسې نور-

وایي مهجور صیب د یوې دیني کورنۍ سره تعلق لري- دغه لامل ؤ چې دۀ تر اوسه پورې خپل کلام چاپ نۀ کړې شو ، چې هسې نه څوک زما کورنۍ ته بد و وایي . ولې چې شاعر ته زمونږ په ټولنه کښې چا پۀ درانه سترګه نۀ کتل ، اوس لږ شعور پېدا شوے دے- نو ځکه دا غنیمت دے چې اوس پۀ دغه وخت مونږ ته دمهجور صیب لیکلے کلام پۀ لاس راشي نو دا تاریخ یوه برخه به جوړه شي او دغه نوي نسل لپاره به یو لوی سبق و ګرځي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر څو چې ما ته معلومه ده چې مهجور صيب يو د لوړې پايې معلم يا ښوونکے پاتې شوے دے . نن يې هم شاګردان قدر کوي- د خپلې دېوټئ ډېر پابند معلم ؤ- او ورسره يو لوى طبيب هم ؤ، چې پۀ وزګار وخت کښې به يې خلقو ته د تداوئ دارو هم ورکوّل -

مهجور صيب کال ۱۹۶۵م څخه د شعر وشاعرئ سره تعلق ژوندے ساتلے دے- د هغه وخت په رسالو کښې به يې کلام چاپ کېدو- د لويو لويو شاعرانو سره يې ليدۀ کاتۀ شوي دي لکه اروابښاد اميرحمزه شنواري به دې هغۀ ليک ته ډېر پۀ درانۀ سترګه کتل-

مهجورصيب نظم ، غزل او هائيکو ډېر پۀ ښۀ انداز سره تړلي دي -

مهجور صيب پۀ قام مئين سړے دے لکه وايي-

زړۀ خو مې غواړي چې دې و ستايمه
خو دا لفظونه به له کومه غواړم

پښتونه ځوانه که دې پلار غوندې شوې
نو ستا پۀ پلار پسې به و نۀ ژاړم

مهجور صيب زاړۀ وختونه ليدلى دي نو ځکه پۀ شعرکښې داسې وايي:

کله کله ياديږي تېر وختونه
ښۀ وختونه خو افسوس پۀ شمېر وختونه

مهجور صيب دغريب اولس پۀ حال ژړا کړې ده لکه وايي:

چې کور کښې ډېوې مړې وي پتنګان کله راځي
غربت چې ترحد زيات شي نو ياران کله راځي

مهجور صيب د خپل وطن وران ويجاړحال داسې بيانوي:

مهجوره دا پۀ وهم او ګمان کښې د چا نۀ وه
چې خړ وخت به پۀ ګل وزيرستان کله راځي

مهجور صيب پۀ خپل شعر کښې خپلې بيمارئ او د عمر ذکر داسې کوي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـه بیمـار یـم لـړ مـې خیـال پـهٔ مـاه و صـال کـه
د اویـا کـالونو تېـر شـؤمه تـهٔ خیـال کـه

مهجورصېب د غزل او نظم سره هائیکو هم ډېر پهٔ ښهٔ انداز لیکي لکه د حالاتو پهٔ تناظر کښې وایي:

دا ببــــر ســــر څېــــرې ګرېـــوان ولـــې ؟
مـــا وې چـــې دا لېـــونے ســـتا میڼـــې کـــړم
اشـــنا مـــې وېـــل چـــې دهشـــت ګـــر لیـــدهٔ شـــې

مهجور صېب په خپله شاعري کښې د قام سره مینه، د وطن سره مینه ښکاره کړې ده ، پهٔ غریب باندې ترسېدلے دے ، د ظالم نه یې ډېره ګیله کړې ده- زهٔ دمهجور پهٔ لیک ویاړم چې وزیرستان کښې هم د نورې پښتنې سیمې پهٔ شان داسې خلق شته چې مونږ ورباندې ویاړ کولے شو-

یو اخري شعر چې دهٔ پکښې د راتلونکي وخت وړنا کړې ده:

لـر پښـتون که سترګې پټې کړي چې خبر دے زهٔ خو بچ یم
د بمونـــو دغـــه بـــوی بـــه را رســـیږي پېښـــور تـــه

مهجور صېب د رومانیت خبرې ډېرې پهٔ حیاناک انداز کښې کړې دي- چې د دهٔ حیا او دینداري ثابتوي - مختصر ده چې د مهجور صېب پهٔ شاعرۍ کښې ما دې هغه شخصیت ولیدهٔ چې د ګڼو اوصافو مجموعه ده - او لوستونکو ته هم بلنه ورکوم چې د مهجور صېب کلام د زړهٔ په سترګو ولولي ځکه چې دې هغه پهٔ کلام کښې خوند هم شته او پند هم-د غزل،نظم هر شعر یې په معنا پای ته رسي-

اوربېدلي مې دي مهجور صېب نن سبا ناجوړه دے رب العزت دې روغ صحت ورکړي چې دا د وختونو راهیسې ځلانده بل مشال مونږ ته زموږ ته راتلونکي په حواله د رڼا وسیله و ګرځي - آمین

محمد اقبال محسود شکتوئ وال2021-7-3

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مهجور صيب سره د هغۀ پۀ ليک کښې ليدۀ کاتۀ

د محمد خليل مهجور صيب نوم مې څو ځله لۀ مظلوميار صيب اوريدلی ؤ ـ هغۀ به چې کله د مهجور صيب د شعر پۀ حقله خبره کوله نو ورسره به يې دا افسوس هم کاوۀ چې کاش هغۀ ځان پټ نۀ وای ساتلی ـ کاش د خليل صيب دولس زره شعرونه ضايع شوي نۀ وای.....هغۀ به بيا بيا دا خبره کوله چې کاش د هغۀ شعرونه د کتاب پۀ پاڼو کښې محفوظ شوي وای. نن که يو لوری د مظلوميار صيب هغه ارمان تر سره کېږي نو بل لوری ، پته نشته د مهجور صيب د اوږدو مودو راهيسې پۀ سينه کښې ساتلي ارمان به څۀ کيفيت وي. ډېر د خوښۍ وختونه دي چې د مهجور صيب پۀ شعري ټولګه کار روان دی. مظلوميار صيب ما ته د کتاب مسوده وړاندې کړه او د ليک غوښتنه يې وکړه. ما ورسره هوکړه وکړه او دا زما د خوش بختۍ انتها ده چې زۀ د خليل صيب پۀ کتاب ليک کوم. زۀ پېشګې معذرت غواړم. ځکه چې پوهېږم چې د خليل صيب پۀ شعر ليک کول زما د وس خبره نۀ ده.

د خليل صيب شعر دومره ډېر اړخونه لري چې سړی ورته ګوته پۀ غاښ پاتې شي. زۀ نۀ شم کولی چې د هر اړخ سره يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

انصاف وکړم خو بیا هم هڅه کوم چې په لنډو ټکو کې په څو اړخونو خبره وکړم -

شکسپیر په یوهٔ نظم کښې خبره کړې چې انسان په ژوند کښې تر څو مرحلو راتېرېږي د هرې مرحلې خپل احساسات وي.د وړوکوالي خپل ضرورتونه او احساسات وي د ځوانۍ جذبات او احساسات بیا اکثر د "memory long" حصه جوړه شي خصوصاً د شاعر.د شاعر شعري ژوند زما په خیال د هغهٔ وخت نه ساه په اخستو شي چې کله هغه د یوې ښکلا د یو احساس اسیر شي. او ښکلا پخپله یو وسیع مفهوم او معنا لري.چې دلته یې ژباړل د لیک د مرام برخه نه ده.زما خیال دی چې د خلیل صیب د ځوانۍ د وخت اکثر شعرونه ضایع شوي دي.د "جانان" په حقله دېر شعرونه د دهٔ په کتاب کښې نشته خو بیا هم دومره شته چې د سړي تنده پرې ماته شي.د مثال پهٔ توګه دا څو شعرونه....

سپین مخونه قرارونه د زړهٔ یوسي
وړي د سترګو نه خوبونه شونډې سرې.

تا د لوظونو د کتاب نه چې معنې اوویستې
ما پهٔ نا کړیو ګناهونو هم توبې اوویستې

د مجنون خیرې ښکلی ښکارې پهٔ صحرا ګرېوانه
پهٔ تا "روپۍ"مزه کوي اې د لیلا ګرېوانه

تهٔ مې یو ساعت لهٔ زړهٔ نه بهر نهٔ کړې
وایه کله ستا پهٔ زړهٔ کښې هم غړیږم؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نخښې مو د يو ځای د ناستو ورانې ويجاړې شوې
لارې مو د تلو او د راتلو ورانې ويجاړې شوې

د پاکې مينې په جهان اورونه ولګېدل
په خواږۀ ټکي د جانان اورونه ولګېدل

ستا يادونه که دې نوي که زاړۀ دي قدرمن دي
دا زما په پښتون زړۀ کښې مېلمانۀ دي قدرمن دي

ستا جامې هم ښکلې ښکاري، ستا د مخ ځواب هم نشته
که دې توري غټې سترګې که بانۀ دي قدرمن دي

عشق تر يوۀ کس پورې محدوده نۀ وي بلکې د هغۀ د ذات سره تړلې هر څيز د عشق وطن وګرزي -د چا د ياد سره تړلې لار، د چا و قد ورته چينار و نښتر او د چا د سترګو د رنګونو سره تړلي د الګډ د اوبو رنګونه.... ان تر دې چې ټول وطن د سړي جانان شي د وطن مينه د جانان لۀ مينې زوروره ده- مهجور صېب هم د وطن مينې زخمي کړی دی. هجرت کول او د خپل وطن پرېښودنه د ژوند ترخه الميه وه د مهجور صېب احساسات ټول زخمي زخمي دي پۀ هر غزل کې يې د خپل وطن مرثيه ليکلې.

نۀ يې زوی نۀ يې لېور شته
پشتونخوا ده هغه کونډه

صفت کوه د ګورګوټو زلفو شاعر دې منم
فکر کوه د پښتنو هم ترجمان يې که نه ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

چــې وېــر د وران وزیرســـتان مـــې پــهٔ غـــزل کـــې نـــهٔ وي
لکـــه چـــې ذکـــر د جانـــان مـــې پـــهٔ غـــزل کـــې نـــهٔ وي

ردي تـــوکرې تـــه یـــې ور واچـــوئ او مـــه یـــې لـــولئ
چـــې درد او غـــم د خپـــل افغـــان مـــې پـــهٔ غـــزل کښـــې نـــهٔ وي

زغملـــــې نـــــوره نـــــهٔ شـــــو دا ګرمـــــي وزیرســـــتانه
ســـړه هـــوا بـــه کلـــه پـــهٔ مـــونږ لګـــي د پرېغـــل نـــه

د چـــا ســـپېرو ســـترګو خـــوړلی دی امکـــان نشـــته
ودان بـــه خـــر وزیرســـتان شـــي! نـــه هـــېڅ کلـــه نـــه

مهجـور صـیب د چاپېریـال د سیاسـي حـالاتو نـه هـم ځـان ښـهٔ خبـر سـاتلی او کمـال یـې دا دی چې پهٔ چا پـورې یـې ځـان نـهٔ دی تړلـی هغـه چـې څـهٔ وینـي هغـه وایـي چـې څـهٔ محسوسـوي د هغـې اظهـار کوي.د ستایلو او غندلو پېمانه یې د تعصب نه مبرا ساتلې ده.

د اســـــلام دې یــــوه خبـــره هـــم ونـــهٔ کـــړه
مـــــلا جانـــــــه هســـــې لاړې اســـــمبلي تـــــه

اســـلام نشـــته تـــش پـــهٔ نـــوم اســـلام ابـــاد دی
اســـلام نـــه وایـــي پـــهٔ نـــوم مســـلماني تـــه

لاس د خپلـــو پښـــتنو هـــم پکښـــې ویـــنم
پښـــتونخوا چـــې زهٔ دې ګـــورم بربـــادي تـــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وژل چــــې د مبــــرې مــــلا صـــاحبه ګنـــاه بـــولي
روا شـــول قتلـــول ســـتا پـــهٔ تقریـــر د هغـــو خلکـــو

چـــې کشـــمیر کشـــمیر دې هـــر وخـــت وظیفـــه ده
پـــهٔ دا خلـــهٔ خـــو یـــو ځـــل یـــاده پښـــتونخواه کـــړه

مهجـور صـیب د خپـل کلتـور کلـک داعـي دی د حـالاتو د وجې زمـونږ پـهٔ کلتـور کښـې چـې کـوم بـدلون را روان دي دغـي بـدلون مهجور صیب سخت دړدولی -

د مغـــــــرب تهذیبـــــــــه خـــــــــوار شـــــــــې
پښـــــــــتنه دې کـــــــــــــړه بـــربنـــــــــــــدړه

خـــدایګو چـــې ګهـــړی ورســـره هغســـې خونـــد نـــهٔ کـــوي
خونـــد چـــې د بنګـــړو وؤ پـــهٔ مړونـــد د پېغلـــې جـــل کښـــې

ګیلـــــه بـــــه څـــــوک کـــــړي د خیـــــرن نظـــــر نـــــه
چـــــې پښـــــتنو پېغلـــــې پـــــردې مـــــاتې کـــــړې

ســـــتا پـــــهٔ حیـــــا چـــــې قســـــمونه خورمـــــه
پښـــــتنې خـــــورې ســـــتا پښـــــتو تـــــه ګـــــورم

ورکـــې لـــوپټې شـــوې پښـــتنې ویـــنم ســـرتورې شـــوې
لاړل پښـــــتانهٔ او غېرتونـــــه وو چـــــې خـــــاورې شـــــول

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهجور صیب د انسان سره د مینې داعي دی د هغه مینه د انسانیت سره ده.د هغه مینه سوچه ده د سرمایه دارانه نظام په وجه چې په انسانانو کښې کوم تفریق روان دی د هغې سخت خلاف دی .مهجور صیب همېشه د مزدور په درد دړد بېدلی ښکاري۔

غریب بنیان کښې هم خولې دی ! ته خپل کوټ وګوره
دا په ګرمۍ کښې په غریب پورې خندا نه ده. څه ؟

بابا "روټۍ روټۍ" دا چغې د دې کور نه راځي
په دا ماڼۍ کښې دا سندرې دا ګډا نه دا څه

څوک یخو سیورو کښې خوبونه کوي
چا په سره نمر په ځان خولې ماتې کړي

بل ځای وایي چې:

زۀ دا نۀ وایم اشنا چې هر ژوندی د مرګي نۀ دی
چې سامان د بل د ژوند کړي دا سړی د مرګي نۀ دی

چې نفرت ترېنه تښتېږي محبت ورغاړې وځي
دا په ژوند مئین که خپل دی که پردی د مرګي نۀ دی

مهجور صیب د پښتنو بې اتفاقۍ هم ډېر ځورولی ...په غزل او نظم کښې د دې بې اتفاقۍ ذکر کړی:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر ډېر مې څوروي يو والی نۀ شته پۀ پښتون کښې
مهجوره څۀ سبق به دې څوک واخلي د غزل نه

چې به پۀ يوه خله افغانان شي نا هېڅ کله نه
چې به پوره زما ارمان شي نا هېڅ کله نه

د ليک د اوږدلي له يرې د مهجور صېب په شاهکار نظمونه خبره نه شم کولی ځکه چې په لنډو ټکو کښې يې احاطه نه شي کېدلی او بيا که په قطعاتو او هايکو خبره وکړم لکه پۀ درياب کښې غوپې وهل دي او څوک چې زما غوندې نوای لمبوزن وي د ادب په پراخ دريابونو کښې شايد تر ساحل ورسره مټ وزري مرسته نه وکړي۔
هغه دې لوستونکي خپل ولولي ځکه چې زما و ژباړلو ته اړتيا نه لري۔ پوره پوره کتابونه هومره نظمونه دي د معناو په لحاظ۔
اخر کښې به زۀ د مهجور صېب دعا او تمنا ورسره غبرګه کړم چې الله دې روغ صورت او اوږد عمر ورنصيب کړي۔آمين
د مهجور دي ارمانونه ټول پوره خو ياران وايي
د اويا کالو شاعر تر څۀ مودې د مرګي نۀ دي

پروفيسر اکبر علي نایاب
ډېره اسماعيل خان۔ پښتونخوا
3م جولايي 2021

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما قدرمن استاجي ته

بسم الله الرحمن الرحیم

نۀ پوهیږم یوه خوشحالي محسوسؤم -فکر کؤم چې د دومره زیاتې خوشحالۍ لامل څه دی خو بیا چې د ګران محترم عالیقدر استاد ډاکټر محمد خلیل مهجور صیب شعري ټولګه (سکروټې پۀ ایرو کښې) د چاپ کؤلو هلې ځلې زړۀ ته راشي بیا راته احساس وشي او باوري شم چې زما په احساساتو کښې دغه ګڼه ګوڼه د دغي کتاب د ادب و دنیاګۍ ته راتلۀ دي- خدای دې وکړي چې نور دغه اوږد انتظار د بختور پای ټکي ومومي -- اللهم آمین

د استاد او ډاکټر محمد خلیل مهجور صیب د نوم سره خو به تقریباً هر سړی اشنا وي ځکه چې محترم مهجور صیب ته پروردګار د حکمت لویه برخه ورکړې ده طبابت او استاذي دواړه داسې مبارکې پېشې دي چې د سړي هره ګړۍ د انسانیت پۀ چوپړ کښې تېرېږي -

ما ته دغه سعادت حاصل دی او ویاړم چې زه په ښوونځي کښې د محترم مهجور صیب پنځه کاله شاګرد پاتې شوی یم او دی مې استاد پاتې شوی-

(c) ketabton.com: The Digital Library

انتهـایي مخلص دیانتـدار شخصیت لـري کـه ووایـم چې د عصـر حاضر یو لوی برګزیده ولي انسان دی مبالغه به نهٔ وي-

د رب مهربـاني ده الله ورلـه لویـه تقـوا ورکـړې ده کـه زهٔ د محتـرم مهجور صېب پهٔ شخصیت خپلو خبرو ته دوام ورکړم نو نهٔ شم کولی چې زهٔ د محترم صېب د شخصیت احاطه وکړم ځکه چې د کتـابونو شـانتې شخصـیت باندې کتابونه لیکل د قلم زور غـواړي- د محتـرم مهجـور صـېب پـهٔ بـاب یـو ګړد کتاب خبرې هم کمې دي-

د محترم مهجور صېب ډېرې خاطرې راسره دي کـه د ټـولـو بیـانـول مې پېل کړل شاید زما د لیک مرام بـه وبـایلم- او نهٔ کومـه داسـې فـارمولا لا چا موندلې چې پـه لنـډ ټکـو کښـې ټـول ټکـي ځـای پـه ځـای کـړي-دې اسـتاد محترم د تقوٰی یوه لنډه قیصه درسره شریکؤم-

محتـرم صـېب پـهٔ لاس یـوه راډو ګـړی تړلـه او مـا تـه بـل ملګـري ښودلې وه د استاد د تقوا حدونو ته سړی حېران شي- پـهٔ پـنځو کـالو کښـې چې پهٔ ښوونځي کښې مو تېر کـړل مـونږ د محتـرم صـېب پـهٔ لاس کښـې هغـه قیمتي ګړی/ سات جوته / ښـکاره نهٔ ولیدلـه دغـه د دهٔ د تقـوا او پـرهېزګـارۍ یو وړوکی مثال دی چې لا نورې به څومره خاطرې راسره وي خو لنډه ده چې د محترم مهجور صېب پهٔ شخصیت او کردار باندې لیکـل زمـونږ د وس کـار نهٔ دی ځکه چې پهٔ خپل کمزوري فکر او قلم کښې دومـره تـوان نهٔ ویـنم خـو د زړهٔ سوچه مینه ورته ډالۍ کؤم-

ذاتي پهٔ ما بېخي زیـات ګران دی او د دهٔ پـهٔ اړه زهٔ د رحمـان بابـا دا یو بیت ډېر تکرارؤم چې:

کـه دې تـا د ښـکلي مـخ عاشـقان ډېـر دي
زهٔ پـهٔ ټولـو کښـې اول یـم دویـم نـهٔ یـم

(c) ketabton.com: The Digital Library

رب دې مهجور صیب ته روغ رمټ صحت نصیب کړي د خوشحالۍ ډک ژوند ورته غواړم- امین ثم امین

د محترم صیب شعري ټولګه (سکروټې پۀ ایرو کښې) ما تقریباً ټکي پۀ ټکي ولوستله داسې لیک دي پۀ ګړده پښتونخوا کښې یو نیم کوي لکه څنګه چې مهجور صیب کړی دی- واقعي چې الله ورله ډیر څۀ ورکړي دي- نوم د خدای، هر غزل کښې یې د پښتون قام سره د مینې اظهار کړی دی د پښتنو غم دړد یې د ځان غم دړد بللی دی-

ځکه چې محترم صیب یو بیت کښې وایي:

ژړا به ستا پۀ جدایۍ شکلیه زۀ بیا کؤمه
ماته لا ډیرې مرثیې د پښتنو پاتې دي

یقیناً چې د پښتنو غمونو دړدونو یې سینه غلبېل کړې ده د خپل وطن خپلې خاورې خپل قام سره یې زړۀ لکه د مقناتیس نښتلی دي هره پښتنه مور یې مور او خور یې خور بللې د-

او د پښتنې خور د پړدې پۀ باب محترم صیب خپله لهجه کښې وایي

پشتانې خورې ډیر دې کوشلي دي شنکي خولینه
پشتو ته کسه بچ کوه خپل غیراتي خولینه

خیرن نظر وو ویرته کو ځوناور داسې هن شته
پټ سوته مخ او پۀ چا مه وینه بیخي خولینه

لنډه ده چې د خپل پښتون قام سره یې پۀ هر غزل کښې د مینې او وروروليۍ اظهار کړی دی دا خو یې ما پۀ غزل یو څو کرښې لیک وکړ ګني هسې خو که د دۀ پۀ غزل کتاب خبرې وشي کمې به وي او دې نه علاوه یې که د نظم برخه وګورو نو سړی ورته انګشت بدندان شي-د دۀ د احساس درک د دۀ د نظم نۀ کیږي ځکه چې شاعر خو هسې هم حساس وي چې نظم یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وګورې هم دغه د پښتنو ویر او غوغا ده پکښې- نظمونه یې زړۀ وړونکي دي لکه په مثال یو نظم چې د یوۀ لېوني پۀ مرګ یې لیکلی یا د یو سوالګر /ملنګ د خبراتونوپۀ غوښتلو یې روداد لیکلی او داسې نور شاهکار نظمونه-که دلته ووایم چې هر غزل هر نظم یې د سرو پۀ تار پېیلي دی مبالغه به نۀ وي- الله تعالی دې نور استعداد ورکړي- محترم د جنګ پۀ وخت د خپل کلي وطن نه کډه وکړه او نن سبا د رڼاګانو ستر ښار کراچۍ کښې د ژوند شپې ورځې تېروي-

استاد مهجور صېب ناجوړه دی د کتاب لوستونکو ته خواست دی چې په خپلو دعاګانو کښې یې هېر نۀ کړئ-په مینه او درنښت

محزون جان

بولاړي پل کوټړي سینده

30-6-2021

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ځلانده ستوری

بسم الله الرحمن الرحیم

نن هغه بختوره ورځ ده چې د کومې ورځې مونږ له مودو راهسې پهٔ انتظار تږي وو- چې نن زما د استاد علیقدر ډاکټر محمد خلیل مهجور صیب شعري ټولګه (سکروټې پهٔ ایرو کښې) چاپ ته برابره شوه او د پښتو ادب ځولۍ ته یوه بله زرینه تحفه ډالۍ کیږي-

هسې خو د یو چا پهٔ شخصیت ، ژوند او فن خبرې کول یو ګران کار دی خو بیا هم د خپل استاد پیر پهٔ باب قلم پورته کول شاګرد ته پهٔ تروږمۍ کښې بې ډېوې ګرځېدل دي-

د عالیقدر ډاکتر مهجور صیب پهٔ ژوند لیک کول زما د وس کار نهٔ دی-

ځکه چې که د محترم مهجور صیب پهٔ ژوند کتابونه ولیکل شي زهٔ وایم چې دا به کم وي-خو زهٔ به دومره ووایم هغه د پښتو یوه ټپه مې یاده شي چې:

یار د تعریف محتاجه نهٔ دی
پهٔ عطرونو ګلان چا لمبلي دینه

یابل ځای کښې اباسین صیب وایي:

که زما د شخصیت حدونه ګوري
زما فن زما د فکر ترجمان دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

عالیقدر مهجور صیب د وزیرستان د ادب د پاره د ملا د تیر حثیت لري او د وزیرستان د ادب یو ځلېدونکی ستوری دی-

محترم مهجور صیب هغه وخت د ادب په مېدان کښې قدم کېښود چې زمونږ په سیمه کښې ادب د نشت برابر ؤ - او خلکو به شاعر ته په سپک نظر کتل او بل د یارانو نشتوالی ؤ- خو بیا هم محترم مهجور صیب خپل استقامت او مرام د لاسه ور نهٔ کړ او د خپلې ژبې پښتو ادب خدمت یې جاري و ساتلو لکه چې مهجور صیب وایي:

تیارې چې لرې کړو هر خوا ته مو رڼا رڼا شي
راځئ ملګرو چې د مینې مشالونه بل کړو

د دغو مشرانو استاذانو استقامت او برکت دی چې نن مونږ هم د پښتو ادب سره اشنا یو او زمونږ سیمه د ادب په ښکلا ښایسته ده.

ما به کله کله د ګران زړهٔ ته راتېر استاد محترم محزون جان صیب نه د عالیقدر مهجور صیب اشعار او غزل اورېدل چې زهٔ ډېر ترېنه متاثر شؤم او ما به د ځان سره خوندي کؤل او د دهٔ د غزلو نه به مې روستو خوند اخستو-

بیا مې چې کله په موبایل خبرې ورسره وشوې خبرې یې له اشعارو هم خوږې و درنې وې- چې یو ځل خبرې شروع کړي تهٔ به وایې د خولې نه یې ملغلرې تویېږي - زړهٔ به دې غواړي چې خبرې یې د پای ټکی نهٔ ومومي زما یې لیدل ډېر ارمان ؤ-

اخېر وخت یاري وکړه زهٔ مې زړهٔ ته نږدې استاد محزون جان سره کراچۍ سلطان اباد ته د محترم مهجور صیب حجرې ته وراغلم د محترم صیب لیدل زما د ژوند تر ټولو خوندره خاطره وه.زما په خپلو سترګو د یقین نهٔ راتلو- د عالیقدر صیب خوش مزاجي او مینې معصومیت تاثرات داسې وو لکه ما چې ټول عمر د دهٔ صحبت کښې تېر کړی وي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوراني څهره او خوږې خبرې لکه د شاتو- محترم صېب د ېر علیل ؤ خو بیا یې هم ټوله ورځ زمونږ سره په حجره کښې تېره کړه په هغه لنډ وخت کښې چې ما کوم فیض ترې حاصل کړو زما د ژوند تر ټولو لویه سرمایه ده- زۀ په دې ویاړم او خوښي محسوسؤم چې ما ته د علیقدر سره د صحبت شرف حاصل شو او مونږ ترې د ېرې زدکړې وکړې-

مهجور صېب یو عالم، مینه ناک، ځیرک او وطنپال شخصیت دی-

تل د پښتنو په درد دردېدلی دی لکه چې مهجور صېب وایي

پردي جنګ کښې د ګل غوندې ځوانۍ چې د چا لاړې
په ورانه پښتونخوا کښې کوم ویر د هغو خلکو

محترم صېب بل ځای وایي:

نۀ یې زوی نۀ یې لېور شته
پښتونخوا ده هغه کونډه

د مغرب تهذیب خوار شي
پښتنه دې کړه بربنډه

مهجور ستا مینه کښې سوځي
نۀ لوګی شو نۀ غر غنډه

بل ځای محترم صېب وایي چې:

غم د هرې لوپټې به درسره وي
چې جینۍ د پښتونخوا دې خور او لور شي

زړۀ مې چوي چې غریب د ګران وطن مې
د ظالم د لاسه پړمخې نسکور شي

او بل ځای کې وایي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماضـي يـې پېـژنم او حـال تـه يـې چـې ګورمـه زهٔ
پـهٔ مسـتقبل د پښـتونخوا مـې بـاور پـاتې نـهٔ شـو

او ځان د حالاتو پخپله قصوروار بولي او پښتنې پېغلې ته وايي-
څهٔ خو ګـرم يـو خپـل څـهٔ د حـالاتو پـهٔ قصـور کښـې
ورو شـوه حيـا ختمـه د پښـتون پـهٔ خـور او لـور کښـې
خــورې پښــتنې بــې ســتره مــه ګرځــه پېــدا کـــړه
کومــه غېرتــي جذبــه چــې وه ملالــۍ تــرور کښــې

او پهٔ اخير کښې لاس په دعا يم چې خداى دې ګران مهجور صېب
ته د څهٔ مودې لپاره روغ او د خوښۍ ژوند ورکړي آمين ثم آمين
او د خپل ليک اختتام پهٔ دې يوې ټپې سره کوم چې:
ناروغه ياره خداى دې روغ کړه
خلک به وايي بخت يې خوار دى يار يې مرينه

پهٔ درانښت
امان مانتوى وال وزير
بولاړي پل کوټړي سيند
4-7-2021

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلې خبرې

زما د کتاب په حقله زما ملګرو ډېر په زړه پورې لیکونه کړي دي-
خو په تېره تېره ګران مظلومیار صېب(نور ملګري دې خفه کېږي نه) د پوره کتاب یوه هنداره ئې لوستونکیو ته وړاندې کړې ده-
خدا ے دې د ده په عمر کښې برکت، په قلم کښې زور او په پښتو ادب کښې لوړ مقام نصیب کړي- امین-
زه دا نه وایم چې زما نورو ملګرو څه زیار نه دے کړے-دوي ډېر قدرمن لیکونه کړي دي- چې زه ورته د قدر او ویاړ په نظر ګورم-
زما په خړه پړه او ګډه وډه شاعرۍ ستر پوهاند پروفېسر اکبر علي نایاب صېبچې کوم خوندور لیک کړے دے- زه د هغه د شکریې ادا کولو توان هم نه لرم- نور به زه دلته خپل مشر شاعر ملګرے نور عالم صېب هم د شکریې په زانګو کښې وزنګوم- او دعاګانې ورته کوم- زه د غائبانه لیک د ښو احساساتو د پاره د اقبال شکتوئي وال صېب ،مخزون جان صېب اؤ امان مانتوئي وال صېب هم ډېره ډېره مننه کوم- او دعاګانې ورته کوم-

این دعا از ما و از جمله جهان آمین باد

محمد خلیل مسید له کراچۍ نه

ضروري یادګېرنه:په کتاب کښې ځاے په ځاے چرته د پنجابي ذکر شوے دے- هغه څه په بدنیتۍ یا د سیاسي ګوند سره د تړون په وجه هرګز نه دے-زه محب وطن پاکستانے یم- او چرته د پاکستان د سالمیت او یو والي مخالف نه یم- ما تر اویا کالو پورې د کوم سیاسي ګوند سره نه خو تړون لرلے دے- او نه د ملک خلاف په کومې سرګرمۍ کښې مې برخه اخستې ده- (مهجور)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دعا

ایمـــان کلـــک پـــه محمــــد ص اخـــر زمـــان را
او صـــفت تـــه یـــې بیـــا ژبـــه د حســـان رض را

صـداقت خدایـه نصیب مـې د صـدیق رض کـړې
نمونـــه د عـــدل هـــم عمـــر رض پـــه شـــان را

نعمتونــــــه د دنیــــــا فــــــراوان راکــــــړې
ســـخاوت لـــره بیـــا زړهٔ هـــم د عثمـــان رض را

قـــوت ماتـــه د خیبـــر شـــکن حیـــدر رض را
وړوکـــوالي کښـــې بیـــا پوهـــه د ایمـــان را

ربـــه زمکـــه یـــم پیـــدا یمـــه لـــه خـــاورې
اطاعـــــت لـــــره لـــــویې لکـــــه اســـــمان را

دغـه سـوال مـې خدایـه سـتا پـه در قبـول کـړې
مـــا مهجـــور تـــه ربـــه صـــبر عـــالي شـــان را

«««««»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

غزلونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هیڅ یؤ کس د خوا ؤ شا مې باور پاتې نۀ شو
ګرانه اشنا اَن چې په تا مې باور پاتې نۀ شو

د زلفو مار چیچلے یؤ دې هم پرې روغ نۀ کړلو
پاړو والله ستا په هودا مې باور پاتې نۀ شو

چې هر ظالم ته پۀ رکوع او په سجده دې وینم
ستا خو په آ او هم په دا مې باور پاتې نۀ شو

په سپینه ږیره مې بتان د زړه کعبه کښې پراته
د خپل زړګي په پیاوړتیا مې باور پاتې نۀ شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ماته یؤ څه ځان ته بل څه خوښوي ملګرو
په دغه شیخ په دا ملا مې باور پاتې نۀ شو

چې مې د شپې د ور په درز د کور دننه ګورې
ستا د تنخوا په دا سودا مې باور پاتې نۀ شو

ماضي یې پېژنم او حال ته چې یې ګورمه زۀ
په مستقبل د پښتونخوا مې باور پاتې نۀ شو

چې کور ته راشي د تبلیغ نه نو بیا بل څه کوې
عبث په سبل ستا د دنیا مې باور پاتې نه شو

مهجور چې ګرانې پښتونخوا ته تل دعا کؤلې
قبولې نۀ شوې په دعا مې باور پاتې نۀ شو

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلـــې دلـــې مـــې لا پـــه زړۀ د انديښـــنو پـــاتې دي
يـــــاره خطـــــرې د رقيبـــــانو د فتنـــــو پـــــاتې دي

څـه خـو مـې خيـال د پـاتې شـويو ارمـانونو سـاته
ډېـر پـوره شـوي دي مرګيـه بـس يـۀ څـو پـاتې دي

ژړا بـــه ســـتا پـــه جـــدايې ښـــکليه زۀ بيـــا کومـــه
مـــا تـــه لا ډېـــرې مرثيـــې د پښـــتنو پـــاتې دي

د پښـــتو نخښـــه يـــې شـــملې تـــا بـــه ضـــرور نېغـــۀم
لا مرحلـــــې د حفاظـــــت د لوپټـــــو پـــــاتې دي

يـۀ ښـکلے بـاب شـي د تـاريخ تـرې جوړېـدلے اشـنا
دومـــره قيصـــې د رنګـــو پنګـــو هـــديرو پـــاتې دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ يـــې تراوســـه هـــم عظيمـــې خزانـــې ګڼمـــه
ماســـره پنـــډې د يـــادونو پخوانـــو پـــاتې دي

لېـــونې غـــواړي لېونتـــوب د ازادۍ خوندونـــه
ورکـــوي زور يـــو څـــوکړۍ د زولنـــو پـــاتې دي

مـا تـه پـه کومـه خلـۀ پېغـور د بـې ننګـۍ راکـوې
د خـان زامنـه تـا کښـې هـم څـه د پښـتو پـاتې دي؟

ســپرليه اوس هارونـــه نـــه جـــوړؤم ولـــې راغلـــې
لا څـــو څـــو شـــپې د چـــادلارې د کتـــو پـــاتې دي

پـوی شـه مهجوره!کـه بېـدار دې پښـتون وروړنـۀ شـؤلو
چـــې دې وختونـــه د ســـلګو او اســـوېلو پـــاتې دي

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا يادونه که دي نوي که زاړۀ دي قدر من دي
دا زما په پښتون زړۀ کښې مېلمانۀ دي قدرمن دي

تۀ تپوس د هغو مۀ کړه چې هر څه زما په زړۀ دي
ما د پاره چې هر څه هم ستا په زړۀ دي قدر من دي

ستا د کوټ او پتلون قدر د خان زويه دلته نشته
چې جامه يې د پښتون وي که شپانۀ دي قدرمن دي

په ژړا مې هم زړګے چې ترينه نۀ سپکيږي ياره
ستا غمونه که هر څومره هم درانۀ دي قدرمن دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا جامې هم ښکلې ښکاري ستا دمخ هم ځواب نشته
که دې توري غټې سترګې که بانهٔ دي قدر من دي

پيوندونه او فقيرانې ښکلوي يې خلق ځلي
چې ژوندي وو قدرمن وو او چې مړهٔ دي قدرمن دي

يم امين د رواياتو د تېر شوو پښتنو زهٔ
زما کور په صندوقي کښې لا پراتهٔ قدرمن دي

يوسف مخيه په راتلو دې يم خوشحاله خو په تلو نه
ما مهجور ته دې که تلهٔ دي که راتلهٔ دي قدر من دي

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ورو ورو څېزونـــو غلــۀ هـــم شـــته دي
او د ډکــو صـــندوقونو غلــۀ هــم شـــته دي

دا مـــنم د ځنګلونـــو غلـــۀ هـــم شـــته دي
خــو د خوشـيو ګړنګونــو غلـۀ هـم شـته دي

يـــۀ نظـــر وربانـــدې واچـــوي زړۀ يوســـي
زړور داســـې د زوړونـــو غلـــۀ هـــم شـــته دي

خيـال کـوه او ډېرهوښـيار اوسـه ګـل مخيـه
سـتا پـه چـم کښـې دګلونـو غلـۀ هـم شـته دي

خزانـــې د پښـــتونخوا د غرونـــو يوســـي
د دې دنګـو دنګـو غرونـو غلـۀ هـم شـته دي

پټـــوي د خُلـــې خبـــرې هـــم مهجـــوره
کــه منــې چــې د شــعرونو غلــۀ هــم شــته دي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

روغ سـړے يمـه پـۀ څـۀ نـۀ يـم دلبـره
خـو پـه زړۀ دننـه ښـۀ نـۀ يـم دلبـره

چـې پـه کـاني دلانـه يمـه ويشـتلے
بختـور يمـه سـپېرۀ نـۀ يـم دلبـره

غـم خـو دا دے چې لا ستا پـه دې کښـې شـک دے
چـې دې زۀ حـلا ل پسـۀ نـۀ يـم دلبـره

کـه مـې نـور خلـق کـافر بـولي بـاک نشـته
د مـلا صـاحب پـه خلـۀ نـۀ يـم دلبـره

چـې تـنکې ځلمې پـه سـرو وينـو کښـې پـروت وي
خـدايېګو تولـه شـپه اودۀ نـۀ يـم دلبـره

پـه اودس کښـې دې ديـدن تـه زۀ راځمـه
مـه کـړه خيـال بـې اودا سـۀ نـۀ يـم دلبـره

چـې مهجـور دې لټـوي تـۀ نـۀ مونـد ېږې
چـې مـې غـواړې بيـا بـه زۀ نـۀ يـم دلبـره

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اے خدايــــه ســــاتندوی شــــی د تقــــدير د هغوخلقــــو
چـــې روغ شـــي زخمـــي زړونــــه پــــه تـــدبير د هغوخلقـــو

په عشق اوملي ننګ کښې چې رحمان اوخوشحال خان شي
شــهرت دې پــه دنيــا کښـــې عــالمګير د هغــو خلقـــو

خپــل وطــن کښـــې حــق د پښـــتنوغواړي نـــواو ګـــوره
لاس کښـــې زولنۍپښوکښــــې زنځيــــر د هغوخلقــــو

نازونــه هــم چــې وړے شــي او شــمله هــم ټيټــوي نــۀ
د ښــــکليو محفلونــــه دي جــــاګير د هغوخلقــــو

(c) ketabton.com: The Digital Library

وژل چــــې د میــــږي مــــلا صــــاحبه ګنــــاه بــــولې
روا شــــوقتلؤل ســــتا پــــه تقریــــرد هغوخلقــــو

پـردي جنـګ کښـې دګـل غونـدې ځـوانۍ چې د چـا لاړې
پــه ورانــه پښــتونخوا کښــې کــوم ویــرد هغوخلقــو

چــې هــیڅ یــې هــم د جنــګ ترهګــرۍ ســره کــار نــۀ ؤ
د ختــو مېلــې رنګــې کړےخنزیــر د هغــو خلقــو

چې خپـل جانـان یـې خپـل شي او رقیـب لـه منځـه اوباسي
مهجــوره کــه منــې چــې زۀ یــم پیــر د هغــو خلقــو

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

بيـــا چـــې زړهٔ مـــې نـــن ژړا کـــوي دا څـــه دي
يـــار د چـــا ســـره خنـــدا کـــوي دا څـــه دي

د تنکـــي ځلمـــي مـــرګــې کـــه ظلـــم نـــهٔ دے
بيـــا چـــې دا پـــه پښـــتونخوا کـــوي دا څـــه دي

کـــور مـــې ړنـــګ شـــو در پـــه در چـــې ګرځـــوي مـــې
ظالمـــــان پـــه خلـــهٔ د چـــا کـــوي دا څـــه دي

زمـــا کـــور کښـــې دي د ســـرو وينـــو ډنډونـــه
دے پـــه خپـــل کـــور کښـــې ګـــډا کـــوي دا څـــه دي

د ګلونـــو لَـــو مـــې ګـــډ شـــو ځکـــه ژاړم
خپـــل پـــردي چـــې داپـــه مـــا کـــوي دا څـــه دي

پـــه بـــدل کښـــې د وفـــا دې هـــم مهجـــوره!
چـــې دې يـــار څـــومره جفـــا کـــوي دا څـــه دي

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ دې تــول نازونـــه ورمـــه دا وفـــا نـــۀ ده څـــه؟
تـــۀ مــې بېګـــا ســبا رټـــې دغـــه جفـــا نـــۀ ده څـــه؟

غریب بنیـان کښې هـم خـولې دے تـه خپـل کـوټ اوګـوره
دا پــه ګرمـۍ کښــې پـه غریـب پــورې خنـدا نـۀ ده څـه؟

،، بابـا روټــۍ روټــۍ،، دا چغــې د دې کــور نــه راځــې
پـــه دا مـــاښۍ کښـــې دا ســـندرې دا ګـــډا نـــۀ ده څـــه

حـــق د واکـــدارو دے مـــنم د دنیـــا ټـــولې مـــزې
زمـــا د پـــاره یـــې روا هـــم تمنـــا نـــۀ ده څـــه؟

ستـا د پنځـو سـتورو هوټـل کښـې شـته شـراب او شـباب
وچـــه ډوډۍ مالـــه تنبـــو کښـــې هـــم روا نـــۀ ده څـــه؟

چـې پـه دې ملـک کښـې تـرې تـر ټولـو زیاتـه وینـه تـوی شـوه
مهجـــوره پېژنـــې زمـــونږه پښـــتونخوا نـــۀ ده څـــه؟

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا مازغــــه مـــې تنبــــتېدلي ســـره ګرځـــي
چـــې رقیـــب زمـــا د ښـــکلي ســـره ګرځـــي

ســکه ورونــه چــې پــه یــۀ کــور کښــې اوســیږي
پکـــار نـــۀ ده چـــې تـــر ینګلـــي ســـره ګرځـــي

یــۀ جهــان شــي غرېــو نیــولے بــوره مــور چــې
د یـــۀ ســـري زوی د ځلـــي ســـره ګرځـــي

پـــام کـــوه لکـــه چـــې ورکـــه چرتـــه غـــواړي
یـــۀ ســـړے د تـــا د کلـــي ســـره ګرځـــي

رقیـــب ژاړي چـــې مهجـــور او جانـــان یـــۀ ځـــاے
دۀ پـــه ســـترګو دي لیـــدلي ســـره ګرځـــي

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چـا تـه دې پـه ټـول عمـر خـوږې خبـرې اونـۀ کـړې
چـا تـه دې خـواږه پـه نـوم تـر خـې خبـرې اونـۀ کـړې

وچـې رښـتیا وایـه پـه چـا ښـۀ لګـې کـه بـد لګـې
چـرې پـه لونـده ژبـه لونـدې خبـرې اونـۀ کـړې

مـا چـې زلفـې یـادې کـړې سـپین مخـې راتـه اووئیـل
بیـا ګـورې پـه سـپینه ورځ د شـپې خبـرې اونـۀ کـړې

برنـد مـې پـه غوښـتنه شـو، وې خبـردار شـه یـاد لـره
بیـا چـې پـه دا خلـۀ زمـا د خلـې خبـرې اونـۀ کـړې

زړۀ مـې چـې بـې واکـه شې پـه واک سـترګو تـه اووایـه
دغـه کلـک سـړي تـه چـې پسـتې خبـرې اونـۀ کـړې

څـه ربېـاره یـار تـه وایـه هغـه څـۀ چـې زه وایـم
ګـوره سـم سـړے یـې چـې کـږې خبـرې اونـۀ کـړې

ښـۀ شـوه چـې دې اوخنـدل مهجـور تـه د عـادت خـلاف
نـن دې پـه تـرؤه تنـدې تـروې خبـرې اونـۀ کـړې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

غــرور د ے شــېطاني صــفت دهــوکې دي خطرنــاکې
بــې ځايــه غـــورې ټــرې او لافـــې دي خطرنـــاکې

بــې فکــره پکښــې مــۀ ګرځــه اشــنا وزيرســتان د ے
دا غرونـــه پـــالې نـــارې او کنـــدې دي خطرنـــاکې

مـــنم چـــې ســـتا وســـله ده زوراوره خـــو دا واوره
زمـــونږه پخـــوانۍ زړې وســـلې دي خطرنـــاکې

رقيـــب پـــه غصـــه راغـــے پـــه اوږه ټوپـــک نيـــؤلے
پـــه مـــونږ وينـــې چـــې نـــن مـــې ارادې دي خطرنـــاکې

مســـلم پـــه لا الـــه بانـــدې جنګيـــږي بـــې وســـلې نـــه
کـــافر پـــه دا يقـــين چـــې يـــې فتنـــې دي خطرنـــاکې

مهجـــوره! هـــديرو د شـــهيدانو کښـــې ډېـــر ګرځـــه
دښـــمن تـــه تـــر ژونـــدو دا هـــديرې دي خطرنـــاکې

«««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

خيـــال چـــې نــۀ کـــړي نـــوره منــــده
شــــي جذبـــــه د تخليـــق شـــــنده

نـــۀ يـــې زوی نـــۀ يـــې لېـــور شـــته
پښـــــــتونخوا ده هغــــــه کونـــــده

د مغـــــرب تهذيبــــه خــــوار شــــې
پښـــــــتنه دې کـــــــړه بربنـــــــده

مهجـــور ســـتا مينـــه کښـــې ســـوځي
څــــه لـــوګــړے شــــي څـــه غرغنــــده

«««««»»»»

ډي ائي خان 2005م

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه خو ګرم یو خپل څه د حالاتو په قصور کښې
رو شوه حیا ختمه د پښتون په لور او خور کښې

لونه د حوا ته هم اسمان له شرمه شین شو
ما چې څه لیدلي په دا سترګو دي لاهور کښې

یؤ چوپتیا وي بل کښې لوبې ماشومان کوي
فرق دے فقط دا په یوه مېله او په کور کښې

زوی چې څومره خوږ او خوش اخلاقه وي نوسیال یې؛
نشته دے په ورور نۀ په عزیز نۀ په تربور کښې

خورې پښتنې بې ستره مۀ ګرځه پیدا کړه؛
کومه غېرتي جذبه چې وه ملاله ترور کښې

خوري یې د غریب نهر بچي نو غورځوه یې مۀ
نیمه سوځېدلي هم روټۍ ستا په تنور کښې

مینه که ګناه وي نو بې شکه ګناهګار یمه
نور څه ګناه نۀ وینم لالیه په مهجور کښې

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

خيال کوه نظره په شپو تورو د مزل کښې
ډېرې بلاګانې دي د زلفو په ځنګل کښې

خدايګو چې ګهړۍ ورسره هغسې خوند نۀ کوي
خوند چې د بنګړو ؤ په مړوند د پېغلې جل کښې

تب جنې مې جذبې کړي د سرو وينو قطارونه
خوب کښې وينم ځان چې په ژړا يم په محفل کښې

خوند ؤ د غزا د تېر و تورو په پړکار کښې
پروت چې شهيدان وو سړے سبوري د پرېغل کښې

توري سترګې مۀ راځه څه چل د سپېلنو کوم
ډېرې سپيرې سترګې دي زمونږ په چاپېر چل کښې

خپل بچي دې ګرځي د لندن مستې هوا کښې
زوی د غريب جوړ کړې خودکشۍ ته په چل ول کښې

ذکر د بنګړو په ځای د سرو وينو پکار دے
دا که نۀ وي خوند نشته مهجوره په غزل کښې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

مینــه ښــهٔ وي چــې د مینــې پــه دســتور شــي
بــې دســتوره مینــه هــر چــا تــه پېغــور شــي

غــــم د هـــــرې لــــوپټې بـــــه درســــره وي
چــې جینــۍ د پښــتونخوا د لــور او خــور شــي

زړهٔ مــې چــوي چــې غریــب د ګــران وطــن مــې؛
د ظـــالم د لاســـه پـــر مخـــې نســـکور شـــي

چــې رڼــا د مــخ ښــکاره کــړې بیــا مــې بــولې
زهٔ موســىٰ شــمه کوڅــه دې کــوه طــور شــي

پــه نفــرت کښــې خــو تربــور هــم زمــا ورور دے
خــو پــه مینــه کښــې خپــل ورور زمــا تربــور شــي

مهجـــور هغـــه بـــد قســـمته شـــاعر زهٔ یـــم
چـــې ژړا مـــې د زړګـــي هـــم ټنـــګ ټکـــور شـــي

«««««»»»»

مئ کال 1972م

یادګېرنـه: دلتـه د موسىٰ او کـوه طـور هسـې د تشبهـ پـه توګـه اسـتعمال شـوي دي- زمـا مطلب دا هـر ګـز نـهٔ دے چې ګنـې پېغمبر نـهٔ منمـه او نـهٔ کېدے شي-هسې نهٔ چې څوک راباندې د کفر فتوا اولګوي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـــا د راتلـــو خپلـــې وعـــدې مـــاتې کـــړې
مـــا هـــم پـــه نـــۀ زړۀ ګلدســـتې مـــاتې کـــړې

چـــا چـــې د بـــل د کـــور ویـــړې مـــاتې کـــړې
د خپـــل محـــل یـــې هـــم تنبـــې مـــاتې کـــړې

خبـــر ککـــرو د هوښـــیارانو تـــه خبـــر
کـــه لېونیـــانو زولنـــې مـــاتې کـــړې

ګیلـــه بـــه څـــوک کـــړي د خیـــرن نظـــر نـــه
چـــې پښـــتنو پېغلـــو پـــردې مـــاتې کـــړې

څـــوک یخـــو ســـېورو کښـــې خوبونـــه کـــوي
چـــا پـــه ســـره نمـــر پـــه ځـــان خـــولې مـــاتې کـــړې

دې تـــا کچـــه غونـــدې ځـــوانۍ د خلقـــو
ډېـــرې پخـــې پخـــې تـــوبې مـــاتې کـــړې

زمـــا پـــه کـــور کښـــې مـــړې ډېـــوې مهجـــوره!
د رڼاګـــانو سلســـلې مـــاتې کـــړې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سترګو د دوربین کښې دا څه بله فلسفه ده
په ګل کښې هر بلبل ته د حبیب محب قیصه ده

قلم چې د صابر وینې د زړۀ څڅوي بېت شي
زړګے هم د شاعر په خدا ے چې سمه غم کده ده

په سترګو دخوشحال کښې شاعري حېض الرجال د ے
غزل کښې د رحمٰن د درویشانو یؤ قیصه ده

نازیږي ابدالي چې دا رازونه د شاهۍ دي
په خیال کښې د بابر ژوند د خوندونو یؤ موقه ده

حمزه جنت ته هم بې پښتو نۀ درومي یارانو
غني ته پښتونخوا بس د لعلونو خزانه ده

ژوند ے هلاکو خان یا چنګیز خان شو داسې ښکاري
په ګران وزیرستان باندې یې کړې بیا حمله ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبـه راځـي د چـا د لوريـه خـړې يـې پـه چـا کـړے
معلــوم دي کــار کــونکي خــو د ټــول کلــي کــړه ده

چـې کـوم کـو ډګـر پـه ګـران وزيرسـتان وکړلـې کـوډې
کــوم ځــاے چــې بــه ګلونــه ټوقېــدل هلتــه مورچــه ده

چې نيـا هـم پکښـې نـاوې ښـکاري ماتـه خنـدا راشـي بـس
لـــړه چــــې وي ټيــــډي کمـــالي تـــوره برقـــه ده

اے د وخــت چنګېـزه ســتا بــه هــم راځـي نښتـه د مـرګ
اے نــن خــو دې پــه خلـځ نـوم اخسـتل هـم يـوه فتنـه ده

څـه کـار چـې چرتـه اوشـي ګنـاه ګـار بـې ګنـاه نشـته
څـوک هـم چـې مـخ تـه راغـے نـو خطـا کـړې هغـه ده

مهجـور تـه دې قسـم وي چـې څـه برخـه پکښـې واخلـي
پکـــار د پښـــتونخوا چـــې قصـــيده کـــه مرثيـــه ده

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ دا نـۀ وایـم اشـنا چـې هـر ژونـدے د مرګـي نـۀ دے
چـې سامان د بـل د ژونـد کـړي دا سـړے د مرګـي نـۀ دے

مفکـر شـي خـاورو لانـدې خـو فکرونـه يـې ژونـدي وي
چـې د قـام فکـر کـوي چـې چرتـه دے د مرګـي نـۀ دے

زړۀ دې کـاڼے دے ظالمـه څـه بـې وختـه دې تيـار کـړو
دا تنکـۍ ځـواني يـې ګـوره دا ځلمـے د مرګـي نـۀ دے

چـــې نفـــرت ترينـــه تښـــتيږي محبـــت ورغـــاړه وزي
دا پـه ژونـد مـين کـه خپـل دے کـه پـردے د مرګـي نۀ دے

د دې ځـــوان د زنکـــدن هـــره ســـلګۍ د ارمـــان ډکـــه
ربـــه دا د ارمـــانونو ډک زړګـــے د مرګـــي نـــۀ دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

تهٔ خو خپل سپي ته بېګا سبا شاوده ورکوه خان يې
غريب دې نهر مړ شي خو ستا سپې د مرګي نهٔ دے

تهٔ چې ملک هم ټول يؤبولې بيا په يو ملک کښې دننه
دا پښتون دې خبر دے مري خو پنجابے دمرګي نهٔ دے

يؤ ته بم په لاس کښې ورکړې بل کاپۍ او کتاب لولي
د يؤ مرګ ستا ضرورت دا بل بچے د مرګي نهٔ دے

مصور ته مرګے راشي تصويرونه کله نهٔ مري
چې ظلمونه کړي تصوير مهجوره! دے د مرګي نهٔ دے

د مهجور دي ارمانونه ټول پوره خو ياران وايي
د اويا کالو شاعر تر څه مودے د مرګي نهٔ دے

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لویــو خلقــو د فکرونــو ســره لــوبې کــؤم
لکــه ماشــوم د کتــابونو ســره لــوبې کــؤم

لــه مجبــورۍ ورځ پــه خنــدا تېــروم خلقــو ســره
د شــپې ژړا کــوم غمونــو ســره لــوبې کــؤم

اکثــر د هجــر پــه دوزخ کښــې یــم خــو کلــه کلــه
ســتاد وصــال د جنتونــو ســره لــوبې کــؤم

بنــدي خــانې افســره مــۀ ویرېــږه تښــتمه نــۀ
زۀ د مړونــد د زنځیرونــو ســره لــوبې کــوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

یمـــه پښـــتون زمـــا بـــې ســـرو ســـاماني مـــهٔ ګـــوره
زهٔ طـــاقتور مغـــرور ملکونـــو ســـره لـــوبې کـــؤم

پـــه ســـپینه ږیـــره چـــې اســـتازې د مرګـــي ووینـــم
زه د نیمګړیـــو ارمـــانونو ســـره لـــوبې کـــؤم

شـــاید چـــې خلقـــو تـــه بـــه ښـــکارم لېـــونے غونـــدې زهٔ
زهٔ د ځـــوان مرګـــو د قبرونـــو ســـره لـــوبې کـــؤم

مهجوره!کلـه هـم چـې ځـوک زمـا پـه خـوا کښـې نـهٔ وي
ســـتا د خـــوږو یـــادونو ســـره لـــوبې کـــؤم

«««««»»»»

اګست کال 2006م

(c) ketabton.com: The Digital Library

لــري چرتــه ځوابونــه شــونډې ســرې
شــرموي ســرۀ ګلابونــه شــونډې ســرې

کـــړي دنيـــا د زړۀ بدلـــه را بدلـــه
راولـــي انقلابونـــه شـــونډې ســـرې

ســـپين مخونــه قرارونــه د زړۀ يوســـي
وړي د ســترګو نــه خوبونــه شــونډې ســرې

ګرانــې! وايــه د چــا خوبنــه دې تــالا کــړه
دا چــې راغلــې ســره لاســونه شــونډې ســرې

تــورې زلفــې تــورې ســترګې چــې څــه بــولې
دي د ميــو ډک جامونـــه شـــونډې ســـرې

تصـــور د ښـــکلي يـــار کـــوه مهجـــوره!
تــورې زلفــې ولونــه ولونــه شــونډې ســرې

«««««»»»»»
جماعت هشتم مډل اسکول کړمه کال1964م

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مغرب تهذیب چې اورسېد کمال ته
اوس به درومي ننداره یې کړه زوال ته

تا راکړې چې وه نخښه مسافره
ژاړم هر سبا بېګا هغه رومال ته

د پښتون په لر و بر کښې چې وېش پوخ شي
شابه زور ورکړه تور مخیه خپل دېوال ته

چې شني ونې یې په سر باندې ګډا کړي
تا تره لغړ سر نهٔ رسي شوال ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـــزدوري بـــه کـــؤم زۀ خـــړو جـــامو کښـــې
پښـــتنې ســـتا د پـــردې ســـتا ښـــکلي شـــال تـــه

ګـــډې وډې ليـــوني زړۀ تـــــه رادرومـــــې
د ښـــو بـــدو انتظـــار کـــؤم ســـتا خيـــال تـــه

پيغـــام ورکـــړه د يـــؤ والـــي پښـــتنو تـــه
د ژونـــدون اعتبـــار نشـــته نـــوي کـــال تـــه

د پښـــتون پـــه ماضـــي مـــه ژاړه مهجـــوره!
کـــړه يـــې فکـــر مســـتقبل تـــه ګـــوره حـــال تـــه

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

تــا کــه ایښــے بیــا پــه زلفــو کښــې ول نــۀ وے
زۀ لګیــا بــه د تیــارو پــه مــزل نــۀ وے

عاشــقي بوالهوســي بــه ســره یــو وو
کــه پــه مینــه کښــې ؤ دار تــه ختــل نــۀ وے

کــاش چــې نــۀ وے رقیبــان او ښــکلي ډېــر وے
دا ســپېره ازغــي پــه څنــګ کښــې د ګــل نــۀ وے

کــس نــاکس بــه نــۀ لیــدې پښــتنې خــورې
کــه بــې وختــه دې وتــل رواتــل نــۀ وے

زړۀ مــې غــواړي چــې ښــکاره مــې مینــه نــۀ شــي
چــې هیڅــوک مــې پــه دې لاره کښــې مــل نــۀ وے

د مهجــور پــه عاشــقۍ بــه څــوک خبــر ؤ
کــه لــیکلے یــې دا ښــکلے غــزل نــۀ وے

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــوره دې غـــوا ړم ابـــادي ډېـــر مـــې پـــه تـــا وژړل
بـس زيـاتي ګـل اوسـې مـا ډېـر پـه پښـتونخوا وژړل

دا د ســـلګو چـــې نـــا معلوم غونـــدې اواز اورمـــه
چـې دا بـــاز ګشــت زمـــا د ويـــر ؤ کـــه بـل چـا وژړل

مـا خـوب ليـدو چـې څـوک پښـتو د دوزخ ژبـه بـولي
پـــه دا خبـــره ســـتر حمـــزه تـــر مـــخ زمـــا وژړل

دلتــه ځوانــان پــه وينــو ســره هلتــه يــې بــورې مينــدې
پـــه چغـــو چغـــو مـــې پـــه آ او هـــم پـــه دا وژړل

(c) ketabton.com: The Digital Library

څـوک پـه مـلا پسـې لګيـادي څـوک منبـر مـاتوي
پـــه بـــې وســـۍ مـــې د منبـــر او د مـــلا وژړل

مالـــه ژړا وه توبـــه کـــړې د خنـــدا نيـــت مـــې ؤ
خـو دې خپـل لـوټې لـوټې کـور تـه مـې نـن بيـا وژړل

تـــۀ نـــا پـــوره ارمـــان تـــه نـــۀ ګـــورې نيمګـــړې دنيـــا
کـــه چـــا مرګيـــه د ارمـــان پـــه نيمګړتيـــا وژړل

مـــا ټـــوقې نـــۀ دي زده مهجـــوره پـــه قســـم اومنـــه
مـــا چـــې پـــه چـــا هـــم وژړل مـــا پـــه رښـــتيا وژړل

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاره کښې ناست يم لاروؤ ته ګورم
د چا بې پامه تېرېدو ته ګورم

ما ته د مينې مزل ګران ښکاري چې؛
د زمانې سړو تودو ته ګورم

ستا په حيا چې قسمونه خورمه
پښتنې خورې ستا پښتو ته ګورم

مصيبت نهٔ دے مصيبت د مينې
زهٔ په دې چل خپلو پردو ته ګورم

وائې ظالم چې کله زهٔ مهجوره!
د غريبانو ؤ سلګو ته ګورم

«««««»»»»»

کال 1972م

(c) ketabton.com: The Digital Library

وايــه رښــتيا چــې تــه غلــط پــه دې ګمــان يــې کــه نــه
دا نــور د زمکــې دي او يــۀ تــه د اســمان يــې کــه نــه

ظالمــه زړۀ خــو دې لا غــواړي نــورې ســرې وينــې هــم
وايــه پښــېمان پــه دې بــې وختــه مــرګ دځــوان يــې کــه نــه

چــې د کــاروان منځــې د ســر نــه ښــکه پورتــه ګــورې
څــه ژړېــدلے پــه رنــګ پنــګ وزيرســتان يــې کــه نــه؟

د کشــمير ظلــم د لمحــه لمحــه پــه خلــۀ د ے جــاري
پــه پښــتونخوا چــې کــوي ظلــم بــې زبــان يــې کــه نــه

صــفت کــوه د ګــوړ ګــوتي زلفــو شــاعر يــې مــنم
فکــر کــوه د پښــتنو هــم ترجمــان يــې کــه نــه؟

تــه پــه تشــبيه او پــه تلميــح بانــدې ځــان مــۀ کــړوه
مهجــوره وايــه خــوښ پــه امــن او امــان يــې کــه نــه!

«««« »»»»

يادګېرنه:کشمير زما هم د زړه سر غدار نه يم

(c) ketabton.com: The Digital Library

اے سړیه لږ خپل کار ته فکر وکړه
چې پرې نور ځي هغه لار ته فکر وکړه

غم د خېټې دے د قام په نوم اخستے
د وطن هر یو واکدار ته فکر وکړه

ستا د کور د پردې خیال نهٔ ساتي ګوره
د خپل کور دې څوکیدار ته فکر وکړه

دا زړګے مې دے جوړ وران وزیرستان کړو
خدائے ته ګوره لږ دې خوار ته فکر وکړه

د وطن غنم پلوري جیبونه ډک کړي
ووټ دې ورکړو اوس دا پلار ته فکر وکړه

وطن خوار شو هر څه لاړل سوئیزر لېنډ ته
اے مجهوره دې سرکار ته فکر وکړه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

قیصــه د خــوږې مینــې اختتــام تــه کلــه رســي
رڼــا د داســې نمــر ده چــې ماښــام تــه کلــه رســي

دا داســې وخــت تیــري ده د اســرار او رمــوز ډکــه
چــې وخــت ورتــه ولاړ وي دا انجــام تــه کلــه رســي

فرهــاد او شــیرینۍ او د لیلــیٰ مجنــون خبــرې
پــه داســې کنــایو کښــې څــوک پیغــام تــه کلــه رســي

ژونــدون داســې ســفر دے مســافر تــه پتــه نشــته
د نمــر ســپوږمۍ پــه تــګ کښــې بــه مقــام تــه کلــه رســي

شــاهي ســترګو لیــدلے څــه کمــال ؤ پــه ایــاز کښــې
ډیــر لــوے لــوے وزیــران هــم دې غــلام تــه کلــه رســي

یــؤ بــل تــه د یــارۍ نمائشــي غــاړه وتــل څــو؛
د لــرې نــه پــه زړۀ دعــا ســلام تــه کلــه رســي

تـۀ نـوے مـین نۀ یې اے مهجـوره! هسـې زړۀ خـورې
ســتا شــعر د تــازه مــین کــلام تــه کلــه رســي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

مدام به نهٔ وي دا ځواني دا هم په خیال کښې ساته
د دنیا هر څه دي فاني دا هم په خیال کښې ساته

پښتني خوړې دا خبره تاته نهٔ ده بایدهٔ
,, زما صورت زما مرضي، ،دا هم په خیال کښې ساته

د خان زامنه دا خاني درته د پلار پاتې ده
او ستا تر ژوند به وي خاني دا هم په خیال کښې ساته

تمه د ګل ترې مهٔ ساته د چا په زړهٔ کښې چې ته
کړې بیګا سبا ازغي دا هم په خیال کښې ساته

(c) ketabton.com: The Digital Library

څـه ټـوقې نـۀ دي دا ،، کورونـا ،، حفاظـت تـرې کـوه
د نــن سـبا دا بيمــاري دا هــم پــه خيــال کښــې ســاته

دخــان زامنـــه د غريـــب بچـــي يـــې خـــوري قســـم دے
خوراک دې کم کړه د خپل سپي دا هم په خيال کښې ساته

دا تـــورې زلفـــې ډېـــرې مـــۀ چېـــره زمـــا نظـــره
وي پـه ځنګـل کښـې ازمـري دا هـم پـه خيـال کښـې سـاته

چــې دالهـــام سلســـله کلـــه هـــم شـــي بنـــد مهجـــوره!
بيـا پـه زور مـۀ کـړه شـاعري دا هـم پـه خيـال کښـې سـاته

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زخمـــي زړونـــو تـــه ازار مـــه جـــوړوه
خــدا ے تــه کــوره نــن سـينګار مــه جـوړوه

تـــورې زلفـــې تـــار پـــه تـــار مـــه جـــوړوه
شـــنه خالونـــه پـــه قطـــار مـــه جـــوړوه

نــن مــې يــاد کــړه چــې ژونــد ے يــم ګرانــه يــاره
پــس لــه مرګــه مــې ،،يــاد ګــار،، مــه جــوړوه

پـــوخ ســـړک د اميرانـــو تـــر بنګلـــو ځـــي
د غريـــب تـــر کـــوره لار مـــه جـــوړوه

حُســـن هغـــه چـــې بنـــکلا وي ډېـــر مخيـــزه
يــۀ ســپين مــخ يــې هــم معيــار مــه جــوړوه

کــه دېــوال د خټــو کــور مــې د ے پرېــوتے
هـــر ســـړي تـــه پکښـــې لار مـــه جـــوړوه

احتـــرام د هـــر ســـړي کـــوه مهجـــوره!
خـــو د هـــر ســـړي نـــه پـــلار مـــه جـــوړوه

«««»»»»

جمرود کال 1970م

(c) ketabton.com: The Digital Library

تــا د لوظونــو د کتــاب نــه چــې وعــدې اوويســتې
مــا پــه نــاکړيو ګنــاهونو هــم تــوبې اوويســتې

ســتا پــه تراخــو او پــه خــوږو خبــرو ســم پوهېــدم
ربــار هوښــيار ؤ پــه تراخــو کښــې يــې خــوږې اوويســتې

اســتعماري لمــن دې چــا تــه ځنــډولې چــې ده
د خوشــحالۍ پــه بهانــه دې تــرې جــامې اوويســتې

د راز ورغــومي بــه دې شــي تــول د لېوانــو خــوراک
د زړۀ لــه شــپول دې د رازونــو کــه رمــې اوويســتې

شــايد کمــے زمــا د لوريــه د اظهــار وي پکښــې
زمــا د شــعر نــه هــر ســړي بېلــې معنــې اوويســتې

د زړۀ ملنګــه تــش کچکــول لا د ارمــان ګرځــوې
د زيــارتونو دې پــه ډېــر طلــب کــولمې اوويســتې

د تــورو زلفــو پــه ځنګــل کښــې خطرنــاکې منــډې
مهجــوره! هســې دې پــه ځــان بانــدې خــولې اوويســتې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مجنون څېرې ښکلې ښکارې په صحرا ګرېوانه
په تا روپی مزه کوې اے د لېلا ګرېوانه

تنهی دې پرې دې څه بېوسه ،بې څښتنه غونډې
لاره کښې پروت یې بڅه بګېرې اې د چا ګرېوانه

هیله د چا د راتګ شته خوکه دا هیله نۀ وه
نن خو مزې کړه خپر دې نشته دے سبا ګرېوانه

چا کړې د دین په نامه بڅه چا د دنیا په هیله
چا نه دې وژغورو د ګرانې پښتونخوا ګرېوانه

دلته مې ورور په وینو سور دے هلته کونډه مې خور
د چا د چا په غم دې وخېرم زما ګرېوانه

مهجور تر څو به پټ غمونه پټ له خلقو ساتم
پرېږده چې څېرې دې نن ووینې د نیا ګرېوانه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

پکـــار پـــه ژبـــه دې چـــې وشـــي قيمتـــي خبـــرې
يـــا د الله يـــا د رســـول او يـــا قـــامي خبـــرې

تـــهٔ خامخـــا کـــوه پښـــتونه د خپـــل حـــق خبـــرې
کـــه نـــهٔ دې اورې د تـــور مخـــي ده مرضـــي خبـــرې

پښـــتون کـــه يـــؤ نـــهٔ شـــي پنجـــره بـــه پښـــتونخوا وګرځـــي
وي بـــه خبـــرې د پښـــتون بـــس د طـــوطي خبـــرې

معيـــار د حُســـن يـــؤ ســـپين مـــخ نـــهٔ دے فقـــط لاليـــه
دا ډيـــر اړخونـــه لـــري نـــهٔ د يـــؤ مخکـــي خبـــرې

پيغـــام شـــپيلۍ کښـــې د ســـاتنې د رمـــې ورکـــوي
پيغـــام د قـــام ســـاتنه جـــوړ کـــړه د شـــپونکي خبـــرې

راوړې ســـپيره نصـــيب مهجـــوره! د پريغـــل لـــه خـــوا نـــه
اوس نـــورې پريـــږده بـــس کـــوه د يوکـــاڼکي خبـــرې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

څـه لـه مـې چېـړې ګلـه! يادونـه وو چـې خـاورې شـؤل
ګـل چـې شـوې غنچـې نـو لا ګلونـه وو چـې خـاورې شـؤل

ړنـګ ځلـي چـې ګـورې نـو بيـا دومـره فکـر هـم کـوه
دا هـم د چـا ښـکلي وجودونـه وو چـې خـاورې شـؤل

ورکـې لـوپټې شـوې پښـتنې ويـنم سـرتورې نـن
لاړل پښـتانه او غېرتونـه وو چـې خـاورې شـؤل

زړۀ مـې هـديره ده او پـرې نـوم ځکـه د تـا ږدمـه
دلتـه سـتا وعـدې وې سـتا لوظونـه وو چـې خـاورې شـؤل

نـن پـه زړبـوډۍ کښـې راتـه هېڅـرې دا مـه وايـه
څـومره دې مهجـوره ارمانونـه وو چـې خـاورې شـؤل

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

قسـم چـې سـتا د مینـې نـه ښـۀ کلـک مـې وخـوړو
شـکي شـوم بیـا مـې اوخـوړو چـې سـپک مـې وخـوړو

ښـامار تـه د تربـور د حسـد هـیڅ هـم پتـه نـه لګـي
چـې لـوی مـې اوخـوړو او کـه هلـک مـې وخـوړو

اے کـاش د ورور ولـی د خلـې نـه یـؤ ځلـې دا واورمـه
پـتې مـې ورور تـه ورکـړو تـرے پالـک مـې وخـوړو

غریـب وم خـو د خـان روپـی واپـس مـې د زکـات کـړے
زۀ زمکـه وم خـو شـکر د ے فلـک مـې وخـوړو

رحمـت شـو راتـه سـتا د تـورو زلفوپـه تیـاره کښـې
پېـزوان مـې پـه لاس راغـے چـې تینـدک مـې وخـوړو

مهجـوره! خلـق تلـل چـې نـن د خـان کـره دعـوت د ے
زۀ پـاتې شـوم د مـور د لاس سـوکړک مـې وخـوړو

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ننني سره ويشو مونږ د يؤ بل غمونه
نۀ به وي ستا او نۀ زما د برخې تل غمونه

ستا د وصال سره سره په تصور د بيلتون
ماته له ورايه چينګې داړې خندېدل غمونه

هغه يادونه ستا د شونډو سپين رخسار وو کنه
ماته په سرو سپينو جاموکښې پټېدل غمونه

اشنا د درستې دنياګۍ په غم به اونۀ رسو
راشه چې وګورود کلي چاپېر چل غمونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وېره د وير د خوشحالۍ په ډمامو کښې هم وي
په يوه خندا پسې رادرومي دلته سل غمونه

ورانه ويجاړه دنياګۍ د خوار زړګي وه دومره
راتلل راتلل خو په راتلو کښې شرمېدل غمونه

نورې دنيا ترې په خندا خندا مزې اخستې
په پښتونخوا چې له اسمانه ورېدل غمونه

هغه اوس خپل ګرځي ملا ماته د غم پېټي په سر
چې د هر چا د زړۀ په زمکه يې کرل غمونه

مهجوره! هر چا ته د زغم په قدر اورسېدل
په وېشندي شه آفرين چې يې وېشل غمونه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماليـــاره راوړه خپـــل صـــاحب تـــه ننـنـــي ګلونـــه
پـــه ګلدســـته کښـــې يـــې خـــوښ نـــۀ دي پرونـــي ګلونـــه

دې تـــا پـــه مېـــز دي ګلدســـتې د ســـرو ګلونـــو پراتـــې
ماتــه پراتــه دي پــه ســرو وينــو کښــې ځلمــي ګلونــه

خپـل بـاغ سـاتي خـو د ګـل چـين دا تـور مخـي تـه ګـوره
پـــردي امېـــل تـــه پښتونخواکښـــې شـــوکوي ګلونـــه

پـــه خصـــمانه د ماليـــار هـــم مقابـــل نـــۀ شـــي کېـــدے
د پښـــــتونخوا د ســـــرو ګلونـــــو پنجـــــابي ګلونـــــه

معيـــار د حُســـن انتخـــاب د چـــا وي څـــه د چـــا څـــه
د چـــا ســـرې شـــونډې او دچـــا ســـرۀ اننګـــي ګلونـــه

د ګـــل صـــفت چـــې کـــوې بـــد پـــه ازغـــو هـــم مـــه وايـــه
د کـــس نـــا کـــس د لاســـه ژغـــوري دا ازغـــي ګلونـــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

فـرق د سـپېره رقيـب او خـوږ رېبـار پـه ميـنځ کښـې دا د ے
د يـــو خبـــرې وي ازغـــي بـــل وروي ګلونـــه

ماتــه بهــار او خــزان ســتا دا پســتې شــونډې ښــايي
دا يــؤ ســپېړدي ګلونــه بــل د ے غوڅــوي ګلونــه

کــړو ســتا د شــونډو هــم رنګــی ګــلاب د ګلــو باچــا
ګنــې پــه بــوی کښــې څــه کــم نــۀ دي د ببــري ګلونــه

خيــال کــوه نــن پــه پښــتونخوا کښــې چې تــۀ څنګــه رېبــې
دا ســـې رېبلـــي تـــا پخـــوا وو بنګـــالي ګلونـــه

مهجـــوره! څـــوک خپلـــو ګلونـــو تـــه قبرونـــه کينـــدي
څـــوک پـــه مـــزه خپلـــو غوړونـــو کښـــې ټـــومبي ګلونـــه

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پـــاکې مينـــې پـــه جهـــان اورونـــه ولګېـــدل
پـــه خـــوا ره ټکـــي د جانـــان اورونـــه ولګېـــدل

زمـا د ډېـرې خـوږې سـيمې بـدبختۍ تـه ګـوره
پکښـــې ابـــرې شـــولو ځوانـــان اورونـــه ولګېـــدل

د بـل د پـاره مـو چـې خپلـه پښـتونخوا ورانـه کـړه
د خپلـــه لاســـه د نقصـــان اورونـــه ولګېـــدل

تنکـۍ ځـواني کښـې ارمانونـه غرونـه غرونـه پراتـه
پـــه غرونـــو غرونـــو د ارمـــان اورونـــه ولګېـــدل

چـې ژنـې مشـر شـي د کلـي تبـاهۍ لـه بـس دے
ژنـــي د کلـــي شـــو مشـــران اورونـــه ولګېـــدل

مهجـوره! ګـټـې د دنيـا چـا پکښـې ډېـرې وکـړې
د ځينـــو خلقـــو پـــه ايمـــان اورونـــه ولګېـــدل

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وحــــدت نــــه د کثـــرت پــــه لـــور پربــــږم
خــدا ے خبــر چــې د خلیـــل ع ســره ســمېږم

تــه پــه یــوه خنــدا قســم زمــا نــه واخلــه
چـــې عـــالم مـــې ژړوي زۀ بـــه خنـــدېږم

کــه دې پــوے کــړم پــه رمــوز د تــورو ســترګو
بیــا بــه ســتا پــه ړنجــولي ســر پــوهیږم

خپلــې مــړې ایــرې بــه بلــې کــړم چــې پــوے شــم
چـــې د کلـــي نـــه لیـــږدم کـــه پـــاتې کیـــږم

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقــدس د هــر تــړون دومــره خیــرن شــو
چاتــه ،،خپــل ،،وئــیلے نــهٔ شــمه شــرمیږم

یــم ډیــوه تــورو تیــارو د چاپیرچــل تــه
د حــالاتو ســیلۍ تیــرې شــوې بلیــږم

تــه مــې یــۀ ســاعت لــه زړهٔ نــه بهــر نــهٔ کــړې
وایــه چــرې ســتا پــه زړهٔ کښــې هــم غړیــږم

تصــور د لالــي هــم د ده راتلــل دي
مهجــور ځکــه پــه جــامو کښــې نــه ځــاییږم

«««»»»»

یادګیرنــه: دا شــعر د پښــتو د یــوې مشــهورې ټپــې تــر اثــر لانــدې مــا لــیکلے دے -ټپه څه داسې وه:

په سترګو تا راته اونهٔ کړل
په رنجولي سر دې زهٔ نهٔ پوهېدمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګـرد د غربـت د چـا پـه ښـې ځـوانۍ بـې وختـه لګـي
د چـا پـه سـر ایښـې کـرېږ پګـړۍ بـې وختـه لګـي

یـؤ د خـزان وچـې سـپېرې هـوا پـه مـخ ورې تـه
د سـپرلي ډکـې د ورېمـو سـیلۍ بـې وختـه لګـي

لیـک د دېـوال چـې اپوتـه د غـرور سـترګې وینـي
د مـات قلـم ژبـه تتـۍ تتـۍ بـې وختـه لګـي

پـه صـورت روغ پـه خنـدا شـنه استعماري ذهـن تـه
د یـؤ غریـب د خـوږین بـدن سـلګۍ بـې وختـه لګـي

چـا تـه غصـه یـې تـه لـه قهـره چـا تـه شـونډې چیچـې
د ګـل پـه پـاڼو پـام کـوه ږلـۍ بـې وختـه لګـي

چـې پـه زړۀ سـرې وینـې وي پنـډې خلـۀ ترخـه لـه غمـه
ست د سـرو شـونډو او خـوږې خـو لګـۍ بـې وختـه لګـي

پـه سـربازي کښـې د غیـرت مهجـوره مخکښـې مخکښـې
دا دي غلـط چـې پـه سـینه ګـولۍ بـې وختـه لګـي

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا يادونـــــه دي د چــــا چـــــې ژړوي مـــــې
د ځـــوانۍ لــــه درانـــۀ خوبـــه ويښـــوي مـــې

شـــپه د هجـــر کښـــې ســـړې ســـيلۍ د ژمـــي
څـــه تيـــرې غونـــدې ارې دي غوڅـــوي مـــې

پښـــتنې شـــملې مـــې داســـې راتـــه اووې
،،مـــه مـــې ږده پـــه داسـې سـر چـې ټيټـوي مـې،،

لېونتـــوب د مينـــې برخـــه د هغـــوي شـــه
چـــې مـــې ګـــرم پـــه مينـــه بـــولي پوهـــوي مـــې

اننګـــي دې هـــم ګـــلاب دي هـــم ســـکروټې
پـــه يـــؤ دم مـــې ســـوزوي هـــم لوبـــوي مـــې

مشـــورې دي بيـــا تيـــار اوســـه مهجـــوره!
چـې مـې کلـي کښـې پرېـږدي کـه ليـږدوي مـې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ویـر د وران وزیرسـتان مې پـه غـزل کښې نـهٔ وي
لکـه چې ذکـر د جانـان مې پـه غـزل کښې نـهٔ وي

زمکـه د زړهٔ هـم وي سـوکړه سـترګو کښې اوښـکې نـهٔ وي
افسـوس دعـا هـم د بـاران مې پـه غـزل کښې نـهٔ وي

ردي ټوکرۍتـه يې وروا چـوئ او مـهٔ يې لـولئ
چې درد او غـم د خپـل افغـان مې پـه غـزل کښې نـهٔ وي

خپـل يې هـم ولـولئ او بـل تـه يې هـم اورسـوئ
قيصـه د قـام چې د نقصـان مې پـه غـزل کښې نـهٔ وي

خونـد د بې مـالګې روټـئ هـم پکښې نـهٔ وي مجهـوره!
کلـه چې ذکـر د خپـل ګـران مې پـه غـزل کښې نـهٔ وي

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیــا دې نــوے غـــم راواچـــوۀ زړګـــي تـــه
بـس د ے نـۀ مـې شـي زړۀ نـوره زنـدګي تـه

لاس د خپلـــو پښـــتنو هـــم پکښـــې ویـــنم
پښـــتونخوا چـــې زۀ دې ګـــورم بربـــادي تـــه

کـــه دې زړۀ غـــواړي چـــې ګـــل مـــومې بلبلـــه
نـــو اول لاســـونه واچـــوه ازغـــي تـــه

پــه لاس ورشـي چـې ثـواب مـلا صـاحب تـه
کــړې تیــار یــې تــنکے ځوانــه فــدائي تــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اســـلام د یـــوه خبـــره هـــم ونـــه کـــړه
مـــلا جانـــه هســـې لاړې اســـمبلي تـــه

اسلام نشـتـه تـش پـه نوم اسلام اباد دے
اســلام نـــۀ وایـــي پـــه نـــوم مســـلماني تـــه

ځـــانمرګي پـــردو بچـــو تـــه ثـــواب بـــولي
دا ســبق بـــه کلـــه وايـــي خپـــل بچـــي تـــه

پـــه الـــزام د ترهګـــر بـــه ګرفتـــار شـــي
خیـــال کـــوه مهجـــوره! خپلـــه شـــاعري تـــه

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

نخښــې مــو د یـؤ ځـا ے د ناسـتو ورانــې ویجـاړې شــوې
لاړې مـــو د تلـــو او د راتلـــو ورانـــې ویجـــاړې شـــوې

پورتـــه کـــه اوبـــه د زوراور اوختـــې څـــه اوشـــو
مېلـــې د غریـــب د اوســـېدو ورانـــې ویجـــاړې شـــوې

پلونـه چـې د ژرنـدې ګرځـي یـؤ بـل تـه څـه نـۀ وایـي
مـنځ کښـې یـې کـولمې بـس د دانـو ورانـې وي ویجـاړې شـوې

تـور کارغـان چـې راغلـل ګـل ورینـه سـیمه خـړه شـوه
جـوړې ځـالې پرېښـوې ګوګوشـتو ورانـې ویجـاړې شـوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هـار نصـیب د هـر ګـل نـۀ وي داسـې ګـلان شـته چـې یـې
پـــانړې د مـــزار پـــه ګلدســـتو ورانـــې ویجـــاړې شـــوې

وه د سیاســـت قیصـــه مـــلا غلطـــه پېښـــه کـــړه
میـنځ کښـې خېـل خـانې د پښـتنو ورانـې ویجـاړې شـوې

ګـنځ لکـه ملنـګ چـې پـه یـوه سـپږه پسـې اوسـېځي
مېلـې مـو پـه شـر بـس د یـۀ څـو ورانـې ویجـاړې شـوې

زور خـــو لګـــوي مهجـــوره بیـــا بـــه لیـــونې ګـــورې
بـــس کـــه څـــو کـــړې د زولنـــو ورانـــې ویجـــاړې شـــوې

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــا ممکــن دي چــې پــوره شــي لیکــل غــواړي
ســـتا صـــفت د حُســـن یـــاره لیـــدل غـــواړي

پــه پــردو خلقــو ګمــان د ورور د مــرګ کــړې
دا ګمـــان پـــه خپلـــو خلقـــو اول غـــواړي

شـــنې جـــامې د ګلبدنـــه دومـــره خونـــد کـــړي
لکـــه شـــنې پـــاڼې ښـــکلا چـــې د ګـــل غـــواړي

لاړل ســـــتا بچـــــي ســـــېلونو د لنـــــدن تـــــه
شـــاګردان دې پـــه ســـرو وینـــو لامبـــل غـــواړي

تضـــاداتو د تـــدریس تـــه دې حېـــران یـــم
یـــؤ بچـــے کتـــاب ټوپـــک پـــه لاس بـــل غـــواړي

پــه کاغــذ چــې د لوســتونکي اوښــکې تــوی شــي
اے مهجـــوره زړۀ مـــې داســـې غـــزل غـــواړي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

تــار د مينــې ترنګــوم پــه ابــتلا کښـې
پټــوم ســرې ســلګۍ زۀ پــه خنــدا کښـې

ارادې مـــې د تســـخير د کائنـــات دي
نــن کــه ســترګې غړومــه پــه خــلا کښـې

چــې دې ګــورم ســر تاپــا د وطــن ځوانــه
کـوټ پټلون يې نـور څه نۀ وينم پـه تا کښـې

چــم ګاونــډ ورلــه راځـي تــه ورلــه راشــه
پــه مړيـدو د ے ســتا مـين سـبا بېګـا کښـې

کــور محلــت د عاشــقانو پکــار نــۀ وي
د مــين ځــولۍ پراتــې وي پــه بېـديا کښـې

چــې دې زړۀ نــه ژاړي مــۀ ژاړه مهجــوره!
زيــان د ديــن او دايمــان دی پــه ريــا کښـې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشـــه نـــن خـــو مـــې د زړۀ ورکـــه ســـودا کـــړه
دا ســـپېره رقیـــب خـــو یـــاره پـــه ژړا کـــړه

دي روانـــې اوښـــکې ځـــي خفـــا لـــه زړۀ نـــه
یـــاره راشـــه مېلمنـــې ســـره پخـــلا کـــړه

چـــې کشـــمیر کشـــمیر دې هـــر وخـــت وظیفـــه ده
پـــه دا خلـــۀ خـــو یـــۀ ځـــل یـــاده پښـــتونخوا کـــړه

پـــه دا خیـــال چـــې پـــه دېـــوال پـــورې هـــم غـــوږ دي
د رقیـــب لـــه ویـــرې مـــا دېـــوال تـــه شـــا کـــړه

چـــې زمـــا او ســـتا پـــه حـــال وه رقیـــب کـــړې
وه ترخـــه خبـــره تاتـــه خـــوږه مـــا کـــړه

دمرګـــي فرشـــتې ماتـــه وېـــل مهجـــوره!
زر پـــوره خپـــل ارمانونـــه پـــه دنیـــا کـــړه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

څـه فکـر د انجـام نـهٔ کـړي جـذبې چـې لېـونۍ شـي
سـروي کانـدي غـټ غرونـه ارادې چـې لېـونۍ شـي

هــیڅ غــم ورســره نــهٔ وي د حــدیث د پېغمبــر بیــا
مــاتیږي لــرې وخــي بــه رشــتې چــې لېــونۍ شــي

پــوره پــوره ښــارونه هــم کــودري کــړي د ختهــو
منــي د ســمندر هــم نــه چپــې چــې لېــونۍ شــي

نظــام د کائنــات هــم خپــل پــه خپلــه تــول چلیــږي
منکــرې د خــالق شــي عقیــدې چــې لېــونۍ شــي

(c) ketabton.com: The Digital Library

غریب شي د افکارو د څه فکر توان یې نۀ وي
د ژوند کندو لېږو کښې فلسفې چې لېونی شي

بېګا سبا ودانې د ګودر غاړې وې عامې
خو ګرانې شي پېدا د چا غرمې چې لېونی شي

خبره ده یوه عامه لېونتوب د عام سړي خو؛
جوړېږي ډېر نقصان غټې ګزمې چې لېونی شي

لوګې چې کوي زړۀ نو اسویلي خيژي له خلې نه
مهجوره ابرې هر څه کړي لمبې چې لېونی شي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

ربــــه د للمـــــې دا بـــاران خـــو رانـــه مـــه کمـــوه
او زمـــا دا ځــــو يــــاران خـــو رانـــه مـــه کمـــوه

پـه ډک محفـل کښـې مـې پـه چـا دې چـې دا سـترګې خـوږې
پـــه ډک محفـــل کښـــې دا يـــو ګـــران خـــو رانـــه مـــه کمـــوه

زمـــا پـــه زړۀ چـــې دې هغـــه يـــې پـــه تنـــدي ليکلـــي
د خـــوار زړګـــي دا ترجمـــان خـــو رانـــه مـــه کمـــوه

غمجـــن زړګـــي تـــه د اظهـــار مـــې يـــوه ټپـــه پـــاتې ده
دا يکـــه زار او ياقربـــان خـــو رانـــه مـــه کمـــوه

د بـــڼه ګرېـــوان مـــې راتـــه بـــس دې دا ځـــو روغـــې تنـــۍ
دا ځـــو تنـــۍ د بـــڼه ګرېـــوان خـــو رانـــه مـــه کمـــوه

د ايمـــان برخـــه ده مهجـــوره دا رښـــتيا وئيـــل هـــم
ربـــه دا برخـــه د ايمـــان خـــو رانـــه مـــه کمـــوه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشنا چې ماسره نن راغے د څنګزن نه بغیر
رقیب ځان یوړو په نوکارو د پمن نه بغیر

د ناکامۍ په غم چې مات کاندې خپل سر په تېشه
یا به پښتون وي یا بل څوک نه د کوهکن نه بغیر

یؤ پنجابي چې په مورچه کښې هوا خلاصه کړله
پښتون خندل چې ځان له ښۀ وم د ټیزن نه بغیر

پښتنې خورې ستا زړه لوپته ښۀ ښکارېده
مشکنې یې ښکلې وې په خدا ے چې د چلمن نه بغیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دې سورلۍ ته د غرور نه موټر نۀ خوښېدو
په ګور کښې نن درسره شته څه؟ د کفن نه بغېر

راشي یادونه دې زړګي ته ورسره تۀ نۀ وې
رمې څوک نۀ پرېږدي ځنګل کښې د څښتن نه بغېر

توره لالیه د پښتون وژل اسان دي منم
ګرانه پهانسي نۀ ده چې وي د کلبوشن نه بغېر

مهجوره عشق دے چې یې وده څه موسم نه لري
ګنې هېڅ بوټے نۀ ټوکیږي د سیزن نه بغېر

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خونـــدونو ډک وختونـــو تـــه دې خبـــر وي
ګرانــه يــاره ســتا يــادونو تــه دې خبــر وي

د هجــران چغــې مــې رڼګــې پنګــې يوســې
پـــالو نـــارو ګړنکونـــو تـــه دې خبـــر وي

هــيڅ اثــر د يــار پــه کــاڼي زړګــي نــۀ کــا
د مـــلا ؤ تعويـــذونو تـــه دې خبـــر وي

مــراد اونــۀ شــو اوس تــول پــه کــاڼو ولــه
لېونيـــه زيـــارتونو تـــه دې خبـــر وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زولنـــې پکښـــې مـــزه د بنګـــړو کانـــدي
د پښـــتون دا مړونـــدونو تـــه دې خېـــر وي

هســـې نـــۀ چـــې دې پـــه لاره کښـــې بـــدل شـــي
ســـتا وعـــدو او ســـتا لوظونـــو تـــه دې خېـــر وي

ټـــول تـــور مخـــي او شـــين ســـترګي درتـــه يـــۀ شـــو
پښـــتنې ســـيمې ســـتا غرونـــو تـــه دې خېـــر وي

چـــې ســـبب د پښـــتنو د يـــۀ کېـــدو شـــي
اے مهجـــوره ســـتا شـــعرونو تـــه دې خېـــر وي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ګـران تـکـي راوړل څـه مشـکل نـۀ دي پـه غـزل کښـې
خـو سـتونزې پېـدا کيـږي د پښـتون پـه پوهـول کښـې

اے ښـکليه يـاره سـتا د هـرې ښـکلې ادا ځـار شـم
خـو دا مـې نـۀ خوښـيږي د رقيـب سـره خنـدل کښـې

بـد مـه وايـه خپـل مشـر تـه د قـام تـر هغـې پـورې
تـر څـو چـې يـې اونـۀ وينـې د قـام پـه خرڅـول کښـې

څـه چـل چـې تـرې د څښـکلو د اوبـو نـه شـي ټانـک تـه
تـر هغـې بـې فائـدې دي زر ډېمونـه پـه ګومـل کښـې

خنـدا کلـه کـوې او کلـه ګـونځې تنـد ے ګرځـې
د يـۀ نـه دې قربـان شـم خـو قيصـه ده پـه دا بـل کښـې

فقـط هـم د ماسـتو او د چـونې خبـره نـۀ ده
خـو بـل څـه وو باچـا د وخـت ليـدلي پـه ببربـل کښـې

رقيـب دلـه کـه نـۀ وے زمـا ښـکليه راتـه وايـه
مـانع دي درتـه څـه د خپـل مهجـور خـوا تـه راتلـل کښـې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

جــذبې مــې ارادې مــې ولــولې مــې شــې ســېوا
دا خیــال چــې زړۀ تــه راشــي رادرومــې بــه تــه بیــا

کېـد ے شـي چـې بیـا هـره ونـه شـنه د پښـتونخوا شـي
د چـــا د غـــاړې هـــار تـــه د ســـورګل پـــه تمنـــا

لګیــا یُــو نــن خــو زۀ او تــه آ خپلــه خپلــه وایــو
خبــر یــې؟ چــې بــه څــه وي د وختونــو تقاضــا

چـې جـوړ یـې پـه تـا نـۀ کـړم د بابـا زنګینـې تـورې
حېــران یــم چــې بــه څنګــه وي تقــدیر د پښــتونخوا

وختونـو پـرې ثابتـه بـې غرضـي کـړه سـتا پـه خپلـه
مهجـــوره د کـــالونو راشـــه غـــواړي دې اشـــنا

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

یـــا دې مشـــهور مـــونږه ښـــاغلي نـــهٔ وے
یـــا پـــه نـــاکړدو دې تـــا غلـــي نـــهٔ وے

آ د مـــزري ځپلـــی،،ځـــوت،، مـــو ښـــهٔ ؤ
چـــې مـــو بوټونـــه اغوســـتلي نـــهٔ وے

د خپـل بیـرې ټیپـک پـه خواکښـې مـړه وے
خـــو مـــونږ لـــه توپـــو ټښـــتېدلي نـــهٔ وے

زړې جـــــــامې او دا زړه لوپټـــــــه
خـــوریې خورځـه خـور مـې لیـدلي نـهٔ وے

(c) ketabton.com: The Digital Library

ظالمـــه دا تنکـــي تنکـــي ځلمـــي دې
کـور لوبېـدی جنـګ تـه لېږلـي نـهٔ وے

یـــا خـــو زمـــا وس وےد نویـــو جـــامو
یـــامې بچـــي راتـــه ژړلـــي نـــهٔ وے

تـوره تیـاره کښـې پـروت پـه وینـو ښـهٔ ؤ
دا نمـــر ســـپوږمۍ دې راختلـــي نـــهٔ وے

اســـان کـــار نـــهٔ ؤ پـــه دښـــمن برلاســـے
کـه لـه خپـل سـر نـه دې دانګلـي نـهٔ وے

دا د وخـت سـپي پښـتانهٔ نـهٔ شـي خـوړے
کـه سـپي دې خـلاص کـاڼي تړلـي نـهٔ وے

خنـــدا مهجـــوره! پـــس لـــه غـــم نـــهٔ راځـــي
غـــم نـــهٔ راتـــه کـــه دې خنـــدلي نـــهٔ وے

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښکې اوښکې دي نعرې دي نور څه نشته
د نصيب نه مې ګيلې دي نور څه نشته

په زړګي کښې مې يې تهٔ د زړګي سره
ستا د حسن افسانې دي نور څه نشته

په دنيا که چرته نوم د خوشحالو وي
ستا د سترګو مېخانې دي نور څه نشته

تصور د يو خيالي ليلىٰ مجنون هم
ترمطلبه ياراني دي نور څه نشته

که څوک پاڼې د مهجور د زړګي ګوري
د چا نخښې نښانې دي نور څه نشته

«««««»»»»

21م اپرېل کال 1971م

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشـــه نظـــر نـــن د حـــالاتو پـــه کتـــاب کـــوو
زمـــا خـــواري او ســـتا د ظلـــم بـــه حســـاب کـــوو

جینـــۍ پـــه خپلـــه رضـــا لاړه د اشـــنا ســـره
ورونـــه یـــې وایـــي چـــې د پـــلار بـــه ځـــه ځـــواب کـــوو

پـلار یـې وئیـل چـې خپـل صـورت خپلـه مرضـي د جینـۍ
ورونـــه د خـــور پـــه طـــرف وو دوئـــي پـــېچ و تـــاب کـــوو

خلـق یـې سـتا د شـونډو سـیال بـولي نـو ګـورو بـه یـې
بـــاغ تـــه بـــه ځـــو او ننـــداره بـــه د ګـــلاب کـــوو

چـــې داســـې اوتـــې بـــوتې وایـــي نـــو راځـــه خـــو کنـــه
ځـــه انتظـــام بـــه د رقیـــب خانـــه خـــراب کـــوو

یـــا خـــو مهجـــوره! ضـــرورت دے چـــې ټـــول یـــؤ شـــو ســـره
یـــا بـــه تـــور مخـــي تـــه ټـــول عمرجـــي ،،جنـــاب ،، کـــوو

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشنا چې ښکلے خدا ے پیدا کړې اوس خاني مۀ کوه
مدام به نه وي دېر غرور په دا ځواني مه کوه

د هر پښتون په غم ښادي کښې ځان شریک وګڼه
په ځان هیڅوک هم پوره نۀ دے ځان ځاني مه کوه

یا خو د وخت د سامري د غوا بچے مه پرېږده
او یا ګیله په خپلو ځنو هاروني مه کوه

چې روا بولي د ورور ویني تویول بې ګناه
د جنت تمه خو په دا مسلماني مه کوه

په زړۀ باچا دے په ظاهره یې غلط چې نۀ شې
خیال د مهجور په دا بې سرو ساماني مه کوه

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چــا واخســـتل خوندونــه د يـــارانو د محفـــل نـــه
څـوک ځـان تـه ناسـت دي اوري د بلبـل قيصـې د ګـل نـه

څـوک کـور کښـې نامعلومـه ګولۍ اوخـوري پـه سـر مـړ شي
څـوک کـور تـه اسـماعيل غونـدې روغ راشـي د مقتـل نـه

زور ډېـر دے امريکـه کښـې ځکـه مـړه بـه افغانـان کـړي خـو
د روس غونــدې بــه درومــي تېتــې ســترګې د کابــل نــه

دا يــــوه درســــره وليکــــه پــــه زړۀ زمـــا د لوريـــه
ســـنګر تـــه ځـــه پـــه نـــره څـــوک خبـــر دي د اجـــل نـــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زغملــــې نــــۀ شــــو نــــوره دا ګرمــــي وزيرســــتانه
ســــړه هــــوا بــــه کلــــه پــــه مــــونږ لګــــي د پرېغــــل نــــه

چې مړ يو امريکي کاندې بيا خبر که دے شهيد شي
ډېــر لــرې نــه راغلــے شــابه اوزه لــه بورجــل نــه

ډېــر ډېــر مــې څــوروي يــوالے نشــته پــه پښــتون کښــې
مهجــوره څــه ســبق بــه دې څــوک واخلــي د غــزل نــه

«««««»»»»

يادګېرنـه : مـا دا غـزل پـه کـال 2009 م کښـې لـيکلے ؤ- کلـه چې پـه خوسـت کښـې د امريکـه د سـی،ائي، اے دا اوچتـې پـايې ووه(7) افسـران پـه يـؤ ځـايې پـه يـوه ورځ مـړه کـړے شـؤل پښتـا ګـون پـه دې جنـګ کښـې تـر ټولـو لويې زيان ؤ-

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلــــه د غــــم کلـــــه د ظلــــم لاثـــــاني مشــــقینه
ډېــر پــه خوشــي منــي دا زړۀ مــې د لالــي مشــقینه

تــو تــه وو یــودوي کــه نــه قېــد پکشــې اتیــا زره شــوې
تورمخیــه بیــا دې دي پېــل کــړي بنګــالي مشــقینه

وسله دو تولـه تـو پـه لـوس کشـې پشـتین سـیر پـه وینـې
تــور مخیــه مــۀ کــوه نــور دغــه چنګیــزي مشــقینه

پاشـتین چـې ژاغ دې خپـل حـق کـوو ورتـه غـدار ویـایي تـه
پـــه تورســـرۍ د میـــژه مـــۀ کـــوه پـــوځي مشـــقینه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـــهٔ چـــې پـــه خپلـــې غریبـــونې تـــل ظلمینـــه کـــوې
درتـــه راو بـــولي تـــهٔ ویـــا یـــه کـــیم مفتـــي مشـــقینه

زړهٔ مـــې تـــانوکې دای لـــږ فکـــر د زیـــوتي ســـره کـــه
هـــره تانوکـــه بنـــدې مـــهٔ کـــه د ازغـــي مشـــقینه

کلـه شـي مـوت روتـه سـبب دې بـې عزتـۍ وګرځـي
پـه سـپینې لېچـې کښـې خـو مـهٔ کـه پـه بنګـړي مشـقینه

مېـدون د مینـې کشـې بـې خوفـه بـې خطـره ګرځـي
مهجـوره تـل کـوي بـې تېـرې ننګیـولي مشـقینه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د يؤ ورک غزل پاتې برخه

خبر يمه بيا زۀ زما ژړا به څنګه وي
خو وايه ګلبدنه ستا جفا به څنګه وي

لګيا يو نن خو زۀ او ته آ خپله خپله وايو
خبر يې! د وختونو تقاضا به څنګه وي

دا وريځې د آهونو چې تړې پرخه راوريږي
خو ښکې که تړې ږلۍ شوله نو دا به څنګه وي

مهجوره د هجران په سرۀ غرمه کښې چې اونۀ سوې
په وخت کښې د وصال سبا بيګا به څنګه وي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې پـه یـوه خلـۀ بـه افغانـان شـي نـا هـیڅ کلـه نـا
چـې بـه پـوره زمـا ارمـان شـي نـا هـیڅ کلـه نـا

فضـا د بـدر چې امـت ځـان کښـې پېـدا نـۀ کـړي څـو
مـدد راکـوز بـه لـه اسـمان شـي نـا هـیڅ کلـه نـا

رقیبـه دا خیـال دې چې بیـا پـه زړۀ کښـې هـم تېرنـۀ شـي
دا چـې بـه سـتا زمـا جانـان شـي نـا هـیڅ کلـه نـا

دا چـا سـپېرو سـترګو خـوړلے دے امکـان ئـے نشـته
ودان بـه خـر وزیرسـتان شـي نـا هـیڅ کلـه نـا

اوس پـه ډنـډر د ګـل بلبلـه تـه چغـار مـۀ کـوه
چې بـه سمسـور بیـا ګلسـتان شـي نـا هـیح کلـه نـا

مهجـوره! زړۀ چې پـرې راټـول شـي داسې نشـته دے څـوک
مـور نـه بغېـر کـه ډک جهـان شـي نـا هـیڅ کلـه نـا

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د راتلو يې ما سره کلکې وعدې کړې دي
دا يؤ څو شپې مې چا د پاره شوګيرې کړې دي

چا که خبرې بدنيتې ما ته ترخې کړې دي
خو ما تراوسه د هر چا سره خوږې کړې دي

د زړه کوټه ته مې وس نه وو د چاپېره دېوال
نو له ناکامه مې دغنو ترې وېړې کړې دي

په باغ کښې نشته دے په خاورو کښې ځلمې ګلونه
ستړے يم نن مې څو پېرې د هديرې کړې دي

يؤ جماعت راته پکار دے د پښتو د تبليغ
يؤ څو کسانو ارادې د سه روزې کړې دي

پښتو ساده پښتو سوچه پښتو اسانه ژبه
مهجوره! ما هم د څو ژبو مطالعې کړې دي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

جــذبې چــې مېړنــۍ وي پــه جــذبو کارونــه کيــږي
د بــږه ګريــوان بــې ســتنې پــه ازغــو کارونــه کيــږي

د ژونــد دا خــر ډګــر شــي د همــت پــه يــوم ګلونــه
چــې پنــه شــي کــړي وده پــه خولــو کارونــه کيــږي

زيــاتوب د علــم غــواړي نــورې ژبــې زده کــړل هــم
ليکــو لولــو او وايــو پــه پښــتو کارونــه کېــږي

لــوے نيت لويه جذبه او حوصله چې پکښې راشي
د روغ صــحت پــه تــوره د مــودو کارونــه کيــږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـرګے چـې مغـزے مـات کـړي نـو هـر څـه پـه تپـه اودریـږي
اشـنا پـه دے دنیـا کښـې د ژونـدو کارونـه کېـږي

ځـواني چـې زړبـوډي شـي ارادې هـم زړې کانـدي
چـې پښغلـې ارادې وي د ځلمـو کارونـه کيـږي

صـحت هـم تـل روغ نـۀ وي مـرګے راشـي دولـت پـاتې
کـه خانـدو او کـه ژاړو دا يـۀ څـو کارونـه کيـږي

بـس خبـر د ے ايمـان غـواړه چاپېر چـل ګـوره مهجـوره!
ترخـې مـۀ وايـه چاتـه پـه خـوږو کارونـه کيـږي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

لـــه ســـترګو نـــه د اوښـــکو قطارونـــه دي وريـــږي
پـــه غـــم پسې بـــل غـــم د ے بـــس غمونـــه دي وريـــږي

مـړه زمکـه پـرې ژونـدۍ شـي دا فرمـان د پـاک الله د ے
دا زيـــرے د ژونـــدون د ے بارانونـــه دي وريـــږي

لـه سـترګو اوښـکې څـاڅي کـه کوټـه د يـؤ غريـب ده
شـــېبو شـــېبو بـــاران د تـــا يادونـــه دي وريـــږي

زانګـو کښې ماشـومان نـۀ کـوي خـوب پـه چغـو سـر دي
پـــه ټـــول افغانســـتان بانـــدې بمونـــه دي وريـــږي

پښـتون دې خپـل کتـاب د عمـل اولـولي څـه وائـي
فرقـــې فرقـــې پښـــتون د ے عذابونـــه دي وريـــږي

زمـونږ نصـيب پـه سـمه کښې سـکروټې او ګرمـۍ دي
پـــه غـــره زمـــونږ د ســـيمې بهارونـــه دي وريـــږي

پـه وران وزيرسـتان کښې لا پاسـته نـوي ازغـي دي
مهجـــوره! خلـــق وائـــي ســـره ګلونـــه دي وريـــږي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلبلــه وایــه تــه خفــه پــه غــم د ځــان یــې کــه نــه
او یــا پــه بــاغ کښــې خبــر شــوے لــه خــزان یــې کــه نــه

لــه اوښــکو ډکــې ســترګې کرځــې څــه خبــره خــو ده
لــه بمبــارۍ خبــر پــه رنــګ وزیرســتان یــې کــه نــه

پــه هــر غــزل کښــې دې چــې ذکــر د ښــکلا کومــه
وایــه رقیــب تــه چــې فقــط زمــا جانــان یــې کــه نــه

چــې ټولــه ورځ دې پــه پټــي کښــې مــزدوري کړلــه
بیــا ټولــه شــپه یــې مجاهــد هغــه دهقــان یــې کــه نــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې هر ظالم هر زوراور پرې طاقت ؤازمايه
روس شو تکړې اوس امريکه هغه افغان يې که نه

مور د بمونو نه هم اونۀ ويرېدې ښاغليه
ستا په غېرت شه افرين بهادر ځوان يې که نه

له غېرتي خاورې پېدا يې چې سنگر ته درومې
په تمنا د شهادت ته ور روان يې که نه

مهجوره داسې شعر ليکه چې پښتون يؤ شي سره
تۀ په نفاق د پښتنو خه پرېشان يې که نه

«««««»»»»

يادګېرنه: دا غزل ما هغه وخت ليکلے ؤ چې امريکې په افغانستان باندې د ،،بمونو مور ،، بؤ بم اچولے ؤ-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غم تپوس يې مهٔ کړه زيات يې خوند د بې غمۍ شي
چې سر شي په ګډا د چا په غم کښې لېونۍ شي

عاشق د عشق په سر کښې کلې کور د جانان غواړي
چې مينه لېونۍ شي کلې پرېږدي غرځنۍ شي

غوښتنه د خواهش بوډا له زړهٔ نه اوس بهر کړه
چې لور يا د نمسۍ د پښتونخوا هره جينۍ شي

ترلې د تقوىٰ سره د دين دنيا هر څه دي
د يؤ درويش په وجه کور وړوکې کورنۍ شي

لمبه چې د ډيوې وي ترې ايرې پتنګان پروت وي
لوګے چې د زړګي وي خپل جانان ته سپېلنۍ شي

مهجوره! د هابيل او د قابيل قيصه شي جوړه
چې ورور د ورور په برخه کښېني جوړه تربګنۍ شي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چــې کــور کښــې ډیــوې مــړې وي پتنګــان کلــه راځــي
غربــت چــې تــر حــد زیــات شــي نــو یــاران کلــه راځــي

چــې زړۀ لــه غمــه شــین شــي نــو لــه سترګو اوښـکې ځاځي
پــه شــین اســمان چــې وریــځ نــۀ شــي بــاران کلــه راځــي

رقیــب دلــه خفــا کــړو اوس جانــان تــه جرګــې لېــږم
د اوښــکو بــې جرګــو خفــا جانــان کلــه راځــي

د وخــت پــه زولنــو تړلــي لاس کلــک دي د هــر شــي
بــې وختــه بــې نېټــې ســر تــه ارمــان کلــه راځــي

وعتصــمو بحبــل الله خــو ســتا امــر منــي تــول
پــه یــوه خلــۀ مســلمان ســتا پــه فرمــان کلــه راځــي

مهجــوره! دا پــه وهــم او پــه ګمــان کښــې د چــا نــۀ وه
چــې خــړ وخــت بــه پــه ګــل وزیرســتان کلــه راځــي

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ځيګـر زخـم چـې زيـات شـي پـرې دوا خـو داسـې نـۀ وي
مصـــيبت کښـــې ســـترګې واړوي اشـــنا خـــو داســـې نـــۀ وي

پنجـابے چـې ,,سـر لښـکر ،،تـه بـد رد وايـي غـدار نـۀ دے
پـــه ژړا پښـــتون غـــدار شـــي چـــې ژړا خوداســـې نـــۀ وي

پـــه خنـــدا دې کـــافر وائـــي خپـــل کـــور ســـوزوه شـــاباش
*ستا پـه خلـه سوځي خپـل کـور پـام کـړه مـلا خوداسې نۀ وي

چـې پـه يـؤ ګـزار د بـوټ يـې ور زمـا د کـوټې مـات شـو
ســپاهي خنـــدل چـــې وروي يـــاره بيـــا خـــو داســـې نـــۀ وي

ماوئيـــل ګـــل وزيرســـتان مـــې لـــوټې لـــوټې شـــو مهجـــوره!
پـــه خنـــدا شـــو وې د ګـــل وطـــن ښـــکلاخو داســـې نـــۀ وي

«««««»»»»

*دفرانس واقعې ته اشاره وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسېد وولهلهجه

پښـــتانې خــورې ډېــر دې کشــلي دي شـــنکي خولينـــه
پښـــتو تـــه کســـه بـــچ کـــوه خپـــل غېرتـــي خولينـــه

خيـــرن نطـــر ؤ ورتـــه کـــو ځونـــاور داســـې هـــن شـــته
پـــټ ســـوته مـــخ او پـــه چـــا مـــه وينـــه ببخـــي خولينـــه

چـې دې خـولې روشـي پـه مـخ او بيـا يـې ووينځـې تـه
داســـې چړکيـــژي کـــه منـــې لکـــه غلمـــي خولينـــه

پـرده کـوه چـې نـن سـابو داسـې وژ سـترګي هـن شـته
چـې حيـا نـۀ کـو ځيـر ځيـر کسـې کشـلاکي خولينـه

داسـې جينکـۍ هـن پـه اتـک بنـدې روپـورې وتـې
چـــې دې ځوانـــونې لامـــدورې تـــه ګرځـــوې خولينـــه

پښـــتانې نـــۀ دې اروبـــدلي مـــې پـــه خپـــل غوژينـــه
هغـــه ګلـــۍ پـــه ګلـــۍ ګرځـــي خرځـــوي خولينـــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چـــې د مېونـــد نقشـــه بدلـــه کـــو پـــه يـــوه ســـندره
ډېـــر نـــا يـــو دوه دا وي خـــو وي چـــې ملالـــي خولينـــه

د ســـاکه خـــور د ســـاکه ليـــر خولينـــه کســـه خېـــر د ے
مهجـــوره! پـــام کـــه چـــې اونـــۀ کســـې پـــرادي خولينـــه

«««««»»»»

اګست کال 1998م

يادګېرنـه: د هـرې ژبـې پـه شـان چـې پـه لويـو لويـو علاقـو کښـې وئيلـې کيـږي او دهـرې علاقـې خلق يـې مخصوصـه لهجـه کښـې وائـي پښـتو هـم يـوه داسـې ژبـه ده چـې تقريبـاً تقريبـاً پـه ټولـه پښـتونخوا کښـې وئيلـې کيـږي-خـو د لهجـو او الفـاظو د ادائيګـۍ پـه فـرق اوس د پښـتونخوا پـه دؤو غټـو برخـو کښـې وئيلـې کيـږي- نـو لـږ شـان د افسـوس خبـره دا ده چـې پـه شـمالي پښـتونخوا کښـې کومـه لهجـه پکـاريږي پـه هغـه د حنـوبي پښـتونخوا خلـق پـوهيږي خـو چـې کومـه لهجـه کښـې هـم دغـه پښـتو پـه جنـوبي پښـتونخوا کښـې (د کـرک نـه تـر ژوب بلوچسـتان) پـورې وئيـل کيـږي پـه هغـې بانـدې د شـمالي پښـتونخوا خلق نـۀ خـو پـوهيږي او نـۀ پـرې د پوهېـدو کوشـش کـوي –نـو مـا ځينـې غـزل او نظمونـه پـه داجنـوبي پښـتونخوا کښـې د مسـيدو پـه لهجـه کښـې ليکلـي دي- چـې دلتـه ترينـه يـؤ غـزل رانقـل کـوم- اميـد لـرم چـې د شمال پښـتونخوا ورونه به هم پرې پوېږي شي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

نظمونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تېره ورځ ته

اے تېـرې ورځـې چـې رڼـا مـې پـه وطـن تېـره شـوې
د سـپین سـپېځلي رڼـا نمـر سـره چـې نـن تېـره شـوې

لا دې سـرخي د شـفق شـته پـه اننګـو د اسـمان
د ګـران وطـن پـه هـر صـحرا پـه هـر چمـن تېـره شـوې

چـا پـه خنـدا پـه خوشـحالو پـه چړچقـو تېـره کـړې
او پـه چـا سـخته لکـه وخـت د زنګـدن تېـره شـوې

درنـه کـوم یـؤ څـو پوښـتنې د جهـان پـه حقلـه
یـؤ څـو سـوالونه د دې دهـر د انسـان پـه حقلـه

○

څـومره دې وایـه تماشـې پـه دنیـاګۍ ولېـدې
غونـډې دې څـومره د مسـتۍ او خوشـحالۍ ولېـدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ټول عالم په هر طرف مسته مستي وه که نه
چرته له غریبوه ډک زړګي کښي دې سلګۍ اولېدي

یا دې نظر ؤ په رېښمینو جامو پټ بدن ته ؟
که بڅه جامو کښي دې ښکاره د چا پنډۍ اولېدي

تا بس کتي ښکلي بنګلي او محلونه د چا !
که دې بې چته بې تنبې زړې کېږدۍ ولېدي

په عېش کدو د دې دنیا کښي زړېږوډۍ وه اوده
که خړې پړې دې خولي خولي ځوانۍ ولیدي

څومره ډاکې د چا په ننګ او په ناموس پرېوتې
څومره دې وایه د بې وسو مجبورۍ ولېدي

څومره حقونه شو تر پښو د غاصبانو لاندې
په ویر ژړا دې وایه څومره پابندۍ ولیدي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وايـــه زمـــا پښــــتنو ورونـــو پـــه خنـــدا تېـــره کـــړې؟
کــــه پــــه ژړا دې پښــــتنې پېغلــــې جينــــۍ ولېــــدې

اودې ليـــدې د لوپټـــو پيخـــې لونـــدې پـــه اوښـــکو؟
کــــه د ځوانــــانو دې کــــربې ورېې پګــــړۍ وليــــدې

ورانـــه ويجـــاړه مـــې پراتـــه وه پښــــتونخوا هغســـې؟
کــه دې پــه کنــدو پــه لېــړو کښــې ابــادۍ ولېــدې

خـــوره وره پـــه محکـــومي رضـــا منـــدي وه کـــه نـــه؟
غلــــې خونــــدي دې ولــــولې د ازادۍ وليــــدې

وايـــه مهجـــوره! تـــه زمـــانې ســـره ديـــون د پـــاره
پکــــار دي څــــه د ژونــــد د نــــوي ســــباون د پــــاره

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړه مې غواړي

دا چې اوسي د سرحد په تورو غرو کښې
دا چې پلار نیکه يې پروت دي په مورچو کښې
چې مړه ښکاري د ژوندیو په جامو کښې
زړهٔ مې غواړي چې حساب وے په ژوندو کښې

دا فضا چې مې اهونه پکښې شوري
دا فضا چې لري ښکلي ښکلي ستوري
چې د شپې مې توره شپه د قسمت ګوري
زړهٔ مې غواړي چې پراته مې وے په پښو کښې

چې سبب د یؤ څو تنو د راحت وي
چې سبب د یؤ څو تنو د عشرت وي
چې سبب د یؤ څوتنو د خلوت وي
زړهٔ مې غواړي زلزلې د اسې بنګلو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چــــې وړوکـــــې د عمـــــل بلــــه ډيـــــوه وي
چــــې یـــــوه نــــوې عقیــــده او فلســــفه وي
چــې یــــوه نــــوې عجيبــــه غونــــدې تحفـــه وي
زړۀ مــې غــواړي چــې مــې راوړے پــه پښتوکښــې

زړۀ مــې غــواړي د یــو بــل چــې ښنــګ پــه ښنــګ وے
زړۀ مـــې غـــواړي د باطــــل ســــره پــــه جنــــګ وے
مــونږه ټــول یــؤ ځــایې ولاړ پــه نــام او ننــګ وے
زړۀ مـــې غـــواړي اتفـــاق پـــه پښـــتنو کښـــې

مهجـــور نیـــت لـــرم د داســـې نیکـــې چـــارې
چـــې لار ښـــود وي د عمــــل د نېغـــې لارې
چـــې رڼـــې شـــي پـــرې د غرونـــو پـــالې نـــارې
زړۀ مـــې غـــواړي یـــؤ شـــعور خپلـــو پـــردو کښـــې

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

وختونه

کله کله مې یادېږي تېر وختونه
ښهٔ وختونه خو افسوس په شمېر وختونه

کله کله ازمري هم ګیدړان کړي
کله جوړ کړي د ګیدړ نه شېر وختونه

کله یوٶ ساعت مخې شي د کالونو
کله جوړ د سترګو رپ شي ډېر وختونه

کله وخت د خوشحالو راشي مهجوره!
کله غواړي د وختونو خېر وختونه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه

ګرځمـــــه تــــل د لېونوغونـــــدې زۀ
خپلــو تــه ښــکارم د پــردو غونــدې زۀ

ســـتغو د ژونـــد تـــه اســـتقلال لرمـــه
د پښـــتونخوا د تـــورو غـــرو غونـــدې زۀ

کلـــه فضـــا کښـــې اواره ګرځمـــه
مهجـــور د چـــا د اســـوېلو غونـــدې زۀ

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوښتني

اے د موهومـــــــو پوښـــــــتنو بهيـــــره
اے د دلســــــوزو اســـــوېلو بهيـــــره
اےد ســــــتومان انســــانيت قـــافلې!
او اے د تــــورو تــــورو شـــپو بهيـــره
شـــپه د مـــزل بـــه دې ســـبا کلـــه شـــي؟

○

څــه خـــوے لـــرې هـــم د لـــوګي؟ لوګيـــه
اے د لوانــــده غونـــدې لرګـــي لوګيـــه
لـــوګے لـــوګے بـــه يـــې کـــه وريـــځ بـــه هـــم شـــې؟
اے دمظلــــوم د مـــــات زړګـــــي لوګيـــــه
تاکښـــې بـــه تنـــدر او برېښـــنا کلـــه شـــي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

باچــا بــې تاجــه د وطــن ســتړے دے
دا پــه خــوارو زارو مــين ســتړے دے
راشــئ اوګــوئ کــه رحــم لــرئ
خـولې خـولې دې تـول کـوهکن سـتړے دے
مــور د شــيرينې بــه رضــا کلــه شــي؟

دا چــې دې بنــدې د ســرکار لــه وېــرې
دا چــې دې بنــدې د خونخــوار لــه وېــرې
لــړه ښــکاره شــه نــامعلومې نېتــې!
دا بنــدې خلــې د اســتعمار لــه وېــرې
چــې پــه خپـل حـق بـه دوې ګويـا کلـه شـي

چــې د مظلــوم شــي ورځــې شــپې بــدلې
چــې د محکــوم شــي ورځــې شــپې بــدلې
چــې پــاس تــر عرشــه دې فريــاد اورســي
چــې د قــوم شــي ورځــې شــپې بــدلې
مهجــوره آه بــه دې رســا کلــه شــي؟

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس مه راځه لالیه

نه یم خبر لالیه
د سترګو رپ شو هغه ټول وختونه
چې حوصلې پېغلې وې
چې ارادې ځوانې وې
نوې غوټۍ غوړېدې
او ولولې ځوانې وې
وخت ؤ تنکے او ارمانونه تنکي
د زړۀ په کور کښې اوازې دې تا وې
نورې دنیا ته دروازې بندې وې

(c) ketabton.com: The Digital Library

جوړې فقط وې ستا د پاره اشنا
استقبالي تنبې په سرو ګلونو
نورې هر چا ته دروازې بندې وې
تهٔ به راتلې په بخملينو لارو

○

اوس مهٔ راځه لاليه
چې بنديوان يمه زهٔ
په زولنو د سامراجي نظام مې
لاسونه بند په بند تړلي دي نن
سترګې مې سرې دې شونډې وچې ګرځم
په چغو چغو مې ژړلي دي نن

○

اوس مهٔ راځه لاليه
هيڅ نهٔ لرم خالي لاسونه ګرځم
تورو تيار کښې مړو ايرو ته ناست يم
نو په دې حال کښې به اونه کړے شم
چې د دې خپلې بېوسۍ په حال کښې
چې د دې خپلې غريبۍ په حال کښې
چې د دې خپلې مجبورۍ په حال کښې
تا هم بېوسه او مجبوره وينم

(c) ketabton.com: The Digital Library

○

اوس مۀ راځه لاليه

دلته اوس ټوله بې قدري پراته ده

دلته اوس ټوله مجبوري پراته ده

چې تا مجبوره او بې قدره وينم

زما غيرت زما انا نۀ زغمي

اوس مۀ راځه لاليه

اوس مۀ راځه لاليه

«««««»»»»

ټانک کالج 1968م

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پربغل په تناظر کښې جنوبي وزيرستان ته

چې مې باز د فکر والوت کوز له زمکې نه اسمان ته
د پربغل په څوکه ناست يم ګورم ګران وزيرستان ته
وينم هره خوا ته ګورم پېوندده، موسیٰ، روښان ته
او دعا له خدايه غواړم سوال کومه زۀ سبحان ته

لويه خدايه په دا سيمه داسې نر ژڼے پېدا که
چې راغونډه په يو والي ارته ببرته پښتونخوا که

اے زما د زړګي سره اے له ځانه په ما ګرانه
اے زما د ډېرو ښکليو روايا تو نګهبانه
اے د کندوليړو زمکې اے عجيبه کوهستانه
چې پربغل دې هما له دے اے زما وزيرستانه

اے مسکنه د غازيانو اے مورچې د باتورانو
اے زما غېرتي خاورې اے ميراثه د نيکانو
چې پېرزو يې په مونږ نۀ شې د يووالي وروولۍ هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

وې خفـا پــه زړۀ دننــه د پښــتون پــه خوشــحالۍ هــم
نـۀ وې خـوښ چې د پښـتون هـم د سـيالانو پـه سيالۍ هم
سـمـوو بــه دا بــد بختــه هــم پــه تــوره پــه ګــولۍ هــم

چې مـې ګرانـې پښـتونخوا تـه پـرې پـه بـد نظـر کاتـه شـي
*,,هغـه سـترګې شـه لېچنـې هغـه کسـې دې ړانـده شـي،،

وختـې مـاتې پـه هـر چـا راځـې خفـا چـې ورتـه نـۀ شـي
پـه مـا ګرانـه ماتـه هغـه وې چـې مـات ورتـه پـه زړۀ شـي
داسـې وخـت بـه هـم راځـې چـې بـه د خپلـو خلقـو تـۀ شـي
خـدا ے دې نـۀ کـړې د تورمخيـو سـره هـم چـې تـۀ سـپېره شـې

لــه سـړې هــوا دې ځــار شـم ســتا قربــان لــه سـردرو شـم
قربــانې غـــواړې لـــه خپلــو هســـې نـــه چـــې د پـــردو شـــم

لـور پـه لـور پکښـې ويشـتل چـې ميـان ښـکارزن غرځنې بزونـه
زړۀ دړد يـــږې مـــې چـــې ويـــنم لغـــړ ســـرې هغـــه غرونـــه
چرتـــه ټـــول شـــو کـــاترې چرتـــه وښـــې ځنګلونـــه
پـــه اور اوســـوځه کـــه راغلـــل زمـــونږ حبيـــب تـــه پرمتونـــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــو اوس اے ګرانــه پربغلــه شــابه تــۀ اتــش فشــان شــه
شــغلې اوباســه دخلــې نــه پــه دې خلقــو قهرمــان شــه
دا مـــنم چـــې هغـــه خـــوار وو وږي تـــږي او نهـــر وو
دا مـــنم چـــې نـــۀ کـــلا وه نـــۀ لـــونګۍ وه ســـر ببـــر وو
دا مـنم چـې پېسـې نـه وې اونـۀ دومـره سـره سـپين زر وو
خـــو ســـاده بـــاده ژونـــدونۀ د يـــۀ بـــل پـــه غـــم خبـــر وو

چـې جامـه يـې هـم شـړۍ وه چـې بړسـتن يـې هـم شـړۍ وه
چـــې بـــه ځـــار تـــرازادۍ شـــو نـــو کفـــن يـــې هـــم شـــړۍ وه

پـــوی پـــه خونـــد د ازادۍ وو وينـــه ګرمـــه پـــه بـــدن کښـــې
وئيـــل داســـې يـــۀ شـــهيد د ،،تـــاراکۍ،، پـــه زنکـــدن کښـــې
مـــونږه نـــۀ کـــوو د غېـــرو غلامـــي پـــه خپـــل وطـــن کښـــې
دا دې پتـــه وي انګرېـــزه ســـتا راڼـــۍ تـــه پـــه لنـــدن کښـــې

اے زمـــا وزيرســـــتانه تـــۀ د داســـې خلقـــو کـــور يـــې
ســـتاله خـــاورو صـــدقه شـــم د زړۀ ســـر تـــۀ د مهجـــور يـــې

«««««»»»»

*دا مصرعه د اجمل خټک صېب ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنوبي وزيرستان ته دعا او خواستونه

سوچ مې يوسي سمدستي ځمه له زمکې نه اسمان ته
د پرېغل په څوکه کښېنم ګورم ګران وزيرستان ته
وينم هره خوا ته ګورم پېونده ،موسیٰ ، روښان ته
او دعا له خدايه غواړم سوال کومه زه سبحان ته

په دا سيمه کښې دې خدايه داسې نرژېي پيدا شي
چې راويښې او بېدارې ولولې د پېونده شي

داسې نر چې په دا سيمه هر بد کار ترېنه ترسيږي
هر دښمن د ازادۍ او هرمکار ترينه ترسيږي
لېونے د ازادۍ چې هوښيار ترينه ترسيږي
يؤ لمسے د پېونده چې استعمار ترينه ترسيږي

شي ګمان مې د سکروټو په ظاهره مړو ايرو کښې
زۀ چې ګرځم د غازيانو ړنګو پنګو هديرو کښې

وايم ګران وزستان مې د پښتو نه خالي نۀ دے
دا ګلشن د ازادۍ مې دغنچو نه خالي نۀ دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

استعمار ته دا وطن لا د خطرو نه خالي نۀ دے
وايم کور د پېونده خو د زلمو نه خالي نۀ دے

هر دښمن چې مې دې سيمې ته په برندو سترګو ګوري
مونږ ويستے شو هغه سترګې خبرداره دې بيا شوري

دا تش غرونه غرونه نۀ دي دلته پته يوه جذبه ده
دا جذبه د ازادۍ مې دنيکانو يوه ورثه ده
هره لاره استعمار ته چې پرې ځي ګړه وره ده
ځو ځو ځله د ظالم له دې ځائے تللې جنازه ده

اوس دې نۀ ګوري دې خوا ته هر په زړۀ خيرن ته وايم
خارښتيرې چې پرېغل ته هر هغه پمن ته وايم

زۀ د ګران وزيرستان تعليم يافته ورونو ته وايم
په ښائست د نور د علم ښائسته ورونو ته وايم
زۀ د مينې محبت په واسطه ورونو ته وايم
چې څه درد لري په زړۀ کښې زه هغه ورونو ته وايم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چـې د خپلـې علاقـې نـه زمـا ورونـو بوسـتان جـوړ کړئ
دلتـه امـن امـان جـوړ کـړئ دلتـه امـن امـان جـوړ کـړئ

خـو مهجـوره ښـکلے بـاغ وزيرسـتان هلـه کېـدے شـي
د دې سـيمې د رنځونـو بـس درمـان هلـه کېـدے شـي
دا د غرونـو اوسـېدونکے ښـۀ انسـان هلـه کېـدے شـي
زمـا ورونـو دلتـه امـن و امـان هلـه کېـدے شـي

چـې دګـران وزيرسـتان مـې هـر بچے تعلـيم يافتـه شـي
هـر بـوډا تعلـيم يافتـه شـي هـر ځلمے تعلـيم يافتـه شـي

«««««»»»»
يادګېرنـه: مـا دا دوه نظمونـه د وزيـر سـتان د موجـوده حالـت نـه ډېـر کالونـه وړانـدې ليکلـي دي- ځکـه د وزيرسـتان د اوسـني حالـت نـه مختلـف پـس منظـر کښـې ليـدے شـي-دې کښـې د ځينـو بنـدونو ټکـي هـم يـۀ رنـګ دي- هغـه و خت بـه دا د بزو ،مېـږو ،او غواګـانو غلـې کېـدې- او ډېـرو بدمعاشـانو بـه دې خلقـو نـه ډاټسـن ګـاډي بوتلـل- او اوبـه يـې تښـتول- د ويـونکي دي دا نظمونه د هغه وخت په تناظر کښې ګوی، ووائی-
يادګېرنـه: دا دواړه نظمونـه مـا پـه کـال 1997م کښـې پـه ډي ائـي خـان کښـې د فقير ايپي په کانفرانس کښې وار په وار وئيلي وو-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ازادۍ په ورځ

د څوارلسم اګست د نمر د راختو نه مخکښې
سحر وختي له کلي اووتم بېديا ته لاړم
د ښکلي نمر د ازادۍ د مبارکې ورځې
د پلوشو په استقبال ګوشے يؤ خوا ته لاړم

بهر له کلي نه خو ډېر له کلي لرې هم نۀ
په يوه جونګړه مې په لاره کښې نظر لګېدو
ناسته په وره کښې د جونګړې مې بوډۍ اوليده
ماته ملا سپين يې د وړۍ په شانې سر لګېدو

دې هم کتل په نمر خاته خو چې يې زۀ اوليدم
ويې د اګست خو زويه نن ده څوارلسمه کنه
دا نن سحر د ګران وطن د ازادۍ سحر دے
ما وې چې هو ګرانې ابۍ دا خو منمه کنه

دا راته وايه چې دا تۀ دلته تنها ولې يې
جدا له خلقو نه پراته تۀ په بېديا ولې يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چــــې رپېـــدونکے لاس دې اونيســـي او پـــاڅوي دې
داسې څـوک شـته کـه نـا تـۀ ناسـته ماتـه مـلا ولـې ئـے

ابـی يـۀ سـوړ اسـوېلے اوکـړو ويــې چــې هـو بچيـه
زۀ تنهــا نــۀ يــم زمــا ډېــر ښـــکلےيۀ ځــوان بچــےۀ
د ګـــران وطـــن د ازادۍ جنـــګ تـــه مـــې اولېږلـــو
لا خوراغلےنـــۀ دے ښـــۀ مـــرد مېـــدان بچـــے وو

خــو داســې اورمــه لــه خلقــو چــې شــهيد شــو هغــه
زمــا پتنــګ کــړو ځــان ســتي د ازادۍ پــه شــمع
وائــي چــې مـړه شـي نـو هغـه پـه دنيـا بيـا نـۀ راځـي
ورکــــړے ســــر زمــــا بچــــي د ازادۍ پــــه شــــمع

خــو نــا دا تـول دې پــه غلطـه شـهيدان خـو نــۀ مــري
د ازادۍ پـــه شـــمع ســـوي پتنګـــان خـــو نـــۀ مـــري
نـــن څوارلســـمه د اګســـت ده زۀ کمځـــې غـــوړوم
د ازادۍ جنـــګ تـــه وتلـــي بـــاتوران خـــو نـــۀ مـــري

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما یقین دے چې راځي به نن سبا به راځي
د ازادۍ بیرغ په لاس کښې په ګډا به راځي
نن څوارلسمه د اګست ده په خندا به راځي
نن به راځي نن به راځي او خامخا به راځي

نو راشئ ورونو چې لږ سوچ اوکړو او فکر وکړو
د ازادۍ په ورځ به ډېرې خوشحالۍ هم کوو
خو څه خو به خیال د مور او پلار د شهیدانو ساتو
څه خو به خیال د ننګیالي د دې ابۍ هم کوو

د ګران وطن د ازادۍ خو ډېر کالونه اوشو
خو لا خو لارې د زامنو ګورې بورې میندې
په انتظار د خپل شهید دا یوه ابۍ هم نۀ ده
مهجوره وي به ګران وطن کښې داسې نورې میندې

«««««»»»»

یادګېرنه: ما د نظم په څوارلسم اګست کال 1964 م کښې لیکلےؤ- چې زۀ په ګورنمنټ مډل اسکول کړمه کښې د اتم ټولګې طالب علم ووم-او د ازادۍ د باتورانو ډېرې میندې ژوندۍ وې-د دې نظم معیار د اتم ټولګي د یؤ هلک د لیک په تناظر کښې وګورۍ-

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلنه

اے خوارانو غریبانو راشئ راشئ
اے بې کسو مظلومانو راشئ راشئ

چې مانۍ د استبداد کړو دړې وړې
رانسکورې چې بنګلې کړو لوړې لوړې
ورته اور کړو چې ترې پورته شي لوخړې
چې بنګلې شي د خانانو خړې پړې

اے خوارانو غریبانو راشئ راشئ
اے بې کسو مظلومان راشئ راشئ

نن دخپلو عشرتونو حساب ورکړئ
نن دخپلو دولتونو حساب ورکړئ
د مزو او د خوندونو حساب ورکړئ
د دې لویو محلونو حساب ورکړئ
اےخانانو نوابانو راشئ راشئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــن قیمــت د خپلــو تویــو خولــو غــواړي
نــۀ شــرمیږي لــه هیچــا نــۀ چاتــه ژاړي
حــق بــې حقــه مــو حقونــه چــې ځــوک داړي
وړپســې شــئ راشــئ تــول لکــه غوبــاړي
خــړو پــړو مزدورانــو راشــئ راشــئ

ولــې غلــي د غریــب پــه بــد حــالی یــې
ولــې خــوښ پــه دابــې خونــده زنــدګۍ یــې
د اســلام پــه تلــه خامخــا تلــی یــې
حــق تــه حــق وائــي ښــکاره بیــانوی یــې
امامـــانو خطیبـــانو راشـــئ راشـــئ

د ســرو شــونډو لــه شــرابو لاس پــه ســر شــئ
لــه تیــارو د تــورو زلفــو رابهــر شــئ
کــار پــه تشــه وینــا نــۀ کیــږي خبــر شــئ
عمــل وکــړئ د غریــب پــه چــارو ورشــئ
شـــاعرانو ادیبـــانو راشـــئ راشـــئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترینـــه کـــار د تـــورو واخلـــې خبـــردار شـــئ
بنـــد ترلـــې مخـــامخ د اســـتعمار شـــئ
ټـــول پـــه نېغـــه لاره واړوئ پـــه لار شـــئ
خـالي مـه کښـېنئ اختـه د قـام پـه کـار شئ
د وطـــن قلمکـــارانو راشـــئ راشـــئ

ټـول بـه ځـار پـه ننـګ غېـرت او پـه پښـتو شـو
دا پـــرې جنبـــې بـــه پرېـــږدو ټـــول بـــه یـــؤ شـــو
کـه یـؤ نـۀ شـو نـو دا ټـول بـه هـم یـؤ ځـو شـو
پـه دریـاب د بـې ننګـۍ کښـې بـه لاهـو شـو
زمـــا ورونـــو عزیزانـــو راشـــئ راشـــئ

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه

راشــه چــې بــاغ د زنــدګۍ تــه بهارونــه راشــي
راشــه چــې غــاړې د ځوانۍ تــه دې هارونــه راشــي
راشــه چــې تــورې تیــارې شــپې د جــدایۍ شــي ختمــې
راشــه چــې ختمــې بــې کــارۍ شــي او کارونــه راشــي

کــور د زړهٔ وران دے رڼــا نشــته مــړې ایــرې دي اشــنا
د هجــران شــپې ډېــرې اوږدې ډېــرې ســپېرې دي اشــنا
زړهٔ د ماشــوم غونــدې ژړیــږي ســترګې ســرې دي اشــنا
زر کــړه راځــه چــې مــې زړګــي تــه قرارونــه راشــي
د یــؤ عاشــق د ګرمــو ګرمــو اســوېلو پــه خــاطر

(c) ketabton.com: The Digital Library

د يــؤ مـــين د جـــدايی نـــه د ګيلـــو پـــه خـــاطر
پورتـــه کـــړه جـــام دې د ديـــدن د مېلمـــانو پـــه خـــاطر
چـــې د خنـــدا د عاشـــقانو هـــم وارونـــه راشـــي

دا بـــې قيمتـــه چـــې دي نـــن د غريبـــانو خـــولې
دلتـــه بـــې قـــدره دي زمـــا د مزدورانـــو خـــولې
خـــواره خـــوارۍ کښـــې مـــې بهيـــږي د خـــوارانـــو خـــولې
وختـــه راځـــه چـــې پـــه بـــادارو يـــې پورونـــه راشـــي

چـــې بـــده ورځ شـــي د پښـــتون پـــه دښـــمنانو بانـــدې
چـــې زنکـــدن شـــي د پښـــتون پـــه بـــد خواهـــانو بانـــدې
چـــې ورځ د عيـــد شـــي پـــه خوارانـــو غريبـــانو بانـــدې
پـــرې خوشـــحالۍ دلـــۍ دلـــۍ او انبارونـــه راشـــي

زړې قيصـــې چـــې د ليلـــیٰ او د مجنـــون تـــازه شـــي
خونـــد د وصـــال ســـره غمونـــه د بيلتـــون تـــازه شـــي
چـــې ولـــولې د عاشـــقانو د ژونـــدون تـــازه شـــي
بيـــا منصـــورانو تـــه د مينـــې چـــې دارونـــه راشـــي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دا بې خونده ورځې شپې د ژوندګۍ شي ختم
چې دا په ژبه او قلم دي پابندۍ شي ختم
چې دا جېلونه زنځيرونه هتکړۍ شي ختم
په ازادۍ چې د بلبلو چغارونه راشي

د خوشحالۍ ورځې به کله وي خبر نۀ یمه
د سوکالۍ ورځې به کله وي خبر نۀ یمه
چې د سیالۍ ورځې به کله وي خبر نۀ یمه
مهجور خبر کړه چې د ژوند اعتبارونه راشي
راشه چې باغ د ژندګۍ ته بهارونه راشي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

راپک

يوه ورځ د اوړي په غرمه کښې په سکڼې غرمه کښې
کورته راتلمه وم راوړے مجبورۍ غرمه کښې
د اور لمبه وه لګېده په مخ سيلۍ غرمه کښې
خولې خولې وې خوټکېدلې ککرۍ غرمه کښې

چې په جنډوله اودرېدو بس د پاټک په خوا کښې
ولاړ په نمر ؤ زمونږ بس سره راپک په خوا کښې

ګرمۍ اخستے ؤ خولې ؤ سيلېدلو سره
بس ته راوختو د بس د اودرېدلو سره
او مونږ سوارلۍ چې په سيټونو سمېدلو سره
د ے ؤ ولاړ چيرړې جامې يو څو کمبلو سره

وې چې سخيانو ته د خېر وې ستړي مه شئ وروڼو
هر څه دې ستاسو کره ډېر وې ستړي مه شئ وروڼو

څوک يوه روپۍ او څوک انه او څوک پېسه ورکوي
هر سړے ده ته بس د پاره د الله ورکوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک اوازې ورته د معاف که معاف اې تره ورکوي
څوک ورته وائي لاره پرېږده څوک ديکه ورکوي

زۀ په سيټ ناست يم د قدرت په قدرتونو کښې غرق
دا د نصيب رنګا رنګي ته په سوچونو کښې غرق

وايم چې دغه ورېے ترېے څوان به ورور وي د چا
وايم چې ده کره به ناسته لور او خور وي دچا
دا غريبي د ده به هم چرته پښغور وي دچا
خدايه د ده په غريبۍ کښې به قصور وي د چا

د پلار نيکه څيني که خدايه څوک خانان کېدے شي
نو دا خولې خولې راپک هم راپاخان کېدے شي

په بدرګه په چا د چا سره ټوپک کرځوي
په هله ځله هر بوډا ، ځلمے هلک ګرځوي
چې وي ماړه نو بيا مازغه پاس په فلک ګرځوي
چې شي خالي نو کور په کور خېټه راپک ګرځوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هر موټر هره لارۍ کښې ما او تاته ګوري
د ازلي برخې په تمه د ے هر چا ته ګوري

څوک وي خانان د چا په برخه مزدوري وي د چا
د بل په مخکښې لاس نيول به مجبوري وي د چا
لکه راپک وريسې منډې ضروري وي د چا
په زر جېبونو کښې تقسيم خدايه روزي وي د چا

د چا خندا ځان پورې نۀ غواړي قسم د ے وروره
مهجوره! زړۀ لري د غوښې بنيادم د ے وروره

«««« »»»»

يادګېرنه: راپک زمونږ د علاقې يؤ ملنګ او غريب سړ ے ؤ-د ے به اکثر هره ورځ جنډوله ته راتلو- اول به يې په بس او لارۍ کښې ناستو خلقو ته سترې مۀ شې اوکړل- او بيا به يې اووئيل چې سخيانو ته دې خېر وي-د ملنګ برخه اوکړۍ- وائي چې په غوا کښې که پۍ نۀ وي هم خو د ''بورکي،، ورته هيله وي- ما دا نظم د دغه ملنګ راپک په نوم ليکلے د ے-

(c) ketabton.com: The Digital Library

زخمي ګوته

دا نن قیصه چې زۀ لیکمه حقیقت لیکمه
د یو غریب نوکر د خوږ ګوتې حالت لیکمه

ده زخمي کړې خپله ګوته د سبزۍ سره ده
نورو ته بیا هم جوړوي دی ترکاري لګیا دے
جوړه یې کړې ښۀ د خپلې غریبۍ سره ده
څنګه چې دي خو د ژوند ورځې تېروي لګیا دے
څه نا اشنا یې دغه ګوته د پټۍ سره ده
ځکه بې غمه ترې سرې وینې تویوي لګیا دے
جوړې په زړۀ کښې څه بدل له دې سماجه اخلي
ځکه هر څه په خپلو سرو وینو لړي لګیا دے

څوک به مې ګرم بولي خو ستا په دې سرو وینو قسم
چې زۀ دا هر څه چې لیکم د زړۀ له کومي لیکم

(c) ketabton.com: The Digital Library

وایم چې څوک به ستا په وینو کړي دوې اوښکې تویې
وایم چې څوک به د عبرت پکښې څه مومي لیکم
وایم خولو سره به خورو چې د غریب خولې دي
خبر دے روتی، که څه بې خونده څه بد رنګه وخورو
خو اخر مونږ هم انسانان یو اے د زړهٔ سلطانه
ستا په سرو وینو باندې سره چپاتي څنګه وخورو

زهٔ سوچ کومه چې مهجوره! په دا ګران وطن کښې
وي به ټیکلې نن د ډېرو مزدورانو ګوتې
سلطانه ډېر دي ستا ملګري چې بې چروته نهٔ شي
په وینو سرې به وې د ډېرو سلطانانو ګوتې

«««««»»»»

یادګېرنه: زمونږ یؤ لنګري ؤ- هغه د سبزی سره خپله ګوته غوڅه کړې وه –د ده نوم ،،سلطان،، ؤ- ما دا نظم د ده د زخمي ګوتې تر اثر لاندې لیکلے دے-

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک دے؟

ژونــده ! ســتا دکشــمکش پــه مرحلــو کښــې
پـــــه اوږدو لارو روانـــــو قـــــافلو کښــــې
چـــې آه نـــۀ کـــوي او پښـــې ابلـــې روان دے
د منـــزل پـــه اســره درومـــي پـــه ازغـــو کښــې
د غیــرت همــت نــه ډک دا ســړے څــوک دے؟

د ارام پـــــه ښـــــاپیریو مـــــین نـــــۀ دے
د نشـــــو پـــــه اور انګـــــار لـــــوغړن نـــــۀ دے
چـــې یـــې بـــار د بـــل غمونـــه هـــم پـــه ســـر دي
چـــې پـــه وچـــه زمکـــه بـــار د وطـــن نـــۀ دے
د خولـــو پـــه ســـمندر کښـــې مهـــے څـــوک دے؟

امـــــارت دے منتظـــــر د چـــــا خولـــــو تـــــه؟
رڼـــا ورځ ګـــوري د چـــا و تـــورو شـــپو تـــه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغـه څـوک د ے چې يې پـروړې پـه قسـمت دي؟
هغـه څـوک دی چې دانـې يـې کـړې ترټـو تـه
د وطـن پـه شـنو فصـلونو ږلـۍ څـوک د ے؟

زۀ مهجـور يمـه خبـر لـه خپـل قانونـه
د خـوږې ليلـىٰ خبـر يـم لـه مجنونـه
د ريـا پـه جـامو کلـه نـۀ تېـروزم
راتـه نـۀ بـه ښـايي نخښـې لـه پښـتونه
ماتـه مـۀ وايـه چې خپـل او پـرد ے څـوک د ے

«««« »»»»

يادګېرنـه: زمـا دا نظـم پـه روزنامـه شـهباز سـمتبر کـال 1970م کښې چـاپ شوے ؤ-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کاروان منځې په سر

روان موټر کښې د کاروان منځې په سر ومه زۀ
رو غونډې ماته مې زړګي لکه د چا ووئيل
،،وکړه عظمت ته د وطن د مزدورانو سلام،،
خولې خولې شومه ملګري ته مې دا ووئيل

تۀ د تک تور هوار سړک خوندونه اخله دورمه
ما دلته پرېږده چې د چا تويې خولې اوګورم
،،په اسوېلو د چا تنهاکې زۀ تبل غواړم
زۀ به د چا د لاس پټوکي دلته پرې اوګورم،،

چې د کاروان منځې په کلکه او ببره سينه
د تور ښامار غونډې تاويږي راتاويږي غونډې
د دې سړک په غاړه ناست يمه سوچونه کوم
خوارۍ ځارۍ د غريبانو راياديږي غونډې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وايـــم چـــې دلتـــه چـــې تېريـــږې د مـــوټر مالکـــه
درتـــه د چـــاټيکلې ګـــوټې هـــم يـــاديږي کلـــه؟
دلتـه وزګـار شـو سـړک جـوړ شـو خـو نـه دے غريـب دے
چرتـه بـل ځـايې کښـې بـه لګيـا وي وزګـاريږي کلـه

چې پـه کلـک غـره کښـې ستا مـوټر لارې تـه لار جـوړوي
وايـه اشـنا د فرهـادي همـت ښــتن څـوک دے؟
هـوار سـړک چـې پـرې تـک تـور او هـم صـفا جـوړ شـو
پـه دې تـودو تـارکولو سـوے لـوغړن څـوک دے؟

وايـه چـې لاړو پيـاده سـتړے سـتومان ؤ کورتـه
ستا عـېش کـدو تـه يـې لنـډ کـړے اسـان کـړے مـزل
ټيکلـې ګـوټې او مـلا ماتـه ټولـه ورځ ؤ لګيـا
د ټـولې ورځ د محنـت دې څـومره ورکـړو بـدل؟
بـس دومـره څـه چـې وږې تـږې او نهـر بچـې يـې
ډوډۍ د يـؤ وختـې خـو اومـومې او نـۀ وي د بـل
نـو دا غريـب بـه وي لګيـا سـبا بـه بيـا رادرومـې
وي بـه لګيـا او جـوړوي بـه دې شـاندار محـل
اوس راتـه وايـه چـې پـه حـال د دې غريـب اولـيکم

(c) ketabton.com: The Digital Library

او کــه نغمـــې اولـــيکم اوســـتايمه پـــه زلفـــې ول ول
اوس هـــم صـــفت د چـــا د شـــونډو او رخســـاراوليکم؟
اوس دې هـــم خيـــال د ے ســـتمګره چـــې بـــه لـــيکم غـــزل؟

نـــا کلـــه نـــا اوس بـــه قيصـــې ســـتا د ظلمونـــو لـــيکم
اوس بـــه ســـامان ســـتا د ژړا وي خنـــدوم بـــه دې نـــا
اوس بـــه زمـــا د قلـــم ژبـــه وي او ســـتا ظلمونـــه
اوس بـــه د يـــو يـــو بـــدل اخلمـــه پرېـــږدم بـــه دې نـــا

مهجـــور غمجـــن غونـــدې راپاڅېدمـــه راغلمـــه خـــو
مـــا پـــه خولـــو چـــې بـــې قيمتـــه وي قســـم کـــړے د ے
هـــر جـــاګير دار ســـرمايه دار تـــه بـــه پـــه ډاګـــه وايـــم
چـــې د وطـــن پـــه غريبـــانو دې ســـتم کـــړے د ے

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لیوني په مرګ

خلقو لره ما خو هم خبر کړې دا غوغا د څه ده
ماته هم ووایئ قیصه دا نن سبا د څه ده
څه د حسرت او څه د غم ډکه فضا د څه ده
ماته هم وایئ زړۀ مې چوي دا ژړا د څه ده

دا څوک چې کلي ته او څوک ؤ هدیرې ته ځغلي
ښکاري خو داسې څوک مړ شوے دے زمونږ د کلي

دومره پوهېږم چې د کلي څوک سړے مړ شو
یا به هلک ؤ یا بوډا او یا زلمے مړ شو
د چا عزیز ؤ د چا خپل د چا پردے مړ شو
خو دا ماشوم وایې د کلي لېونے مړ شو

سترګې مې سرې دي ژړوي مې نن پردي غمونه
وایي رښتیا د لېونو وي لېوني غمونه

خدایګو که نن زمونږ د کلي مشر خان مړ وے
هغه چې ځان بولي د کلي نګهبان مړ وے

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه مالک زمونږ د ګټې او تاوان مړ وے
هغه ښتن د ښې حجرې او لوے مکان مړ وے

نو مابه نهٔ ؤ دا دومره په مرګي ژړلي
څومره چې نن مې دي په مرګ د لېوني ژړلي

تهٔ چې کاواکه بې خبره په کوڅو ګرځېدې
په رڼا ورځ هم ګرځېدې په تورو شپو ګرځېدې
په سر سرتوره ګرځېدې په ابلو پښو ګرځېدې
څوچې ژوندے وې واک دې خپل وو بې جامو ګرځېدې

اوس يې مړ شوے نو په خوښه د ژوندو کښې به ځې
اوس تورو خاورو ته چې ځې سپينو جامو کښې به ځې

د هر ماشوم د لاسه کاڼي تا په سر زغملي
تا د ځوانانو ګزارونه په ټټر زغملي
تا د هر چا د لاسه هر څه لکه نر زغملي
مرهم د مالګې دي د تا پرهر پرهر زغملي

نن ليونيه ځکه ټول راغونډومه کلے
ستا په مرګي په چغو چغو ژړومه کلے

(c) ketabton.com: The Digital Library

تانــه پوښــتنه چــا ونــۀ کــړه چــې پــه زړۀ دې څــۀ دي
څـوک پوهـه نـۀ شـو پـه هغـه هـم چـې پـه خلـه دې څـۀ دي
هرچــا تــه بــد وې چــا ونــۀ کتــل چــې ښــۀ دې څــۀ دي
لېــونۍ ســترګې دې څــه وايــې پــه بانــه دې څــۀ دي

لاړې زمــونږ د دنيــا ګــۍ نــه ګيلــه مــن لاړې تــه
غمجــن دې ځکــه واړه کلــې چــې غمجــن لاړې تــه

تــا پــورې چــا بــه چــې څــه ټوقــه مســخره کوّلــه
تــا بــه ځــواب کښــې معمــولي شــانتې ګيلــه کوّلــه
يــا بــه چــې چــا درتــه څــه ســپکه او ســپېره کوّلــه
تــا بــه پــه خپلــه هــم خبــره د هغــه کوّلــه

خــوار نــۀ شــې تاتــه جــوړې مــونږه خنــدني ښــکارېدو
لېــونې نــۀ وې درتــه مــونږه ليــوني ښــکا رېــدو

خــوار نــۀ شــې ســتا جــوړې زمــونږه دنيــا خوښــه نــۀ وه
مــونږ لېــونې ګڼلــې ســتا خــو رښــتيا خوښــه نــۀ وه
د خــــوار غريــــب دې بــــې اثــــره ژړا خوښــــه نــــۀ وه
د دنيــــا دارو دې مســــتې او خنــــدا خوښــــه نــــۀ وه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــو تــا نــه ځــان تــه امیــري نــه غریبــي خوښــه کــړه
تــا زنــدګي پــه هوښــیارۍ د لېــوني خوښــه کــړه

مهجــوره دروســي پــه څــه شــان د شــاه زلمــي جنــازه
ځــي هــدیرې تــه عجیبــه غونــدې شــاهي جنــازه
نــۀ ایســارېږي چرتــه هــم پــه لاره ځــي جنــازه
نــن پــه اوږو د عقــل ځــي د لېــوني جنــازه

د زنــدګۍ ستغې سپېرې یــې لکــه خــوب تېــرې کــړے
ښــې پــه مــزه یــې ورځــې شــپې د لېونتــوب تېــرې کــړې

«««««»»»»

یادګېرنــه: زمــونږ پــه کلــي کښــې یــۀ لېــونے ؤ- هغــه پــه کــال 1974م کښــې پــه حــق ورسـېدو- هسـې خـو ډېـر خلـق مـري او پـېدا کېـږي خـو د ځینـو خلقـو مـرګ د سـړي څـه داسـې احساسـات راولـړزوي چـې درک یـې هغـه تـه خپلـه هـم نـۀ لګـي- مـا دا مرثیـه یـا نظـم د څـه داسـې احساسـاتو لانـدې لـیکلے دے ځکـه چـې لېـونے زمـا څـه تربـور عزیـز نـه ؤ-خـو لېـونے ؤ او زمـونږ د کلـي ؤ- دغه وخت زۀ هائي اسکول وانه کښې ووم-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خان جېل

تـې وي هـم سـتا مخـامخ د ے درتـه اے سـي لګېـدلے
کـه پـه سـور اور کښـې سـوځېږي غـريـب اے سي څـه لېـدلے
پـوليس ګـپ درسـره ولـې خانـه دغـه سـتا ريمانـه د ے
خـو بيـا هـم د جېـل نـه تللـودې تـا هـر وختـې ډيمانـه د ے
سـتاپه جېـل کښـې اوسـېدل خـو يقينـي چـې ډېـر اسـان دي
ستا په جېـل کښـې خو راحت د ے خوشحالي ده سهولت د ے
کـه رښـتيا راپانـدې وايـې سـتا خـو جېـل نـه د ے جنت د ے
سـتا پـه جېـل کښـې اوسـېدل خـو يقينـي چـې ډېـر اسـان دي
حــال د هغــو خلقــو ګــوره چــې التـا يــې اوېــزان دي

دا سې جېل کښـې دې تېر کړے کـاش چې ټول عمر مهجور و ے
دغــه جېــل ســره د ټولــو ســهولياتو زمــا کــور و ے

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

غمجن اختر

سحر وختي چې خوشحالۍ دلۍ دلۍ راغلې
چې رپوي سرې لوپټې هغه سیلۍ راغلې
ښکلیو جامو کښې شو ارمان د هر ماشوم ترسره
سر په سندرو دي د چم ګاونډ جینۍ راغلې
فضا خوشبویه چاپېر چل شو سندریزه غونډې
د خوشحالو ډکې لمحې د زندګۍ راغلې
د خونده ډک دے خوندور او بختور سحر دے
د هرې خوا نه د اختر مبارکۍ راغلې

دا د جذبو د خوشحالو او سرمستو اختر دے
خو که رښتیا وایمه دا بس د هغو اختر دے

د چا چې شپې ورځې بدلې رابدلې نۀ دي
د چا چې کور د قسما قسم خوراکونو ډک دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې په تندي يې پرخې پرخې خولې نۀ را درومي
د چا چې ژوند د عشرتونو راحتونو ډک دے
باید هغه دې نن لاسونه په نکریزو سره کړي
د چاچې کور د بې غمۍ سپین مړوندونو ډک دے
هغه خو ژاړي که اختر د خنداګانو ورځ ده
په غم لړلے د چا ژوند چې له غمونو ډک دے

زړۀ چې غمجن وي د خوشۍ په نن سحر کښې څه دي
څۀ شو که نوم يې د اختر دے په اختر کښې څه دي

نن زما ورونه بنديوان دي په پردي وطن کښې
زۀ خبر نۀ يم چې د دويي به دا اختر څنګه وي
خو سوچ کوم چې اخر دوئي هم انسانان دي ربه
دوي هم پوهيږي چې به دلته نن سحر څنګه وي
سر په زنګون به څوک په خيال کښې محبوبه يادوي
او څوک به ژاړي چې زما به نن ټبر څنګه وي
دوي په اختر هم اغوستے نۀ شي نن نوې جامې
سوچ به کوي چې به نن حکم د افسر څنګه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ هــم ســپېره یــم د اختـــر پــه ورځ ژړا کومــه
دچـــا پـــه یـــاد کښـــې دا عبثـــه مشـــغولا کومـــه
اختــر خــو نــوم د خوشــحالو دے خــو هغــو تــه نــۀ دے
ځــوک چــې د بــد نصــیب د لاســه پــه بــد حال پراتــه دي
ځــوک چــې د یــوې یــوې آنــې خبــر غــواړي پــه نــوم د الله

پــه خــاورو خــړ یــې لاس نیــولي کــوي ســوال پراتــه دي
د چـــا د ژونـــــد ملګـــــري لاړل همېشـــــه د پـــــاره
د چـــا کورونـــه شـــو تـــالا والـــه کنګـــال پراتـــه دي
د سیاســـت د لاســـه کونـــډې د چـــا خوینـــدې لونـــه
او د چـــا ورونـــه ترمـــې ترمـــې پـــه بنګـــال پراتـــه دي

مهجــوره څــه؟ کــه تــش بــه نــوم پــه ټــول وطــن اختــر دے
د ژړا ډک پـــــه غـــــم لـــــړلے او غمجـــــن اختـــــر دے

«««««»»»»

یادګېرنــه: مــا دا نظــم د بنګلــه دېــش د بېلېــدو پــه وخــت لــیکلے ؤ-کلــه چــې زمــونږ نــوي زره (90000) فــوځ د هندوســتان پــه بــېلا بېلــو کېمپونــو کښــې د جنګي قېدیانو ژوند تېر ؤ-

(c) ketabton.com: The Digital Library

يؤ شاعر ملګري ته وصيت

که بیمار یم لږ مې خیال په ماه وسال که
د اویا کالونو تېر شومه تهٔ خیال که
زهٔ د منې زیړه پاڼه یم د ونې
چې در پرېوزم ځناور به مې پائمال که
لکه ډېره ښکلې پاڼه د سیمرغ
د یادونو په کتاب کښې مې سنبال که
د حالاتو له سیلۍ مې مرقد ژغوره
هسې نهٔ چې خاوره یوسې ما کنګال که
د شعرونو مقبره کښې زما قبر
درنه ورک نهٔ شي زیارت یې کال په کال که
که دې وس ورسېد جوړ ترینه کتاب که
ورک شعرونه راپېدا مې له عیال که
دغه کار ته تر مودې مودې مهٔ ګوره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابتــدا یــې کــه دې زړهٔ غــواړي امســال کــه
ډېــره ښــکلې دیباچــه پــرې نوشــته کــړه
د یــادونو تــرې چــاپېره یــؤ دېــوال کــه
چــې کتــاب پــرې دګلونــو باغیچــه شــي
هغــه ښــکلي ښــکلي ټکــي اســتعمال کــه
د یــارۍ مــې دومــره حــق دربانــدې نشــته
خــو تــهٔ خبــر دغــه کــار وکــړه ماخوشــحال کــه
پــه قیامــت کښــې چــې یــؤ بــل تــه غــاړېوځو
دغــه کــار بــه د یــارۍ هــم اســتدلال کــه
پــه ســلګو د زنکــدن کښــې بــه زهٔ وایــم
چــې مهجــور پــه دا ښــېګړه لازوال کــه

«««««»»»»

یؤ شعر

ګــل چــې ســتایې ازغــي هــم بــد مــهٔ ګڼــه
دا خــو ازغــي دي چــې ګلونــه ژغــوري

(c) ketabton.com: The Digital Library

بغاوت

وختــه چــې بیــا دې ورځــې شــپې ځــورېږي
ویـــنم او وایمـــه چـــې ښـــې ځـــورېږي
ســـتا پـــه تنـــدي اې کائناتـــه ګـــورم
عـــن چـــې ورې ورې ذرې ځـــورېږي
دې وینـــو ځښـــکونکي ازمـــري تـــه زمـــا
هـــم د حـــالاتو ارادې ځـــورېږي
خیـــر دے خـــو تـــوان د دې لیـــدو نـــهٔ لـــرم
چـــې حیـــا نـــاکې پښـــتنې ځـــورېږي
خدایـــه آلېچـــې فـــولادي غوارمـــه
چـــې یـــې مړونـــد تـــه زولنـــې ځـــورېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وخـــت ظالمـــه ډېـــر منـــت دې کـــوم
بـس کـه بـس نـور مـې پـه ګسـو مـۀ وهـه
ډېـــر اوشـــو ډېـــر اے ســـامراجي ظالمـــه
نـــور مـــې کـــاروان د تلوســـو مـــۀ وهـــه
دا ويـنـــــې زوې د غريــــــب دې غټـــــه
دا شـــراب ګـــوره پـــه کاســـو مـــۀ وهـــه
د زور ګېـــرى نشـــه کښـــې مســـت ســـړيه
بـــس دے نـــور حـــق د پښـــتنو مـــۀ وهـــه

نـــۀ منـــې؟ ښـــۀ ده نـــو اوس خپلـــه ګـــوره
اوس د اوچتـــو بنګلـــو درز تـــه ټينـــګ شـــه
منـــت زاري تـــۀ د هيچـــا نـــۀ منـــې
اوس د پښـــتون د ټوپـــک ډز تـــه ټينـــګ شـــه
مهجـــوره! اوس دې زغمـــې وار د پښـــتون
راغلـې مېـدان تـه اوس دا ګـز تـه ټينـګ شـه

«««« »»»»

يادګېرنـه:ما دا نظـم هغـه وخـت لـيکلے ، کلـه چـې بهټـو صـېب د هغـه وخـت صوبه سرحد (پښتونخوا) او بلوچستان حکومتونه مات کړل-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پرېغل د څوکې بازه

د غلـــــیم د ارادو د زړکــــــو شــــــلې کـــــړه وزرې
شــابه بیــا پــه مخــه واخلــه دغــه شــنې ســپینې کــونترې
د حـــــالاتو ګــــډ وډي تـــــه د هــــوا مخــــالف زور تــــه
چــې زړۀ وانــۀ چــوې ګــوره تــه الــوت کــړه لــړې لــړې
بیـــا پـــه زور دې وزرو یـــو فضـــا کـــړه ځـــان ســـازه
د پرېغــــــــــل د څـــــــــوکې بـــــــــازه

نــا خبــرې د حملــې نــه ســېل ســېل شــنې ډېــرې ګرځــي
وزر جـوړ کـړه یـؤ ګـزار تـه چـې یـؤ یـؤ شـي ډېـرې ګرځـي
غـــړی چګـــې دې نیـــولې مـــردار خـــورو پـــه مـــردارو
زلزلــه یــې پــه دنیــا شــه ټپوســان بــې ویــرې ګرځــي
تـــۀ باچـــا یـــــې د مارغـــــانو اراده وکـــــړه درازه
د پرېغــــــــــل د څـــــــــوکې بـــــــــازه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تــهٔ بـــې خوفـــه بـــې خطـــره د پرېغـــل نـــه تـــر شـــواله
د ځـــوانۍ پـــه طاقـــت ګرځـــه د جنـــوب نـــه تـــر شـــماله
اســـتعمار د ازمـــري هـــم کـــړه هوســـۍ تـــه بـــې مجالـــه
هـــر غـــرور هـــره مســـتي هـــم چـــې د شـــېر اوځـــي لـــه خيالـــه
ســـتا نـــرے غونـــدې اواز دے زوراورلـــه هـــر اوازه
د پرېغـــــــــــــــــل د ثـــــــــــــــــوکې بـــــــــــــــــازه

ستـا پنجـې دې زمـا خوښـې نـوم دې هـم دے پـه مـا ګـران
لـه خوښـۍ نـه پـه خنـدا شـم تـهٔ چـې ګرځـې پـه اسـمان
دبـدبې تـه دې حېـران يـم بـې وقعتـه کـړي مارغـان
يـؤ وخـت داسـې ؤ چـې وو سـتا هـر صـفت د مسـلمان
خـو افسـوس چـې هغـه لاړل نـا خبـر يـو مـونږ لـه رازه
د پرېغـــــــــــــــــل د ثـــــــــــــــــوکې بـــــــــــــــــازه

ســـتا ګـــزار چـــې تنـــدريز دے پـــه دنيـــا د شـــنو کـــونترو
ؤ تســـخير د کائنـــات د صـــحابه رض نيـــت بـــې وزرو
تمنـــا د شـــهادت تـــه ضـــرورت نـــهٔ وي د زغـــرو
شـــهبازي ګـــزار تـــه نـــهٔ وي وخـــت د چغـــو د خبـــرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــاخبر ؤ ابــو جهــل هــم لــه مغــوذرض او لــه معــاذه رض
د پرېغــــــــــل د څــــــــــوکې بــــــــــازه

پـه محـل کښـې مناسب نـهٔ دي سـتا ځـالې او سـتا څلـې
ډېـر بـه بـد ښـکاري مـاښو کښـې بـازه سـتا د ځـالې خلـې
اَشِــــد اءُ عَلَــــى اَلکُفــــارِ رُحَمَــــاءُ بَیَــــنِهم یاســــت
بــازان چــا نــهٔ دي لیــدلي چــې د یــؤ بــل ســره ښبــلي
د مرحــوم امــت صــفت د ے تاکښــې اوس هــم تــرو تــازه
د پرېغــــــــــل د څــــــــــوکې بــــــــــازه

تــا تــه اوس هــم شــابه یــاده شــهبازي د پــلار نیکــهٔ ده
هــاى افســوس زمــونږ نــهٔ هېــره نــن ماضــي دپــلار نیکــهٔ ده
زنــدګي مــو کلــه یــاده حجــازي د پــلار نیکــهٔ ده
تــا تــه یــاده پــه ښــهٔ ډول زنــدګي د پــلار نیکــهٔ ده
تــهٔ د وخــت د تېــر یــدو نــه ځکــه ګرځــې بــې نیــازه
د پرېغــــــــــل د څــــــــــوکې بــــــــــازه

ژاړم ځکــه نشــانې د تېــر امــت ویــنم پــه تــا کښــې
د بخښــلو او وژلــو وو خویونــه پــه هرچــا کښــې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـﺌـ یـﺆ نخښنــه د مرحــوم امــت یــې پــاتې پــه دنیــا کښــې
ســتا جـرات ســتا حوصـله ده پـه امـت د مصـطفیٰ کښـې
ســتا پــه شــان پــه هــر باطــل بــه وه حملــه د دوي ممتــازه
د پرېغــــــــــــل د څــــــــــــوکې بــــــــــــازه

ســتا پــه زور کښــې د وزرو عجیبــه شــان زور ګیــري ده
پـه پنجـه کښـې چـې سـتا راشـي دایـې نخښنـه دمرګـي ده
ســتا صــفت خیبــر شــکن دے ســتا حملــه هــم حېـدري ده
د مارغـــانو پـــه ســـومنات دې اراده د غزنـــوي ده
د مهجـــور د زړګـــي ســـره د محمـــود د زړۀ ایـــازه
د پرېغــــــــــــل د څــــــــــــوکې بــــــــــــازه

««««»»»»

یﺆ شعر
اے شــپونکیه د شــنو غرونو ستاشپېلۍ کښــې زنـدګي ده
اســـویلے پکښـــې غرېـــبي اســـوېلے ســـتا د زړګـــي ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهقان ته

پېغبمــر د خوشــحالي دې تـــا محنـــت د ے
د ژونــدون باعــث د نـورو ســتا همــت د ے
د وطــن پــه خــړو خــاورو کښــې لــوبېږې
ستا مقـام پـه خـړو خـاورو کښـې اوچـت د ے
ا ے دهقانـــه د خـــوارو نـــه دې قربـــان شـــم

تـــهٔ د ژونـــد عـــېش و عشـــرت څـــه پېژنـــې
تـــــهٔ خـــــوب ارام د ســـــره نـــــهٔ پېژنـــــې
څـــه شـــے چـــې تـــهٔ ترېولـــو ښـــهٔ پېژنـــې
هغــه ســتا کــار د ے هــم یــې تــهٔ پېژنــې
د دې څېــرې بــڅه جــامو نــه دې قربــان شــم

چــې ســېراب دې پــرې فصـلونه د وطـن کـړل
چـــې پـــرې زیـــات د نعمتونـــه د وطـــن کـــړل
چـــې ســـېوا دې پـــرې خوندونـــه د وطـــن کـــړل
خـــړ پټـــي دې چـــې باغونـــه د وطـــن کـــړل
ســـتړیه وروره د خولـــو نـــه دې قربـــان شـــم

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتون ته

اې بهادره غېرتي پښتونه
اې ننګياليه سرحدي پښتونه
اې د اسلام او د پښتو خاونده
چې يې شېدا په ازادي پښتونه

زړۀ خو مې غواړي چې دې وستايمه
خو دا لفظونه به له کومه غواړم
پښتونه ځوانه که د پلار غوندې شوې
نو ستا په پلار پسې به ونۀ ژاړم

پښتونه ځوانه ځواني ښکلې لرې
چې خفه نۀ شې څو عېبونه هم شته
منم چې ژبه خو د پلار وايې تۀ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پلار دې نور څو ميراثونه هم شته
د پلار شرې هم درته پاتې څو ده
ګوره چې هلته پتلونونه هم شته؟

پښتونه ځوانه ابدالي څوک ؤ
تاته معلوم دے ننګيالے پښتون ؤ
څه لرې ياد شېرشاه سوري څوک ؤ
هو هو خبر يې بريالے پښتون ؤ
وروره خوشحال د اکوړي څوک ؤ
افرين پوى يې تور يالے پښتون ؤ
پښتونه ځوانه ګوره پړ نه شې تهٔ
د زمري زويه چې ګيدړ نهٔ شې تهٔ

ځان ته دنيا چې کوم حېرانه نهٔ کړي
دا بې همته به پښتون څنګه وي
خپله لېلىٰ چې له سر ګرانه نهٔ کړي
داسې عاشق رښتيا مجنون څنګه وي
چې د غليم خونه پرې ورانه نهٔ کړي
اثر د هسې ځيګر خون څنګه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې صدقه خپل زر له ځانه نهٔ کړي
دغه قارون دے بل قارون څنګه وي

پښتونه څوانه پې د مور یادوه
آ غېرتي شوده خو تا ښکلي دي
انجام یې څه شو هغه نور یادوه
کوم چې اوده له دي دنیا تللي دي
تهٔ د نیکانو هغه شور یادوه
چې له دنیا په شور د چا تللي دي
چا کړه اباده غېر اباده دنیا
خو هائے افسوس چې نن د چا ده دنیا
زهٔ چې شم ځوان نو ابیاري به دې کړم
د پښتون خاورې دا لوظونه کؤم
کوشش بیا بیا د ابادۍ به دې کړم
لوظ کؤم څو قسمونه کؤم

د حیا دارو په حیا مې قسم
د وفادارو په وفا مې قسم
د عاشقانو په ژړا مې قسم

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حسینانو په ادا مې قسم
د چګو غرونو په هوا مې قسم
او د شنو ونو په نڅا مې قسم
د سروګلونو په ګډا مې قسم
د بلبلانو په غوغا مې قسم
د خوشحالو په شنه خندا مې قسم
او په موسم د پرېغل خوا مې قسم
په انتظار د چادچا مې قسم
او د بیلتون په ورځ رڼا مې قسم
په کار نامو د پېوندا مې قسم
په سیاست د شهزادا مې قسم
په دغه خپل بېګا سبا مې قسم
د ازادۍ په ابتدا مې قسم

په بې وسلې کړې غزا مې قسم
او دایمان په ولولا مې قسم

چې لا ترا وسه امزریان پکښې شته
چې لا ترا وسه مومنان پکښې شته

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې لا تـر اوسـه مېړنيـان پکښـې شـته
چې لا تـر اوسـه تـور زنـان پکښـې شـته
دا پــه مــونږ ګرانــه لکــه ځــان خــاوره
زمــــونږ د خپـــل پښتونســـتان خـــاوره

پـــه دا قســـم کـــه دروغـــژن ومـــه زۀ
پښـــتونه ځوانـــه بيـــا بـــه وژن ومـــه زۀ
کـــه پـــه ريـــا ســـره غمجـــن ومـــه زۀ
بيـــا بـــه پـــه خـــوے خصـــلت پمـــن ومـــه زۀ
اوس يـــم حېـــران کومـــه قيصـــه اولـــيکم
زۀ ســـتا صـــفت کـــه مرثيـــه اولـــيکم

««««»»»»

يادګېرنـه دا نظـم مـا پـه کـال 1964م کښـې لـيکلے ؤ- چـې زۀ د اتـم جماعـت طالـب علـم ووم- دغـه ئـه خـاص معيـاري نظـم خـو نـۀ دے خـو زۀ يـې بغيـر د څـه اصـلاح او کمـي بېشـي نقـل کـوم- پـه دې خيـال چـې لوسـتونکو تـه هـم د اتـم ټـولګي ډېـر هلـک شـاعر انـدازه اوشـي- او ماتـه هـم د خپلـې ډېـرې لـرې ماضي څه يادګېرنه اوشي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

قطعات

(c) ketabton.com: The Digital Library

يـۀ امريکــي ۀ بــل تــه وېــل چــې فکــر وړے يمــه
قيصـه جنجـال تـه ورځ پـه ورځ د دې اولـس سـره ځـي

مـا وئيـل چـې دا پنجـابې نـۀ دے چـې تېزونـه کـوي
پښـتون سـنګر تـه چـې ورځـي نـو د اودس سـره ځـي

«««»»»»

ســـوے زړګـــے يـــې چـــې لـــوګے کـــوي
هغــــه مــــين تــــل اســــويلے کــــوي

وختــــه ناتوانــــه بوډاګــــان څــــه کــــوي
تــــا ســــره منــــډه بــــه ځلمے کــــوي

«««»»»»

پـوے د ژونـد نـۀ پـه بېګـا نـۀ پـه سـبا شـوم
ان تـر دې چـې کـم وبـېش اوس د اويـا شـوم

د ځـوانۍ ارمـان سـلګۍ وهـي پـه زړۀ کښـې
د ځــوانۍ ارمــان کومــه چــې بــوډا شــوم

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوڅـول د پـردو زوړونـو اسـان کـار د ے
د زخمـي زوړونـو ملهـم پټـی مشـکل دي

راشـه دا کارونـه زده کـړه چې سـړے شـي
سـيټوب د غوڅـو زړونـو رغـؤل دي

وانړه کال 1969م

«««««»»»»

بيلـوي سـره دوه ورونـه پـه بېګـا يـا پـه سـبا کښـې
عجيبـه غونـدې منظـر د ے پـه نقشـه د پښـتونخوا کښـې

دېـوال هسـک د ے تـرې ديـدن تـه دغـړي هسـکول ګـران دي
پـه ارمـان بـه يـؤ بـل ګـورو د سـپوږمۍ ښـکلې رڼـا کښـې

«««««»»»»

تـه پرونـۍ قيصـه هـم مـه ماتـه کـوه
خـو ځـار دې شـم وعـده هـم مـه مـاتوه

دې تـا پـه يـوه مسـکاماتيږي ګلـه
ښـکليه زمـا توبـه هـم مـۀ مـاتوه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سیاست د پېچ و تاو په مېنځ کښې
خبره ورځ په ورځ جنجال ته درومي

د جمهوریت د ناوې ترۀ خفه دے
د اقتدار ډولۍ بنګال ته درومي

جمرود کال 1970م

«««««»»»»

هره ورځ دې چې په نوي رنګ کښې وینم
ستا د حُسن ورځ په ورځ موسم بدلیږي

ګل چې کومه جامه واغوندې خو ګل وي
خوند کوي چې هر سحر شبنم بدلیږي

جمرود کال 1970م

«««««»»»»

چې تا وینم اشنا نو سوچ مې یوسي
ځومره ښکلې دې د سترګو دا باڼه دي

تۀ خو یې زما په زړۀ کښې خو تۀ وایه
ښکلیه یاره چې دې تا په زړه کښې څه دي

جمرود کال 1970م

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

ســــترګې هــــر خـــوا اړوم د چــــا پـــه تمـــه
د زخمـــي زړګـــي زمـــا نـــه درمـــان ورک دے

خـــو ارمـــان دے چـــا تـــه پتـــه نشـــته خدايـــه
چـــې زمـــا نـــه خـــومره ښـــکلے جانـــان ورک دے

«««««»»»»

اشـــــنا دا څــــه عجـــب ســـړے يمــــه زۀ
شـــــومه جـــوت پــــه عاشـــقانو کښـــې زۀ

بيمــــار دې زۀ يمـــه خـــو تـــا غـــواړم
د هســــپتال پــــه بيمــــارانو کښـــې زۀ

نوښار کال 1973م

«««««»»»»

ليډرانو ته

مــــونږ تــــه لالـــچ د دولــــت مـــۀ راکـــوئ
زمـــــونږ دا خپلـــــه غريبـــــي ښـــــۀ ده

خــو مــونږ لــه کــاره پــه جلســو مــۀ باســئ
زمـــــونږ دا خپلـــــه مـــــزدوري ښـــــۀ ده

وانړه کال 1969م

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سـړي خـو ,,هـو،، او ,,نـا،، وي د سـړي
هـم بېګـا هـم يـې سـبا وي د سـړي

تـش پـه ږيـره پـه بربتونـو هـم کـار نـهٔ شـي
چــې خويونــه زنانــه وي د ســړي
وانړه 1969م

«««««»»»»

يـؤ تربـور مـې پـه ,,تورمانـدې،، دا خبـره وکـړه
کـور کښـې د مـړه وے خـو چې دومـره لـرې تللـي نـهٔ وے

مـا ورتـه اووې چـې لا اوس هـم ډېـر راغلـي نـهٔ يـو
وې يې چې کـوردې مرګـي ړنـګ کـړے چې ښـاغلي نـه وے
ستمبر کال 2004م

«««««»»»»

ځکـه نـه کسـي زمـا د سـترګو کسـي
چـې ړانـده شـو د هـر چـا د سـترګو کسـی

زمـا کسـي دې نـهٔ کسـي د چـا کسـي
کـه مـې کسـي د اشـنا د سـترګو کسـي

مډل اسکول کړمه کال1964م جماعت هشتم
«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چـــې دې پـــه زړۀ بانـــدې داغونـــه راکـــړل
بيـــــا دې رټلـــــي ځوابونـــــه راکـــــړل

غلـــے ســـړے يـــم پـــه خلـــه نـــۀ وايمـــه
ګنـــــې تـــــا ځـــــومره تکليفونـــــه راکـــــړل

مډل اسکول کړمه کال1964م جماعت هشتم

«««««»»»»

عشـــــق مـــــې رښـــــتونے دے دعـــــویٰ کومـــــه
کـــــه ســـــربدل د يـــــؤ ديـــــدار غـــــواړي

خـــو دا قيصـــه خـــو راتـــه ګرانـــه شـــوه اوس
چـــې د خـــان لـــور ده مـــوټر کـــار غـــواړي

مډل اسکول کړمه کال1964م جماعت هشتم

«««««»»»»

چـــې پښـــتو د کليوالـــو پـــه شـــان نـــۀ کـــړې
بيـــا پښـــتون چـــې ځـــان تـــه اونـــۀ وائـــي ګـــوره

د ترلـــــي مـــــې د کمځـــــو ســـــره ســـــم نـــــۀ دي
ســـــتا دا ښـــــکته لليـــــدلي بربـــــت تربـــــوره

مډل اسکول کړمه کال1964م جماعت هشتم

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشنا چې نۀ منې زما خبرې
ښۀ ده نو خوښې مې دي ستا خبرې

خدا ایږګو اشنا چې څه خبره خو ده
چا درته کړې دي نن بیا خبرې

««««»»»»

هیڅ یې هم قدر د جمهور نۀ کوي
مستر بهټو د کرسۍ وېش غواړي

د جمهوري ګټې امید یې نشته
ځکه مجیب اوس بنګله دېش غواړي

««««»»»»

سیاست په عاشقۍ کښې هم شروع شو
مساوي تقسیم د ښکلیو هم پکار دے

څوک ساره ساړه اهونه کوي بیا هم؛
یؤ نیم کس د ټولو ښکلیو جاګیر دار شي

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګرځـې مـې تـل پـه زړهٔ کښـې څـه غـواړې
هـن اشـنا در واخلـه زړهٔ کـه زړهٔ غـواړې

دا بـه لـه مـا هېڅکلـه پـوره نـهٔ شـي
تـهٔ تنکـي زلمـي پـه وینـو سـره غـواړې

««««»»»»

پـلار تـه دې وایـه چـې انکـار اونکـړي
پښـتون زلمـے یمـه زهٔ مـړي کـؤم

خـو زهٔ هغـه پښـتون هـم نـهٔ یمـه چـې؛
پـه سـرو منګلـو پـه تـا پـړي کـوم

««««»»»»

چـې پښـتونخوا پـه وینـو رنـګ شـوه مـا څـه ونـهٔ لیکـل
کوڅـه کوڅـه کښـې مېلـه ړنـګ شـوه مـا څـه ونـهٔ لیکـل

مـا وې دڅـان سـره بـه تولـه پښـتونخوا ژړوم
خـو دقلـم څوکـه مـې زنـګ شـوه مـا څـه اونـهٔ لیکـل

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمــــونږ خبـــره بـــه وي بلـــه بلـــه
خـــو تـــرې دنيـــا جـــوړوي بلـــه بلـــه

زمـــا يـــوه بـــس ده هغـــه نـــور دي اشـــنا
چـــې هـــره ورځ خوښـــوي بلـــه بلـــه

وانه کال 1969م

«««««»»»»

مـــا ورتـــه وېـــل چـــې ښـــۀ د کـــار خلـــق دي
د ښـــۀ کـــردار د ښـــۀ ګفتـــار خلـــق دي

جانـــان مـــې رو غونـــدې پـــه غـــوږ کښـــې اووې
,,دا شـــاعران هـــم ښـــۀ وزګـــار خلـــق دي،،

«««««»»»»

مـــــدام د ننـــــګ او دغيـــــرت خبـــــرې
او د خپـــــل ملـــــک او د ملـــــت خبـــــرې

خلـــق دې خيـــر دے هرڅـــه هرڅـــه وائـــي
مـــونږ بـــه کـــوو د محبـــت خبـــرې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

حـــد راکـــوه راتـــه حدونـــه مـــۀ ږده
د بـــر بـــۀ مـــې پېژنـــې شـــرطونه مـــۀ ږده

پـــه ظلـــم مـــۀ ګـــوره همـــت د پښـــتون
پـــه دا کـــوه کـــن دپاســـه غرونـــه مـــۀ ږده

وانه کال 1969م

«««««»»»»

ښـکلیه سـبا بـه خـدا ے زده کلـه راځـي
لیـــونے زړۀ خـــو مـــې لا نـــن ژاړي

د مـــرګ پـــه غـــم نـــۀ ده ژړا د مهجـــور
خـــو پـــه بـــې یـــاره ژنکـــدن ژاړي

وانه کال 1969م

«««««»»»»

مـــا وې تنهـــاکې بـــه مـــې اووینـــې د ښـــو دلبـــره
ابلـې ښـې سـتا د کـور پـه خـوا کښـې ګرځېـدلے یمـه

د ختـــو جـــوړ کورونـــه وران د چـــا د لاســـه دي پـــروت
پـــه ړنګـــه پنګـــه پښـــتونخوا کښـــې ګرځېـــدلې یمـــه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غېرت په سر بازۍ کښې چې شي وروستو
شرموي چې د قام غېړي په شرمونو

د ترلې مې حياداري كمځی ښې دي
که تربور مې څو نازيږي په برېتونو

وانه کال 1969م

«««««»»»»

د دنيا په هر يؤ ښکلي څيز مين يم
زۀ په حُسن مين يم په خلقو نۀ

هر څښتن د تورو سترګو زما يار دے
زۀ په وارو مين يمه په يؤ نۀ

«««««»»»»

ترينه اوري که تروې ترخې خبرې
خو حق تل خوري د باطل سره ډغرې

تاريخ وياړي د روښان په ملنګانو
که لښکرې د اکبر وې زوراورې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اے د وطـــن غريبـــه پېژنـــې څـــه؟
ســـترګې ســـره دې د محنـــت تېتهـــې دي

دا چـــې دي ډکـــې ســـتاله وينـــو زوو
غريبـــه ســـتا دښـــمنې دا خبتهـــې دي

«««««»»»»

څـوک غمجـن دي چـې ببګـا لـه بـه زۀ څـه خـورم
د چـا نـه خوښـېږي دا چـې بـه څـه څـه خـورم

څـــوک حېـــران د خوراکونـــو انتخـــاب تـــه
څـوک خفـا چـې بـه ډوډۍ او کـه وابـه خـورم

جمرود کال 1970م

«««««»»»»

بس کښې چې مړ شي پنجابے نو ورکړې لس لکه ته
ځکه چې دا دے پنجابے او پنجابي هم قيمتي دے

چې پرې زاړه کوټه راپربوځي او پښتون مړ شي
نو پنځه لکه دي ډېرې پښتون کم قيمتي دے

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

لــه کــور چــې اووځــي پښــتنه بــې پــردې
جــامې يــې هــم وي دا ســې ســپکې غونــدې

چاتـــه بـــه ښـــکلې لکـــه حـــوره ښـــکاري
خــو ماتــه ښــکاري د شيشــکې* غونــدې

*شيشکه مسيد و کنبې نخرې ته وائي-

«««««»»»»

ســړي تــول پــه نــوم ســړي دي خــو ښــاغلي دي تــول چرتــه
دا ازلـــــي برخـــــه رســـــي يـــــؤ نـــــيم بختـــــور تـــــه

لرپښــتون کــه ســترګې پټــې کــړې چــې خبــردے زۀ خــوبچ يــم
د بمونـــو د مـــور بـــوئي بـــه را رســـيږي پيښـــور تـــه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

هائیکو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کشـــلې ځـــووني زيـــږه پګـــړۍ دې پـــه ســـر
داســـې کشـــيژی لکـــه وليـــږ دې چـــې
پـــه دوا کـــي جينـــګ د منـــي زيـــږې ګېـــډۍ

«««««»»»»

زۀ تــا پــه خــوب کښــې تــۀ مــاخوب کښــې وينــې
چې زۀ ځان خوب کښې تــۀ ځان خوب کښې وينې
راشـــه بـــدل کـــړو چـــې خوبونـــه ســـره

«««««»»»»

دا بيـــر ســـر څيـــرې ګرېـــوان يـــې ولـــې ؟
مـــا وې چـــې دا لېـــونے ســـتا مينـــې کـــړم
اشـــنا مـــې وېـــل چـــې دهشـــت ګـــرد ليـــده شـــې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشــنا چــې زۀ او تـــۀ یـــؤ ځـــا ے شـــو ســـره
نـــو خیـــال کـــوه چـــې بـــد باطنـــه رقیـــب
پـــام کـــوه ســـرجیکل ســـټرایېک اونـــۀ کـــړي

«««««»»»»

مـــا ورتـــه وئیـــل چـــې دومـــره ښـــکلے یـــې تـــۀ
چـــې ســـتا پـــه شـــان بـــه پـــه جهـــان کښـــې نـــۀ وي
اشـــنا مـــې وېـــل چـــې چاپلوســـي مـــۀ کـــوه

«««««»»»»

خـتم شد

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library